Povesti nemuritoare

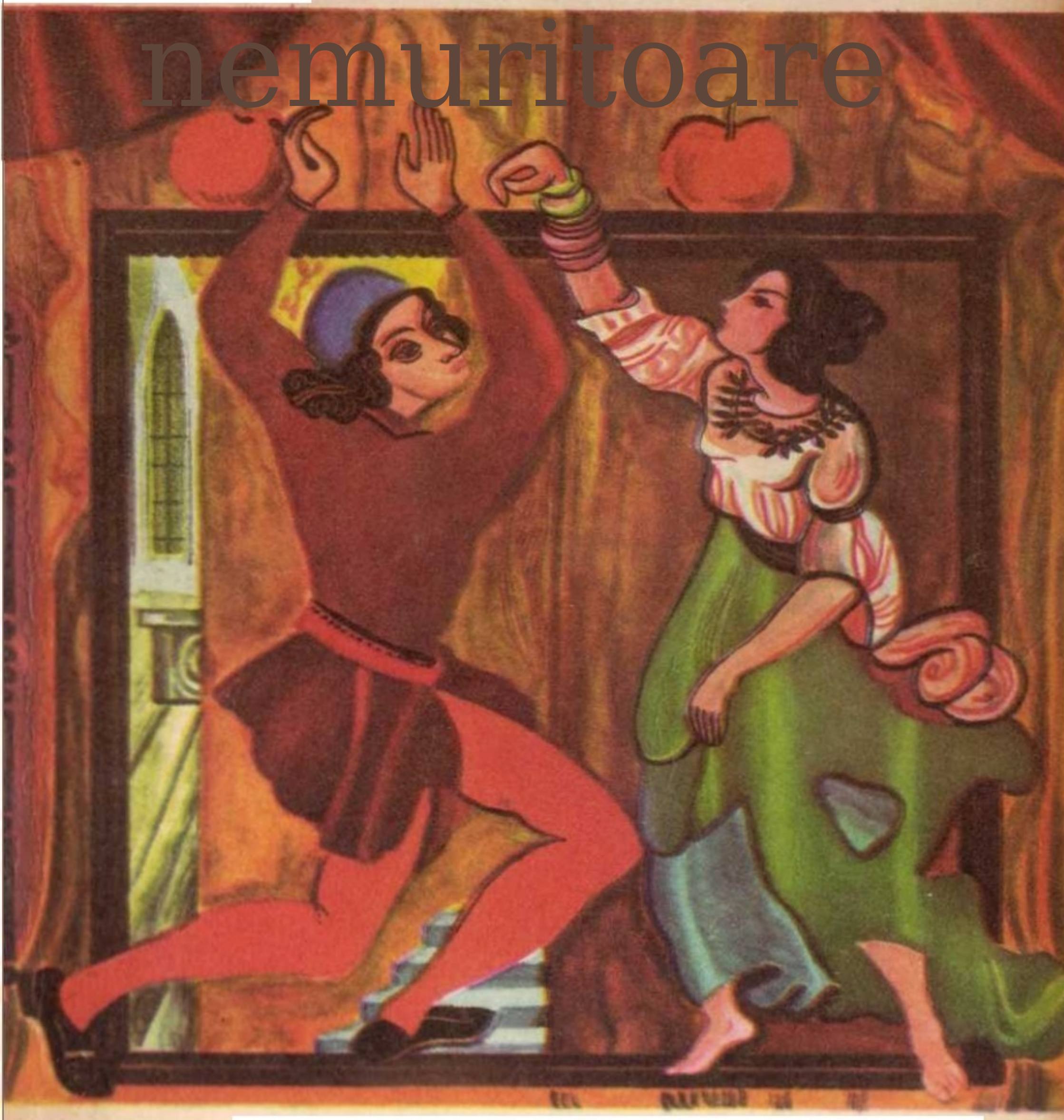

8 poveti nemurifoare

Povești nemuritoare

Ediţia a II-a

Editura Ion Creangă - Bucureşti 1974

Coperta de CRINA IONESCU

Poveste populară românească,
culeasă din Banat
de PETRE UGLIŞIU-DELAPECICA

Povestea lui Abrud

A FOST ODATĂ de mult, de mult, un moş şi o babă. Şi moşul avea un fecior, iar baba avea o fată.

Într-o sară, feciorul şi fata se duseră în vecini, la şeză- toare. Ieşind stăpîna casei afară, văzu în ocolul vecin o vacă neagră, mare şi frumoasă. Intrînd în casă, zise către Abrud:

— Abrude, la voi în ocol se vede o vacă neagră, frumoasă. Abrud ieşi repede şi merse numaidecît acasă şi cînd să intre în ocol, dete piept cu o vacă frumoasă, neagră. Cum o văzu, îl cuprinse o frică de moarte, dar vaca d-odată începu a vorbi şi îi zise:

— N-ai nici o frică, Abrude, dragu-meu, că eu sînt mama ta bună şi m-am prefăcut în vacă şi am venit să te scap de hăranca[1] ta de măştihoaie, că ea vrea să-ţi mînce capu.

Auzind Abrud vorbele acestea frumoase, îndată se linişti şi începu a săruta vaca, adecă pe buna lui mamă. O luă apoi şi o duse în grajd şi îi dădu fîn să mînce.

Merse apoi de spuse lui tată-so şi la măştihoaie că le-a dat norocul o vacă frumoasă.

A doua zi dimineaţa, măştihoaia lui Abrud îi puse merinde – ai[2] şi mălai, şi-l trimise cu vaca la păşunat.

Ajungînd la izlaz, vaca îl întrebă pe Abrud ce merinde i-a pus măştihoaie-sa.

Abrud i-a răspuns:

— Ai şi mălai!

Atunci vaca i-a
zis:
— Aruncă aiu în spini, iar mălaiu dă-mi-l să-l mînc eu!
Tu prinde-mă de cornu meu cel drept şi zi aşa:
„Aşterne-te, masă-ntinsă cu mîncări şi cu beuturi, cu lăutaşi şi cu ceteraşi!”

---

[1] Hărancă – femeie rea.
[2] Ai – usturoi.

Abrud făcu aşa după cum îl învăţase maică-sa, vaca, şi d-odată se întinse înaintea lui o masă, încărcată cu toate bună- tăţile şi cu tot felul de mîncări şi beuturi, cu lăutaşi şi cu cete- raşi, de era mai mare dragu să stai s-o priveşti.

Abrud se aşeză la masă şi începu să mînce cu mare poftă, că era tare flămînd şi setos. Mîncă şi beu din toate bunătăţile pînă se sătură bine, de puteai omorî purecile pe foalele lui, aşa se săturase.

După ce se sătură bine şi după ce îi cîntară frumos lăutaşii şi ceteraşii, maică-sa îi zise:

— Prinde-mă de cornu stîng şi zi aşa: „Strînge-te, ma- să-ntinsă cu mîncări, cu beuturi, cu lăutaşi şi cu ceteraşi!”

Abrud făcu aşa cum îl învăţase maică-sa, şi masa se strînse îndată. Ori de cîte ori îi era foame, făcea după cum îi spusese maică-sa.

Apropiindu-se sara, porni cu vaca către casă. Măştihoa- ie-sa, după ce Abrud legă vaca în grajd şi îi aşternu paie curate, merse cu şuştariu[3] să mulgă vaca, dar văzu că vaca are lapte foarte puţin. Dimineaţa, a doua zi, vaca avu lapte mult, de n-a încăput în şuştari, aşa că afurisita de măştihoaie începu să bă- nuiască pe Abrud că peste zi, cînd şede cu vaca la păşune, mul- ge vaca şi bea el laptele şi pentru aceea n-are vaca lapte sara.

Mînezi, baba îşi mînă şi fata la păşunat cu Abrud, zicîn- du-i să bage de seamă nu cumva mulge el vaca şi bea laptele.

Ajungînd la izlaz, vaca începu să pască, iară ei se puseră să se odihnească la umbră.

La prînz, ştiind vaca pentru ce a venit şi fata babii cu Abrud, îi zise :

— Abrude, dragu mamii, cînd ţi-i foame şi vrei să mînci, întîi zi aşa: „Adormiţi doi ochi ai fetii”, şi după ce vezi că fata a adormit, fă celelalte aşa cum te-am învăţat eu şi aşa fata nu va vedea nimica şi nu va avea ce să spună maicii sale, cînd vom ajunge pe

sară acasă.

Abrud făcu aşa cum îl învăţase buna lui mamă şi iarăşi se ospătă şi se sătură bine, iar către sară plecară către casă. Fata babii însă era tare supărată că nu ştia ce să-i răspundă maicii

---

[3] Şuştari – vas în care se mulg vacile.

sale, cînd o întreba-o ce s-a petrecut cu vaca, că mai tot timpul cît au stat acolo, ea a dormit la umbră.

Mergînd sara acasă, Abrud legă vaca în grajd, îi aşternu iară paie curate şi veni baba să mulgă vaca. Nici acuma nu avu vaca lapte şi întrebă fata: cine a muls vaca.

Fata nu i-a putut spune nimic şi mamă-sa se supără foc pe ea. A doua zi iară mînă baba pe fata ei cu Abrud, să păşuneze vaca, dar la plecare i-a spus fetei aşa:

— Dacă nici astăzi sara nu mi-i şti spune cine mulge vaca, apoi în casa mea nu mai ai ce căuta! Du-te unde te duc doi ochi!

Văzînd fata că mamă-sa se supărase foc pe ea, se puse pe grije. Nu ştia ce să facă să nu o mai fure somnul. Îşi aduse aminte că aproape de ei este o babă vrăjitoare, se duse pînă la ea şi îi povesti toată păţania cu maică-sa şi cu vaca. Baba vrăji- toare îi dete trei fire de păr de lup şi îi spuse fetei ca la plecare să-şi ieie cu ea cele trei fire de păr de lup şi să şi le pună sub cap, cînd va lovi-o somnul, că atunci ochiul pe partea pe care va dormi va rămîne treaz şi aşa va vedea tot ce se petrece cu vaca. Fata era acuma foarte voioasă. A doua zi dimineaţa plecară iară la păşunat amîndoi. Vaca, cum ajunseră pe izlaz, se apucă să pască, iar ei doi se aşezară iară la umbră şi de la o vre- me îi cuprinse somnul.

Fata luă cele trei fire de păr de lup, le aşeză sub cap şi se puse să se hodinească. Nu trecu ca de cînd începui să vă povestesc şi fata, obosită şi de drum, şi de căldură, începu a sforăi, de credeai că mînă o turmă de porci.

Văzînd Abrud că soră-sa doarme şi fiindu-i foame, zise:

„Închideţi-vă doi ochi ai fetei!”

Prinse apoi de cornul drept al vacii şi zise:

„Aşterne-te, masă-ntinsă, cu mîncări, cu beuturi şi cu lăutaşi şi ceteraşi!”

Masa se întinse şi Abrud se aşeză la ea şi începu a mînca şi a se ospăta, iar lăutaşii şi ceteraşii îi cîntau tot felul de cînte- ce frumoase, de mai mare dragu să le asculţi.

După ce se sătură bine, Abrud merse la vacă, o prinse de cornul stîng şi zise: „Strînge-te, masă-ntinsă, cu mîncări, cu beuturi şi cu lăutaşi şi ceteraşi!” Şi masa se sţrînse îndată.

Acuma, fata babii era tare voioasă că ea a văzut cu un ochi tot ce s-a petrecut, şi abia aştepta să se facă sară, să-i poată povesti maicii sale cele ce a văzut şi a auzit.

Cum ajunseră sara acasă, fata îndată începu a-i povesti maică-si tot ce a văzut şi tot ce a auzit.

Atîta i-a mai lipsit afurisitei de babe, că din acel ceas bietul moş n-a mai avut zi bună: una-ntr-una îl năcăjea baba: să taie şi să taie vaca, că dacă nu o taie, cu ea nu mai mîncă dintr-o pîne.

— D-apoi cum să tai aşa o bunătate de vacă, măi babo, că vezi că ea ne hrăneşte cu lapte, cu brînză, cu unt. Ş-apoi ce să facem cu atîta carne, că acuma-i cald şi carnea se strică, eu zic că mai bine s-o vindem, îi zise moşul.

— Ba, nu! strigă baba ca muşcată de şarpe, s-o tai, că de nu o tai, cu mine nu mai mînci o bucată de pîne!

Sărmanul moş n-avu încotro şi se învoi să facă pe voia babii, numa' să aibă pace în casă. Plecă să vorbească cu nişte măcelari şi să se tocmească cu ei să-i taie vaca.

Auzind Abrud că tată-so s-a hotărît să taie vaca, intră îndată în grajd la vacă şi îi spuse încet la ureche, plîngînd, că tată-so s-a hotărît să o taie, ca să facă pe placul babii, ca să aibă pace în casă. Abrud o rugă să fugă amîndoi în lume, la noapte, ca să o scape de la moarte.

— Ba, dragu mamii, răspunse vaca, ci mîne cînd or veni măcelarii să mă taie, tu să-i rogi să te lase pe tine să-mi dai în cap cu barda, iar eu cînd îi ridica tu barda ca să mă loveşti, te-oi lua în coarne şi-om fugi, de nu ne vor mai vedea.

Mînezi dimineaţa, cînd veniră măcelarii, scoaseră vaca din grajd şi cînd voiră s-o taie, Abrud se rugă de ei, zicîndu-le:

— Lăsaţi-mă să o lovesc eu cu barda, că eu am păşu- nat-o.

Măcelarii se învoiră şi îi deteră barda în mînă şi cînd Abrud se aşeză în faţa vacii şi ridică în sus barda, vaca d-odată îl ridică în coarne şi o luă la fugă şi într-o clipită se făcu nevă- zută. În zădar alergară în urma ei, că în urma vacii nu se mai vedea decît un nor de praf, departe, tot mai departe.

Şi s-au dus, Abrud cu maică-sa, s-au tot dus, cale lungă să le-ajungă, cum se zice din poveste, că-nainte mult mai este,

că eu nu sînt d-odată cu poveştile, ci mai dincoaci cu-o zi-două, dacă nu cu nouă – pînă au ajuns şi s-au aşezat lîngă un pod de aur.

Aproape de podul de aur era o pădure frumoasă de stejari cu frunzele de aur. Mamă-sa intră în pădure, rupse un stejar mare, îl făcu aşchii şi îi făcu lui Abrud o colibă, apoi adună muşchi şi frunze uscate şi i-a făcut un pat moale, apoi i- a dat o trîmbiţă de aur şi i-a zis:

— Şezi aci şi te hodineşte, iar dacă-i avea lipsă de mine, suflă în trîmbiţa asta de trei ori şi eu îndată voi fi lîngă tine, că eu mă duc să-mi găsesc păşune grasă, că sînt flămîndă şi obo- sită de atîta cale.

Şi spunîndu-i maică-sa vorbele astea, pieri ca o nălucă dinaintea lui.

Nu trecu cam ca de cînd vă povestesc, şi Abrud se trezi în faţa lui cu un cerb cu părul şi cu coarnele de aur, de sclipea ca soarele.

— Noroc bun, Abrude! îi dete bineţe Cerbu-de-aur.

— Mulţămesc dumitale! răspunse Abrud, mirîndu-se că cerbul ştia cum îl cheamă.

— Ce ţi-o adus vîntu-păru, ciocîrliile-călcîile, cioarele- picioarele şi ţărcile-fălcile pe aici? îl întrebă Cerbu-de-aur pe Abrud.

— Nu mi-o adus vîntu-păru, cioarele-picioarele, ciocîrli- ile-călcîile şi ţărcile-fălcile, ci mama mea m-o adus, răspunse Abrud.

— Unde-i mamă-ta?

— S-a dus în pădure, îi răspunse Abrud.

— Du-te şi-o cheamă, să vină îndată aici să ne batem în coarne! îi porunci Cerbu-de-aur.

Abrud luă îndată trîmbiţa de aur, suflă în ea de trei ori şi cît ai bate în palme, mamă-sa fu de faţă.

— Ce e? îl întrebă maică-sa pe Abrud.

— Iaca, mamă, a venit cerbu ăsta de aur şi zice că trebuie să te lupţi cu el, să vă bateţi în coarne.

— Da, zise Cerbu-de-aur, am venit să ne batem în coarne, pe viaţă şi pe moarte, pentru că ai

îndrăznit să calci cu picioarele în împărăţia mea şi pentru că ai cutezat să furi un

stejar mare din pădurea mea. Pentru asta ai să plăteşti cu viaţa ta.

Şi îndată se apucară a se lovi în capete cu coarnele, încît se cutremura pămîntul sub picioarele şi sub copitele lor. D- odată, îndîrjindu-se vaca peste măsură, îşi încordă grumazii şi opintindu-se din toate puterile ei, închise ochii şi-l izbi pe cerb cu atîta putere, încît cerbul căzu mort înaintea ei. Abrud a belit cerbul şi a luat cu el pielea şi coarnele de aur.

— Suie-te în spinarea mea şi te ţine bine cu mînile de coarnele mele.

Făcînd Abrud după cum l-a sfătuit maică-sa, aceasta a săltat cu el în vînăţia cerului. Ajungînd în altă lume, s-au luat la drum şi s-au tot dus, multă lume-mpărăţie, pînă cînd au ajuns la un pod de argint. Aci s-au oprit să se hodinească, iară mamă-sa a intrat în pădurea frumoasă de stejari, cu frunzele de argint, de sclipeau mai frumos ca stelele pe cer. Smulse un stejar, îl făcu aşchii şi bucăţi şi i-a făcut lui Abrud o colibă, i-a aşternut un pat moale din muşchi şi frunze uscate, ca să se poată hodini bine, apoi plecă iară să pască iarbă grasă, că era flămîndă şi obosită.

Abrud se întinse, în colibă, pe patul său moale, să se hodinească.

Nu trecu mult timp şi se trezi în faţa colibii, cu un cerb cu păru şi coarnele de argint şi zise către Abrud aşa:

— Ce ţi-o adus vîntu-păru, ciocîrliile-călcîile, cioarele- picioarele, corbii-ochii şi ţărcile-fălcile, pe aci?

— Nu mi-o adus vîntu-păru, ciocîrliile-călcîile, cioarele- picioarele, corbii-ochii, şi ţărcile-fălcile, ci mama mea bună m- o adus, îi răspunse Abrud.

— Unde-i mamă-ta? îl întrebă Cerbu-de-argint.

— S-o dus în pădure, să pască iarbă grasă, îi răspunse Abrud.

— Du-te şi o cheamă, îi porunci Cerbu-de-argint,

că tre- buie să ne batem în coarne pe viaţă-pe moarte, pentru că a intrat în împărăţia mea, unde nici pasăre străină n-a zburat. Şi pentru că mi-a furat un stejar frumos din pădure, trebuie să plătească cu viaţa ei.

Abrud luă trîmbiţa de aur şi suflă în ea de trei ori îndată veni mamă-sa şi îl întrebă:

— Ce e?

— Mamă dragă, a venit cerbu ăsta de argint, ca să se lupte cu dumneata pe viaţă-pe moarte!

— Da, zise cerbul către vacă, pentru că ai cutezat să calci cu picioarele în împărăţia mea şi pentru că mi-ai furat un ste- jar mare din pădure, ai să plăteşti cu capu, de-aici vie nu mai pleci. Hai să ne batem în coarne!

Şi au început a se lovi în capete, încît credeai că au să-şi sfarme coarnele. Se cutremura pămîntul sub copitele lor. Dar odată înfuriindu-se peste măsură vaca, îl izbi pe cerb cu atîta putere, încît îi turti capul ca pe-o plăcintă şi Cerbu-de-argint rămase mort.

Abrud trase pielea de pe cerb şi îi tăie coarnele şi le luă cu el. Vaca zise apoi către Abrud:

— Suie-te iară în spinarea mea şi ţine-te bine cu mînile de coarnele mele, şi iarăşi se aruncă cu el în vînăţia cerului şi ajungînd pe altă lume s-au tot dus, pînă cînd au ajuns la un pod de oţel. Aci iară se aşezară să se hodinească. Vaca smulse din pădurea din apropiere un stejar cu frunzele de oţel, îl făcu aşchii şi bucăţi, făcu lui Abrud o colibă şi îi aşternu un pat moale din muşchi şi din frunze uscate. Abrud intră în colibă şi se întinse pe pat, să se hodinească, iară vaca plecă să-şi caute păşune cu iarbă grasă.

Nu trecu mult timp şi iacă vine în fuga mare un cerb puternic, cu coarnele şi cu părul de oţel.

— Bună hodină, Abrude! dete bineţe Cerbu-de-oţel.

— Mulţămesc dumitale! răspunse Abrud.

— Da' cine ţi-o adus: corbii-ochii, vîntu-păru, ţărcile-făl- cile, cioarele-picioarele şi ciocîrliile-

călcîile pe-aici? îl întrebă cerbul.

Abrud îi răspunse:

— Nu mi-o adus: vîntu-păru, corbii-ochii, ţărcile-fălcile, cioarele-picioarele şi ciocîrliile-călcîile, ci mama mea m-o adus.

— Unde e mamă-ta? îl întrebă cerbul.

— S-o dus în pădure, să-şi caute iarbă grasă să pască, că era flămîndă şi obosită, îi răspunse Abrud.

— Du-te şi-o caută, să vină aci îndată, că are să se bată cu mine în coarne, pe viaţă-pe moarte, pentru că a-ndrăznit să calce cu picioarele în împărăţia mea; şi pentru că mi-o smuls un stejar din pădurea mea, are să plătească cu capu ei paguba ce mi-o făcut-o.

Abrud luă trîmbiţa de aur, suflă în ea de trei ori.

Într-un tîrziu, iacă vine mamă-sa, abia răsuflînd de obo- sită, şi-l întrebă pe Abrud:

— Ce e?

— D-apoi, iacă, mamă, a venit cerbu ăsta de oţel, să se bată în coarne cu dumneata, pe viaţă-pe moarte!

— Apoi m-oi lupta şi cu el, zise vaca năcăjită.

Şi se apucară a se bate-n coarne, de gîndeai că nu calcă cu picioarele pe pămînt, aşa se aruncau unu pe altu în vînt, cu coarnele. Odată însă, înfuriindu-se cerbul peste măsură, opin- tindu-se din toate puterile lui, ridică vaca în coarnele lui şi iz- bind-o de pămînt cu atîta tărie de-o băgă de trei stînjini în pămînt, dar şi cerbul rămase fără un corn. De năcaz că a rămas numa' cu un corn, cerbul pieri ca o nălucă şi nu se mai văzu.

— Abrud, dragu mamii, zise mamă-sa din fundul gropii, nu plînge, că eu sînt vie şi nevătămată, du-te în pădurea asta de oţel, rupe vreo doi-trei curpeni de oţel, vină şi mi-i bagă mie aici în groapa asta, iar eu m-oi lega de coarne cu capetele lor şi tu mi-i trage afară din groapă.

Abrud făcu aşa după cum îl învăţase maică-sa şi o scoase din groapă.

— Acuma, dragu mamii, iacă cornu ăsta de oţel, pe care l-a pierdut Cerbu-de-oţel în luptă cu mine, ţi-o adus ţie mare noroc. Ia-l cu tine şi pleacă de aici şi te du departe între munţi şi dealuri frumoase, spre soare-răsare, şi unde vei afla o pustă[4] mare-mare de tot, să-ţi tocmeşti mai întîi tot felu de slugi: pă-

curari, văcari, stăvari şi purcari şi după ce vei avea destui sluji- tori, să zici aşa cătră cornu ăsta:

— Ce este în cornu ăsta, să iasă afară!

---

[4] Pustă – cîmpie întinsă.

Luînd cornul de la mamă-sa, îşi luară rămas bun unul de la altul, şi Abrud plecă înspre soare-răsare, iar maică-sa rămase pe loc.

Şi a pornit Abrud la drum, luînd cu el şi pieile de aur şi de argint şi coarnele lor, şi s-a tot dus, s-a ţot dus, cale lungă să-i ajungă, cum se zice din poveste că-nainte mult mai este.

D-odată vede Abrud c-a ajuns într-o pustă mare. Aci ce se socoteşte el să nu-şi tocmească mai întîi slugi, ci să încerce cornul de oţel, să vadă ce are să iasă din el. Şi nici una, nici două, zise către corn:

— Ce este în cornu ăsta, să iasă afară!

Mai mare-i fu spaima cînd văzu atîta silă de dobitoace de tot felu, cîte nu văzuse el în toată viaţa lui. Şi se împrăştiară cît era pusta aceea de mare şi acuma îi păru rău de ceea ce făcu, şi nu ştia cum să facă şi ce să facă să le vadă băgate iară în corn. Acuma îi părea rău că nu ascultase de sfatul pe care i l-a dat maică-sa, dar acuma era prea tîrziu, vorba cea din bătrîni: după ploaie-chepeneag[5].

Cînd se năcăjea Abrud mai rău, iacă vine la el o lupoaică, care avea doi căţei de lup şi îi zise:

— Abrude, dă-mi o oaie, că-ţi dau un căţel, care ţi-o fi odată de mare folos.

Abrud îi dete o oaie lupoaicii şi ea îi dete un căţel de-al ei. Nu peste mult timp, veni la Abrud o leoaică şi îi zise:

— Abrude, dă-mi o oaie, că eu îţi dau cu căţel d-al meu, care odată ţi-o fi de mare ajutor.

— Bine, îi zise Abrud, şi îi dete şi leoaicei o oaie şi leoaica i-a dat un căţel de-al ei. Acuma Abrud avea doi căţei.

După leoaică veni şi o ursoaică şi se rugă şi ea de Abrud să-i deie o oaie, că-i dă şi ea un pui de urs.

— Bine, zise Abrud ursoaicii, iacă-ţi dau şi ţie o oaie!

Şi dînd ursoaicii oaia, îşi luă puiul de urs. Acuma avea trei căţeluşi, unul mai frumos decît altul.

Veni apoi la Abrud o babă şi îl rugă să-i deie şi ei o oaie, că ea îi va da un colac frumos, care-i va fi de mare folos.

Abrud dete babii o oaie şi baba dete lui Abrud un colac frumos, spunîndu-i să aibă grijă de el, că acest colac îi va aduce

[5] Chepeneag – o manta largă cu glugă.

mult noroc. Se năcăjea însă că nu-şi putea băga vitele-napoi în cornul de oţel.

Iată numa' că vine la el un zmeu-paraleu şi-l întrebă:

— Ce te năcăjeşti, fărtate?

— D-apoi cum să nu mă năcăjesc, îi răspunse Abrud, fără să-l cunoască, că mă trudesc să bag în cornu ăsta de oţel dobitoacele astea, care au umplut tot cîmpu ăsta şi nu ştiu ce să fac.

— Ce-mi dai, să ţi le bag eu pe toate? îl întrebă zmeul.

— Îţi dau cît ceri şi ce ceri, numai să le văd băgate iară în corn, răspunse Abrud.

— Apoi bine, zise zmeul, iaca ce îţi cer eu: cînd ţi-o fi lumea mai dragă să fii al meu.

— Bine, zise Abrud rîzînd, neştiind cu cine a prins în jug.

Zmeul luă un zbici de foc şi cît ai scăpăra din cremene cu amnariu, toate dobitoacele erau băgate în corn.

După ce isprăvi zmeul, se cam mai duse.

Abrud era acuma voios că şi-a văzut bogăţia iarăşi la loc. Îşi luă căţeii, pieile, coarnele de cerbi şi colacul şi plecă mai departe şi mergînd aşa voios, ajunse la o colibă, unde se opri să se hodinească. Aci se simţea foarte bine. Avea aproape un izvor cu apă rece, iar coliba era în mijlocul unei poieni, plină cu tot felul de pomi roditori, încărcaţi de poame.

Abrud se întinse pe un pat de fîn, moale ca mătasa, şi era fericit. Zmeul, ştiind că Abrud se simte foarte fericit, într-o sară veni la el şi bătu la uşa colibii. Colacul pe care i-l dăduse baba, şi pe care Abrud îl aşezase la loc de cinste pe masă, era colac fermecat, şi ştiind cine bate la uşă, zise către Abrud:

— Abrude, să nu răspunzi nimic zmeului, nici un cuvînt, ci lasă-mă pe mine singur să-i răspund, la orice întrebare mi-ar pune zmeul.

Abrud ascultă de sfatul colacului şi-l lăsă pe el să vorbească cu zmeul.

— Acasă eşti, Abrude? întrebă

zmeul. Colacul de pe masă îi

răspunse:

— Da! Sînt acasă!

— Hai cu mine – zise zmeul – că acuma ţi-e dragă lu- mea. Ştii cum ne-a fost tocmeala!

— Mai aşteaptă şi mai rabdă, îi răspunse colacul, că şi eu cît am aşteptat şi cîte am răbdat. M-or băgat în sac şi m-or dus la holdă, aici m-or aruncat peste arătură, m-or grăpat şi m-or tăvălugit, m-or plivit, apoi cînd m-am copt m-or tăiat cu secera şi cu coasa şi m-or legat snopi, m-or aşezat în cruci, apoi m-or împuns cu furca şi m-or aruncat în car, din car iară m-or îm- puns cu furca şi m-or aruncat în stog. Aşteaptă numai şi rabdă, că şi eu am aşteptat şi am răbdat şi totuşi n-am crăpat şi nici tu nu-i crăpa dacă-i aştepta.

După ce m-or aşezat în stog, iară m-or împuns cu furca şi aruncîndu-mă jos pe pămînt, m-or aşezat în arie şi m-au călcat caii cu copitele lor, zile şi săptămîni întregi. Apoi m-au întors furcaşii cu furci mari de lemn, de pe-o lature pe alta, ca nu cumva să rămînă vreun spic de grîu necălcat de copitele cailor. După ce m-or călcat bine, m-or vînturat cu ciuru mare, ca să mă scoată din pleavă, m-or băgat apoi în saci, m-or aruncat într-un car şi m-or dus la moară să mă macine.

Aici, un morar rău m-a aruncat într-un coş, de unde am ajuns între două pietri mari de moară şi m-au făcut făină, apoi iară m-or băgat în saci şi m-or aruncat iar în car şi m-or dus acasă.

Ajungînd acasă, aci m-o luat o nevastă harnică şi m-o cernut prin sită deasă, m-o pus într-o troacă mare, nevasta fiind bună şi miloasă a încălzit apă şi a muiat cumlău[6], apoi a aruncat cumlău cu apă călduţă peste mine. Apa nu era nici prea caldă ca să mă opăresc, dar nici prea rece, ca să mă ră- cesc. A doua zi dimineaţa, cînd încă nu se făcuse ziuă, nevasta a început a mă frămînta din toate puterile ei, pînă au trecut-o sudorile. Bărbatul nevestii, un om rău, a aprins focu în cuptor şi l-a ars bine. Obosindu-se nevasta cu frămîntatu, m-a lăsat în pace şi m-a acoperit bine cu haine calde, ca să nu mă răcesc. Cînd cuptoru a fost ars destul de bine,

nevasta m-o descoperit şi luînd cu amîndouă mînile aluat din troacă, a început să răsu- cească stoarze[7] pentru colaci, apoi cînd am fost gata împletit şi m-o încins cu o cunună, m-o aşezat pe o lopată de lemn şi m-o băgat în cuptor, ca să mă coacă.

---

[6] Cumlău – un fel de aluat special pentru prepararea pîinii.
[7] Stoarză – cocă de plăcintă.

Am stat în căldura aceea mare aproape două ore, apoi nevasta m-o scos din cuptor, m-o aşezat jos pe vatra casii, m-o spălat pe faţă cu apă rece, ca să mă mai răcoresc după căldura aceea mare care am răbdat-o în cuptor, apoi m-o luat şi m-o pus aci pe masă.

Vezi doară cît am aşteptat şi cîte am răbdat şi tot n-am crăpat şi nici tu nu-i crăpa, dacă-i mai aştepta şi dacă-i mai răbda.

Pe cînd zicea colacul vorbele astea, în sat începură coco- şii să cînte deşteptarea. Auzind zmeul cîntatul cocoşilor, se cam mai duse, năcăjit şi amărît că n-a putut pune gheara pe Abrud.

Colacul, după ce scăpă pe Abrud de zmeu, s-a prefăcut într-un căţeluş. Abrud avea acuma patru căţei şi fiecăruia i-a dat un nume: celui din colac i-a zis *Aude-bine*; puiului de lup – *Vede-bine*; celui de leu – *Uşor-ca-vîntu*, iar celui de urs – *Greu-ca-pămîntu*.

Acuma Abrud îşi strînse lucrurile lui, îşi luă căţeii şi plecă mai departe. Şi merseră cît merseră, pînă ce ajunseră în faţa unui palat mare şi frumos, ca în poveşti. Aci le ieşi în cale o babă, care avea o turmă mare de oi. Era mama zmeului. Vă- zîndu-l pe Abrud cu pieile de cerb în spate şi cu cei patru căţei, crezu că e păcurar şi-l întrebă:

— Măi voinice! nu ai vrea să te bagi păcurar la oile mele?

— Vreau, babo, îi răspunse Abrud şi se tocmi cu ea şi se făcu păcurar la oile babii.

Abrud nu ştia că baba e mama zmeului. Cătră sară, cînd veni zmeul acasă, văzînd pe Abrud, zise cătră mamă-sa:

— Bine că a venit Abrud aici, că de mult umblu după el, dar acuma nu mai scapă din ghearele mele.

A doua zi dimineaţă, Abrud îşi luă turma de oi şi cei patru căţei şi plecă la păşune.

Zmeul zise cătră mamă-sa:

— Mamă! oare cum să facem să-l putem prăpădi

pe Abrud?

— Lasă pe mine, îi răspunse afurisita de zmeoaică, că-i sting eu feştila. El are nărav de-i place să sugă măduva din oase. Eu voi fierbe carne pentru amiaz, iar tu te vei băga în

măduva unui os, pe care eu îl voi da lui şi sugînd el osu, te va înghiţi şi pe tine şi umflîndu-te tu în el, va crăpa.

Venind Abrud să mînce d-amiaz, baba îi puse înainte bli- dul cu mîncarea pregătită. Cei patru dulăi ai lui Abrud se aşe- zară pe labe, în jurul lui, cu ochii ţintă la el. Cînd vru Abrud să pună mîna pe os, ca să-i sugă măduva, căţelu *Vede-bine* îl luă cu gura din mîna lui şi-l aruncă jos, iar *Greu-ca-pămîntu* şezu pe os. După ce se sătură Abrud, plecă iar cu cînii şi cu oile la păşune.

Plecînd Abrud, zmeul ieşi din măduva osului şi zise către zmeoaică:

— Vai, mamă, da' greu cîne are Abrud; dacă mai stătea pe mine încă cîteva minute, crăpam. Nu ştii, mamă, ce năra- vuri mai are?

— Ştiu, dragu mamii, răspunse zmeoaica. După mîncare merge la vatra focului şi-şi bagă jar în pipă.

— Bine, mamă, zise zmeul, eu m-oi face cît un purice de mic şi mă voi aşeza pe vatră, unde va vrea să şadă Abrud şi mă voi băga în el.

Venind Abrud la babă să-i deie mîncare de amiaz, după ce se sătură, îşi scoase pipa şi merse la vatra focului, să-şi bage jar în ea. Cînd vru să se aşeze pe vatră, căţelu *Vede-bine* îl împinse pe Abrud la o parte şi-i spuse lui *Greu-ca-pămîntu* la ureche să se aşeze el pe vatră. *Greu-ca-pămîntu* se aşeză pe vatră.

Văzînd mama zmeului căţelul şezînd pe vatră, zise către Abrud:

— Pentru ce laşi să şadă cînele pe vatră, iar tu stai în picioare? Aruncă-l jos de-acolo!

— Lasă-l, mătuşo, răspunse Abrud, că ce face ăsta-i bun

făcu

t. După ce-şi aprinse pipa, plecă iară cu oile.

Zmeoaica şi zmeul stăteau să crape de necaz că nici cum

nu izbuteau să-l omoare pe Abrud.

Mînezi dimineaţa, zmeul zise către maică-sa:

— Mamă, spune-i lui Abrud să-şi lase cînii acasă.

Baba spuse lui Abrud să-şi lase cînii acasă. El se învoi, dar cînd să plece, spuse cînilor că dacă vor auzi glasul lui, îndată să alerge pînă la el, cît vor putea de repede.

Mergînd Abrud cu oile, nu ajunse bine la păşune, şi deo- dată vede venind zmeul ca turbat spre el. Abrud, ştiind că zme- ul îi poartă pică, nu stătu pe gînduri şi se urcă repede în vîrful unui stejar înalt. Uitîndu-se în jos văzu pe zmeu sub stejar, abia gîfîind de obosit ce era, de fuga ce făcuse.

— Scoboară-te jos, să te mînc! strigă zmeul cătră Abrud.

— Na, mîncă-mi opinca, zise Abrud, aruncîndu-i o opin- că, şi lasă-mă în pace, să strig o dată de doru tatii.

Şi strigă o dată Abrud, cît a putut de tare, ca să-l audă căţeii lui, dar ei nu-l auziră.

— Scoboară-te jos, să te mînc! strigă iară zmeul.

— Na, mîncă-mi şi astalaltă opincă şi lasă-mă să strig o dată de doru mamii! răspunse Abrud, şi începu iară a striga şi mai tare :

— Uiu, uiuiuuu! *Vede-bine, Uşor-ca-vîntu* şi *Greu-ca- pămîntu*!

Căţelul *Aude-bine* zise cătră ceilalţi căţei, care dormeau:

— Mi se pare că am auzit glasul stăpînului nostru.

— Ţi s-o fi părut doară, răspunseră căţeii şi se culcară pe altă dungă.

Zmeul iară strigă către Abrud:

— Scoboară-te, Abrude, jos, să te mînc! Abrud îi aruncă obielele şi îi zise:

— Na, mîncă-mi şi obielele şi lasă-mă să strig odată de dorul fraţilor mei.

Şi strigă Abrud din toate puterile, de răsunau văile şi pădurile:

— Uiu! uiuiuuu! *Aude-bine, Vede-bine, Uşor-ca-vîntu* şi

Greu-ca-pămîntu!

Căţelul *Aude-bine,* auzind glasul stăpînului lor, îi sculă din somn pe ceilalţi trei şi le spuse că a auzit glasul lui Abrud chemîndu-i pe nume. Cei patru căţei erau închişi într-o cămară cu uşa de fier şi încuiaţi de zmeoaică cu un lacăt mare, ca să nu poată ieşi de acolo. *Greu-ca-pămîntu* se propti cu umărul în uşa de fier şi, cît ai clipi din ochi, uşa sări din ţîţîni şi toţi patru

căţeii o luară la fugă, de gîndeai că zboară, numai *Greu-ca-pă- mîntu* nu putea fugi ca şi ceilalţi, dar se silea şi el din răsputeri să nu rămînă prea în urmă. Fugea el, nu-i glumă, încît se cutre- mura pămîntul sub tălpile lui, că era greu ca un munte. Cum ajunseră sub stejarul în care era urcat Abrud, deteră cu ochii de zmeu. Puseră labele pe el, apoi întrebară pe Abrud:

— Ce să facem cu el, stăpîne? Să-l jupuim de viu? Ori să-i zdrobim oasele ?

— Nu faceţi nici una nici alta, ci să mi-l întindeţi cît o

ari
e. Şi mi ţi-l apucară cu colţii lor ascuţiţi, cei patru căţei, şi-l întinseră şi-l tăbăciră şi-l lăţiră cît o arie.

Scoborîndu-se Abrud din stejar, se luară cu toţii spre palatul zmeoaicei; *Uşor-ca-vîntu* luă dinapoi turma de oi, iar Abrud cu cei trei căţeloi o luară înaintea oilor, ca să ajungă cît mai degrabă la zmeoaică. Văzînd *Greu-ca-pămîntu* că Abrud nu se putea ţine la pas în rînd cu ei, îi zise:

— Dragu nostru stăpîn, suie-te călare pe mine, că am spinarea moale, ca să mergem mai repede.

Abrud se sui călare pe puiul de urs, care se făcuse cît un bou de mare, aşa crescuse. Ajungînd la palatul zmeoaicii şi pu- nîndu-şi toţi patru căţeii ghearele pe ea, îl întrebară pe Abrud:

— Stăpîne! Ce vrei să facem cu ea?

— Să mi-o-ntindeţi şi pe ea cît o arie, le răspunse Abrud.

Şi o luară şi o întinseră şi pe ea ca pe zmeu, încît nu se mai ştia ce a fost. Şi acum a rămas Abrud singur stăpîn peste toată bogăţia zmeoaicii şi peste palatul acela aşa de frumos, că în toată lumea nu era altul ca acela.

Abrud, luîndu-şi căţeii cu el, începu a cerceta palatul în care el nu mai intrase niciodată. Palatul

avea o mulţime de camere, una mai frumoasă decît alta, cu uşile de aur şi cu fereştile de argint. Mesele, scaunele şi paturile toate erau de aur şi aşternute cu mătasă, de-ţi luau vederile.

La un capăt al palatului a dat peste o cameră care avea uşa încuiată şi ferecată. Abrud se năcăjea că n-o poate descuia, să vadă ce e în ea.

Greu-ca-pămîntu îi zise:

— Stăpîne, lasă-mă pe mine, că eu îndată o deschid.

Greu-ca-pămîntu cum puse umărul în uşă şi se opinti o dată, uşa îndată se deschise. Abrud intră în cameră şi mai mare îi fu mirarea cînd văzu în faţa lui o fată frumoasă ca o floare, ca şi care nu mai văzuse el în viaţa lui nici în vis măcar.

— Cine eşti tu, fată frumoasă, şi cine n-a avut milă de te-a închis aici? o întrebă Abrud.

Fata îi răspunse :

— Eu sînt Zîna-zorilor-sora-florilor. Afurisitu ăsta de zmeu m-a furat de la mama mea, care e Zîna-zînelor, şi pentru că n-am vrut, o dată cu capu, să-i fiu nevastă, m-a închis aici, ca nu cumva să mă fure vrun alt zmeu, sau vrun Făt-Frumos. Dar tu cine eşti şi cum de-ai putut intra aici, unde om pămîn- tean n-a îndrăznit să pună piciorul?

— Eu sînt Abrud, fecior de om sărac. Astăzi eu, cu aju- torul ăstor patru căţei ai mei, am ajuns să fiu stăpîn peste toată bogăţia zmeoaicii şi a zmeului şi peste palatul lor. Pe zmeu şi pe mamă-sa i-am prăpădit. Ăştia patru căţei ai mei, împlîntîn- du-şi colţii în ei, i-au întins, de i-au făcut cît o arie pe fiecare. Aşa că şi pe tine te-am scăpat din ghearele lor. Acum ştiu că ţi- o fi dor de maică-ta şi de surorile tale, iacă, eu şi cu căţeii mei te duc la maică-ta şi am să te peţesc de la ea, ca să-mi fii nevastă.

— Fiindcă tu m-ai scăpat din mînile zmeului, nu aflu al- tul mai viteaz şi mai bun decît tine. Hai să mergem la mamă- mea, că mi-i tare dor de ea, să te cunoască şi ea.

Merseră la mama fetei, la Zîna-zînelor, şi, cînd o văzu maică-sa, începu a plînge de bucurie. Fata se dete a-i povesti din fir-în-păr cît a avut de suferit şi cum a scăpat-o Abrud din mîinile zmeului.

Abrud ceru în căsătorie fata de la maică-sa şi ea se învoi din toată inima, mai ales că fata îi spuse mamii sale că-i drag de Abrud, că era fecior frumos, aşa că nu-l întrecea nici un Făt- Frumos.

Îndată au început a se pregăti de nuntă. Şi în

ziua nunţii au venit toate zînele şi toţi Feţi-Frumoşii din toată lumea. Au venit şi toate păsările şi toate florile, ca la nunta zînelor. Şi-a fost o nuntă cum n-a mai fost de cînd e lumea, dar nici n-are să mai fie.

Din întîmplare, suindu-mă pe-un băţ călare, am ajuns şi eu pe-acolo. Tocmai atunci, se juca hora miresii. Atunci am văzut pe *Greu-ca-pămîntu* cum o învîrtea în horă pe mireasă, ţopăind în jurul ei, iar mireasa se-nvîrtea ca un prîsnel. *Greu- ca-pămîntu,* de bucurie că stăpînu-so şi-a găsit aşa nevastă frumoasă, băuse prea mult vin şi se cam ameţise. Aş fi băut şi eu un păhar-două, ba şi nouă, dar cum eu n-am fost chemat, nimeni nu m-a îmbiat, deşi-mi lăsa gura apă, văzîndu-i pe nuntaşi cum s-adapă.

După nuntă, Abrud îşi luă nevasta şi căţeii lui şi plecară voioşi la palatul lor.

Cum intră pe poartă, Abrud îşi luă cornul farmecat şi îi zise:

— Ce e în corn, să iasă afară.

Şi dintr-o dată se umplu ocolul palatului cu tot felul de animale, de nu mai încăpeau; atunci Abrud deschise larg poar- ta şi dobitoacele umplură tot cîmpul, cît vedeai cu ochii, şi apoi porunci căţeilor lui să aibă grijă de ele, să nu se piardă.

Şi aşa a rămas Abrud, cu nevasta lui, gazdă[8] de loc, ca să aibă mult noroc!

Şi dacă n-or murit şi azi trăiesc.

Iară eu venii călare pe-un cocoş,
Ca să nu vin la dumneavoastră pe jos; Şi mai venii călare pe-o găină,
Ca să nu vin prin tină.
Ş-apoi încălecai pe-o coasă,
Şi vă spusei o poveste frumoasă.

[8] Stăpîn.

Poveste populară
românească,
culeasă din Banat
de PETRE UGLIŞIU-
DELAPECICA

Din purcar, călugăr

ERA ODATĂ ca niciodată, că de nu era, nu se povestea. Era odată o mănăstire şi în mănăstirea aceea erau trei călugări. Şi călugării aceia îşi îmbogăţeau sufletul cu învăţături frumoa- se din cărţi.

Într-o zi, ce se socotesc ei, ce nu, se hotărîră să pună deasupra porţii mănăstirii o tablă pe care să scrie următoarele:

„Aici sînt cei mai învăţaţi oameni din lume".

Cum se hotărîră aşa şi făcură.

După cîteva zile nimereşte pe la ei o slugă a împăratului. Cînd să intre pe poartă, se opreşte în faţa porţii şi ceteşte cu- vintele scrise de călugări. După ce ceti, îndată întoarse calul şi în grabă mare merse la împăratul şi îi spuse ce a cetit pe tabla care era pusă deasupra porţii mănăstirii.

Împăratul, cătrănit de năcaz, încălecă îndată şi plecă la mănăstire. Căci, vezi, lui îi era tare năcaz, cum cutează cineva să se numească mai învăţat decît el?!

Cum ajunse la mănăstire, descălecă în grabă şi merse d-a dreptul la călugări.

Dădu bineţe şi, dînd mîna cu ei, le spuse cu glas aspru:

— Am auzit că voi vă numiţi că sînteţi cei mai învăţaţi oameni din lume; deci, dacă voi vă credeţi atît de învăţaţi, eu vă dau trei întrebări, la care să-mi răspundeţi. Întîia întrebare: cît e de afundă marea asta? A doua întrebare: cîte stele sînt pe cer? Şi a

treia: ce gîndesc eu? Dacă în timp de trei zile nu-mi daţi răspuns la toate trei întrebările astea, să ştiţi că acolo vă va sta capul, unde vă stau picioarele. Aţi înţeles?

— Am înţeles, înălţate împărate, răspunseră călugării, aproape morţi de frică.

Împăratul se întoarse la palatul său, cu slugile care l-au însoţit, iar călugării nu mai ştiau pe ce lume sînt de năcăjiţi şi amărîţi.

Neştiind nici unul să deslege nici măcar una din cele trei întrebări puse de împăratul, se hotărîră să-şi ieie fiecare cîte un drum şi să meargă întrebînd, din sat în sat, din om în om, doară vor putea înţelege de la cineva ce răspuns să deie împăratului, iar după trei zile să se întoarcă toţi trei iarăşi la mănăstire, să vadă care ce a putut afla.

Îşi umplură desagii cu merinde şi luîndu-şi fiecare cîte un toiag, se îndreptară fiecare pe alt drum.

După un drum destul de lung, unul dintre ei întîlneşte în calea lui un purcar, care îşi păzea turma de porci.

— Bună ziua, fiule! îi dete bineţe călugărul.

— Mulţumesc dumneavoastră, răspunse purcarul, da' ce năcaz mare te-a adus pe la noi?

— D-apoi iacă, fătu-meu, ce năcaz a dat peste capu nostru.

Şi, din vorbă în vorbă, să dete şi îi povesti purcarului tot năcazul ce a dat peste capul lor.

— Apoi pentru aşa ceva a trebuit să vă luaţi lumea-n cap? zise purcarul. Noa, apoi lasă pe mine! Iacă, dumneata îi sta aici la porci în locul meu, iară eu voi merge la mănăstire şi voi aştepta să vină împăratu, şi să vă scap pe toţi de la moarte.

Cînd auzi călugărul nostru vorbele purcarului nu mai putea de bucurie, văzîndu-se scăpat de la moarte. Purcarul îi spuse să se dezbrace de hainele călugăreşti şi se îmbrăcă el în ele, iar călugărul se îmbrăcă într-ale purcarului.

Noul călugăr se duse la mănăstire, unde se întîlni cu cei- lalţi doi călugări, care, de năcăjiţi cum erau, nu băgară de sea- mă că el nu e călugărul adevărat.

Purcarul, îmbrăcat călugăr, făcu rost de trei

gheme mari de tort şi de un sac mare gol, merse cu ele la ţărmurile mării, aci udă cele trei gheme de tort în apa mării, apoi le aşeză pe ţărmure, luă apoi sacul gol şi îl umplu cu năsip de cel mărunt ca făina şi-l puse lîngă gheme, iară el se aşeză apoi la umbră, în calea pe unde ştia că are să vină împăratul.

Nu se aşeză bine la umbră, cînd iaca împăratul cu slugile ajunse la mănăstire. Împăratul, cum dădu cu ochii de călugărul nostru, zise cătră slugi:

— Staţi pe loc, să-l judecăm pe ăsta mai întîi, că ăstuia, bag seama, nici că-i pasă de porunca mea, şi doarme fără nici o grije.

Slugile, la porunca împăratului, se apropiară de călugăr şi-l treziră din somn. Acesta se ridică repede în picioare şi închinîndu-se înaintea împăratului zise:

— Înălţate împărate, să trăieşti cu sănătate! Iaca, eu sînt gata să vă dau răspunsul la cele trei întrebări.

— Ce ai zis ? îl întrebă împăratul răstit.

— Am zis, înălţate împărate, că sînt gata să vă răspund la cele trei întrebări.

— No, apoi, să te văd ce ştii, zise împăratul, cît e de afundă marea asta ?

— Înălţate împărate, răspunse călugărul, acestea trei gheme le-am legat deolaltă cu capetele, un capăt l-am slobozit în mare după ce i-am fost legat o piatră, ca să tragă capătul la fund, iar celălalt capăt l-am ţinut în mînă şi-aşa am aflat că marea asta este tocmai atîta de afundă. Dacă nu mă credeţi, puteţi să încercaţi.

Împăratul, uitîndu-se şi la mare şi la cele trei gheme de tort, zise:

— Şi marea e afundă, nu-i vorbă, dar nici tortul din trei gheme mari nu e scurt, ba îi destul de lung. Hai să zicem că întrebarea asta ai ghicit-o bine. Să vedem acum cum stăm cu întrebarea a doua: cîte stele sînt pe cer?

— Stăm bine şi cu asta, înălţate împărate, răspunse călu- gărul. Iacă, în sacul ăsta am numărat atîtea fire de năsip, cîte stele am numărat astă-noapte pe cer.

Împăratul, uitîndu-se la sacul plin cu năsip mărunt ca făina, zise:

— Şi cerul e mare şi înstelat, dar şi într-un sac mare ca ăsta încă sînt multe fire de năsip. Apoi, hai să zicem că şi între- barea a doua ai dezlegat-o bine. Să te văd acuma ce mi-i răs- punde la a treia întrebare, că dacă şi pe asta îi ghici-o, apoi ai scăpat trei vieţi de la moarte!

— Înălţate împărate, zise călugărul nostru, întrebarea asta este cea mai uşoară de deslegat, că adecă să vă spun ce gîndeşte înălţatul împărat! Înălţatul împărat gîndeşte acuma că stă de vorbă cu un călugăr din mănăstirea asta, nu-i aşa?

— Aşa este, că eu gîndesc că stau de vorbă cu un călugăr!

— Ei, dar eu nu sînt călugăr, înălţate împărate, eu sînt un biet purcar, iar pe adevăratul călugăr l-am lăsat să aibă grije de porcii mei, pînă ce îi scap eu pe ei trei de la moarte!

— Apoi, dacă aşa stă treaba, zise împăratul, de azi înain- te tu nu ai să mai mergi la porci, ci tu ai să fii mai mare peste călugări.

Şi, oameni buni, de n-o fi murit şi azi trăieşte. Şi d-atunci şi pînă azi a rămas obiceiul în iunie să se călugărească din cînd în cînd şi cîte un purcar şi anume: ori cîte un ghicitor bun ca şi purcarul de care vă povestii, ori cîte unul care ştie a hori şi cînta frumos.

BASM SÎRBO-CROAT

Inelul făcător de minuni

A FOST ODATĂ ca niciodată o văduvă, care avea un copil mic, şi nu stăpînea nimic altceva în afară de o căsuţă şi o gră- dină. Sărmana văduvă nu putea să muncească de loc, căci era oloagă, şi trăia din cerşit. Aşa îşi hrănea şi copilul.

Cînd feciorul prinse puţintică putere, îi spuse într-o zi maică-si:

— Mulţumesc, mamă, dar îi ruşine să mai cerşim după ce eu, slavă Domnului, m-am făcut mare! Hai să vindem buca- ta aia de grădină şi să cumpărăm un cal. De acuma aş putea căra lemne. Să ne hrănim fără a mai supăra pe alţii.

— Ei, fătul meu, îi răspunse mama, să vînd grădina şi să cumpăr cal? Tu n-ai să-l poţi păzi bine, are să-l mănînce lupul, iar noi o să rămînem şi fără grădină şi fără cal.

Aşa era, dar, zău, băieţandrul o ţinea întruna pe a lui; şi azi aşa, mîine aşa, pînă ce o făcu pe mamă să vîndă grădina şi să cumpere un cal.

După ce se văzu flăcăiaşul cu cal, începu să care lemne şi să le vîndă, aşa că o scotea bine la capăt cu maică-sa. Cu toate că nu aveau nici de unele de prisos, nu erau nici flămînzi, nici dezbrăcaţi.

Într-o zi mama spuse feciorului său să aducă vreascuri, căci în ziua aceea trebuia să spele rufe şi să le pună la fiert.

„Bine”, zise el; apoi sărută, după obicei, mîna maică-si şi plecă după lemne. Cînd intră în pădure, priponi calul într-o poiană, ca să pască, iar el plecă să adune vreascuri. Nu trecu mult şi, auzind un răget şi-un vaiet puternic dădu fuga într-acolo să vadă ce se

întîmplase. Cînd ajunse deasupra văii, avu ce să vadă! O zmeoaică înghiţise un cerb, dar i se înţepeniseră coarnele între fălci, încît prada nu putea trece nici înapoi, nici înainte; iar zmeoaica se chinuia şi gemea. Cum îl văzu pe copil, îi spuse:

— Ascultă, flăcăuandrule! Te rog, pentru numele lui Dumnezeu, hai să ne prindem fraţi şi, dacă te-a adus norocul meu aici cu securea aceea, retează coarnele cerbului ăstuia şi scapă-mă din belea.

Iar cerbul îi spuse:

— Nu fă aşa, ci ucide zmeoaica, poate rămîn eu viu. Băietanul rămase pe gînduri: dac-o loveşte pe zmeoaică,

te pomeneşti că-l varsă pe cerb şi-l înghite pe dînsul; la urma urmelor, zmeoaica îl rugase în numele lui Dumnezeu şi se înfrăţise cu el – aşa că îşi zise să o ajute pe ea. Flăcăiaşul veni în goană şi lovi cu securea în coarnele cerbului: boc, boc! pînă le tăie, iar zmeoaica îl înghiţi liniştită pe cerb.

După aceea zmeoaica spuse flăcăuaşului:

— Ei, frate, tu m-ai scăpat de la moarte. Acum este rîn- dul meu să-mi întorc datoria. Tatăl meu e împăratul şerpilor, hai la dînsul şi el te va dărui din belşug. Dar să nu te păcăleşti; orice îţi va da, tu să nu primeşti, ci cere-i inelul.

Amîndoi porniră înainte. Flăcăuaşul o luă după ea şi zmeoaica unde mi ţi-l vîrî, frate, într-o peşteră. După ce îl trecu prin peşteră, ei ajunseră pe o cîmpie întinsă, în mijlocul căreia se afla o masă mare, iar pe ea şedea încolăcit împăratul şerpi- lor. Toată cîmpia aceea era înţesată de tot felul de şerpi mari. Cînd o văzură şerpii pe fiica împăratului, îi făcură loc să treacă, iar băieţandrul îşi mai veni în fire, căci rămase uluit văzînd atîta şerpime. Cînd se apropie de taică-său, zmeoaica îi povesti totul de-a fir-a-păr, cum o izbăvise flăcăuaşul acesta şi cum se înfrăţise cu dînsa şi cum, iată, l-a adus la el, ca să-l dăruiască pentru asta. Auzind toate acestea, împăratul spuse degrabă slugilor să încarce douăzeci de poveri de bani şi să le dea flăcăuandrului: dar, minune! băietanul nici nu vru să se uite la bani, ci spuse împăratului:

— Îţi mulţumesc, împărate, pentru bani. Dacă vrei să-mi dai ceva, dă-mi inelul din deget; iar dacă nu vrei să mi-l dai, altceva nu primesc.

Împăratul îl îmbie cu orice altceva, afară de inel; dar el o ţinea una şi bună: inelul şi inelul. Împăratul îi spuse în cele din urmă că nu-i poate da inelul. Atunci flăcăiaşul îşi luă rămas

bun de la împărat şi de la fiica lui. Cînd plecă tînărul, zmeoaica, fiica împăratului, se luă după dînsul:

— Încotro? o întrebă tatăl ei.

— Cum încotro? mă duc în lume cu fratele meu, dacă tu nu vrei să-l dăruieşti aşa cum se cuvine.

Împăratului îi păru rău după fată, mai cu seamă că nu o avea decît pe dînsa. Îl întoarse din drum pe tînăr şi-i dărui inelul cerut. Atunci zmeoaica îl însoţi pînă la locul unde se întîlniseră întîia oară şi-i spuse:

— Oricînd îţi trebuie ceva, apropie inelul de foc şi vei avea totul.

Băieţandrul se gîndea numai la cal. Uitase cu totul de inel. Cînd ajunse la locul unde-i fusese priponit calul, nici tu cal, nici tu veste despre dînsul: numai samarul şi patru copite. I-l mîncaseră de istov lupii. Ca om sărman ce rămăsese, necăjit şi neavînd altceva de făcut, aburcă samarul în spate, iar cele patru copite le vîrî în chimir; şi, abia bleştind, ajunse pe sub seară acasă, mai mult mort decît viu. Totul ar fi cum ar fi pînă aici; dar măre, să vezi acuma necaz. Maică-sa, cînd îl văzu fără cal, aflînd pe deasupra că i-l mîncaseră lupii, începu să-l certe şi să-l probozească mai rău decît pe-un cîine. Şi măcar să fi rămas numai la asta; dar ea apucă o bîtă mare şi, lovindu-l pe unde nimerea, îl snopi în bătaie. Nu-i dădu nici să mănînce şi nu-l lăsă nici să doarmă în casă. El, sărmanul, necăjit, bătut măr, flămînd pe deasupra, se cuibări lîngă perete şi adormi aşa, trudit. Dar cînd începură maţele să-i ghiorţăie şi să se frămînte, se trezi. Abia atunci îşi aminti de inel, îl apropie de foc, şi cît ai clipi i se înfăţişară doi harapi.

— Care-i porunca, stăpîne?

— Poruncesc să-mi aduceţi numaidecît, din belşug, tot felul de bunătăţi; apoi să-mi umpleţi curtea cu lemne, toate uscate, ca să aibă mama cu ce spăla rufele.

— 'Nţeles, stăpîne!

Harapii se închinară şi plecară. Nu trecu, cum se spune, cît ai bate din palme, şi totul se îndeplini aşa cum se poruncise. El, flămînd cum era, se puse la masă şi înfulecă pe săturate din bunătăţile aduse, iar din grămada de lemne uscate aprinse fo- cul şi, culcîndu-se alături, adormi buştean.

Maică-sa se sculă dis-de-dimineaţă, căci zău, nici ei nu-i venise să doarmă – doar nu era glumă: se prăpădise calul, li se dusese de rîpă traiul! şi ieşi în faţa casei. Cînd colo, ce să vadă? Curtea plină de lemne. Se întoarse să-l trezească pe fiu-său şi, cînd văzu în jurul lui tot felul de bunătăţi, îl deşteptă şi-i spuse:

— Ce-i asta, fătul meu?

— Uite, mamă, iată ce am primit în schimbul calului.

— Dar tu, aseară, de ce n-ai spus nimic mamei tale, ci m-ai lăsat să te zvînt în bătaie?

— Uite că-ţi spun acum. Dar ia mărturiseşte-mi: ne-am împăcat de-a binelea?

— Ne-am împăcat, puiul mamei! zise îmbrăţişîndu-l şi sărutîndu-l.

Amîndoi trăiră în belşug o bucată de vreme. Dar mai pe urmă flăcăul îşi luă seama şi-şi zise:

— De ce-am trăi într-o casă aşa de strîmtă? şi apropie inelul de foc.

Cei doi harapi se şi înfăţişară din nou :

— Care-i porunca, stăpîne?

— Poruncesc ca în cutare loc să-mi ridicaţi un palat cum are împăratul, să fie pe dinăuntru ca la împărăţie, iar cînd totul va fi gata, să mă mutaţi acolo împreună cu maică-mea.

Harapii se închinară şi plecară; iar el şi mama lui merse- ră tot în casa lor cea mică. Cînd se trezi tînărul, avu ce vedea! După cum poruncise, aşa se şi făcuse totul: amîndoi fuseseră mutaţi fără să fi zărit sau să fi simţit ceva. Aşa că el rămase stăpîn în palat şi dădu în grijă maică-si să nu lase pe nimeni a trece neluat în seamă prin faţa palatului, ci să-i hrănească pe flămînzi, să dea de băut însetaţilor, să-i încalţe pe cei desculţi şi să-i îmbrace pe cei goi.

„Dacă nouă ne-a dat Dumnezeu de toate, zise, se cuvine să trăiască cumsecade şi sărăcimea.”

Într-o seară, stînd tînărul aşa, îşi zise în sinea

lui: „Cînd mi-a dat Dumnezeu atîtea, oare de ce nu m-aş însura, ca să nu fiu singur?” şi rămase pe gînduri. Deodată îi fulgeră ceva prin minte, luă inelul şi-l apropie de lumînare, iar harapii de faţă, ca de obicei:

— Porunca, stăpîne?

— Poruncesc să-mi aduceţi o sultăniţă, pe cea mai fru- moasă fată de împărat.

Harapii se închinară şi se făcură nevăzuţi. Cît ai clipi, îi aduseră sultăniţa. El o întîmpină frumos şi începu s-o mîngîie; dar zău că şi ea, cînd se văzu în acelaşi belşug ca la taică-său, se gîndi că şi tînărul trebuie să fie împărat sau fecior de împărat. Îl mîngîie şi ea pe dînsul. Apoi se cununară după lege şi trăiră cum nu se poate mai frumos.

Cînd băgă de seamă împăratul lipsa fiicei sale, puse s-o caute, întrebînd în dreapta şi-n stînga. Nu era însă chip s-o găsească nicăieri: parcă intrase în pămînt. Atunci împăratul făgădui bani aceluia care va afla unde e fiică-sa. Auzi făgăduiala şi o vrăjitoare, o zgripţuroaică bătrînă, care porni din oraş în oraş, din uşă în uşă, pînă o găsi şi o recunoscu. Pe urmă se întoarse repede la împărat şi se învoi cu dînsul să-i aducă fiica în carne şi oase, în schimbul multor pungi de galbeni. După ce se înţelese cu împăratul asupra banilor, baba luă o piele şi un băţ – şi hai-da-ha iarăşi, din uşă în uşă, pînă ajunse din nou în faţa palatului aceluia. Cînd se afla aproape de palat, o văzu tînărul, săracul de odinioară, şi grăi către nevastă-sa:

— Uite o femeie bătrînă, miloagă, dezbrăcată şi desculţă, spune-i mamei s-o cheme, s-o îmbrace, s-o încalţe şi să-i dea de mîncare.

— Ia mai lasă-mă zău, cu baborniţele astea hodorogite! i-o întoarse femeia.

Dar bărbatul său nu se lăsă:

— Eu nu vreau să treacă nimeni flămînd sau gol pe lîngă casa mea. Dacă mie mi-a dat Dumnezeu de toatele, de ce n-aş da şi eu săracilor?

Femeia – ca femeia – oricum, trebui să-şi asculte bărbatul. Se duse jos, o chemă pe bătrînă şi spuse soacrei să-i aducă demîncare şi îmbrăcăminte. Cînd plecă soacra după îmbrăcăminte, vrăjitoarea o întrebă:

— Ia spune-mi, sultăniţă, bărbatul tău te iubeşte destul? Sultăniţa se miră şi îi răspunse:

— Mă iubeşte, zău, dar mă mir de unde ştii că-s sultă-
niţă.

— Cum să nu ştiu, doar eu ştiu toate cele ! Păi eu i-am şi dat o mînă de ajutor ca să vii după dînsul. Ascultă-mă, hai de- mi dă inelul de pe degetul lui, ca să-l descînt puţin, şi bărbatul tău are să te iubească de zece ori mai mult decît pînă acum.

De mult e o vorbă: femeia are părul lung şi mintea scur- tă. Aşa că şi sultăniţa o crezu pe babă şi alergă cît putu de repe- de în camera lui. Din nenorocire pentru dînsul, el adormise. Sultăniţa îi scoase uşor inelul din deget, i-l puse pe al său în loc şi cu inelul bărbatului – în goană la babă! După ce-i înhăţă inelul, baba îi spuse :

— Vino, sufleţelul meu, şi aşază-mi-te în cîrcă pe pielea asta.

Sultăniţa se aşeză, iar baba cu băţul: pleosc! în piele, şi amîndouă zburară cît ai clipi. Doar nu-i glumă puterea unei vrăjitoare. Şi aşa, baba ajunse în zbor la împărat, îi dădu fiica şi-şi primi răsplata.

Cînd se trezi bietul om, îşi chemă soţia. Ia-o însă de unde nu-i. O strigă pe maică-sa şi o întrebă de nevastă; dar ea îi răspunse:

— Zău că nu ştiu. Eu mă dusesem să caut babei aceleia nişte straie. Iar cînd m-am întors, n-am mai găsit nici babă, nici sultăniţă; chiteam că-i la tine în odaie.

— Ei, nu-i nimic, oriunde-o fi, o găsesc eu – şi duse repede mîna la inel; dar cînd se uită, ia-l de unde nu-i! În locul inelului său, avea în deget pe cel al soţiei.

Parcă-l lovi un trăsnet din senin. Cine putea fi mai amă- rît decît dînsul? Îşi dădu seama că fusese păcălit. Credea însă morţiş că nu-l păcălise nevasta. Se îmbrăcă repede cu nişte haine sărăcăcioase şi purcese în lume. Pe unde nu umblă, pînă ajunse la Istanbul... Dar acu-i acu'. Cum să se întîlnească cu sultăniţa? Se gîndi pînă îi veni în minte să se ducă

în faţa palatului împărătesc şi să se rezeme de uşă. Îl văzu bucătarul curţii, şi, gîndindu-se că o fi flămînd, îl întrebă:

— Ce cauţi aici?

— N-am de lucru şi m-aş bucura dacă m-ai primi la bu- cătărie, fie şi numai pentru mîncare; aş putea, dacă nu altceva, să spăl vasele.

— Bine, bine, îi spuse bucătarul, hai înăuntru şi o să capeţi de lucru.

El rămase aci şi se puse pe treabă; iar în cîteva luni învă- ţă meseria şi ajunse ajutor al şefului bucătarilor. Ceilalţi bucă- tari erau din partea locului şi după lucru se duceau pe la casele lor; el însă, ca străin, rămînea singur în bucătărie. Ca să nu-i fie greu noaptea singur, el îşi făcu rost de-o pisică şi de-un cîi- ne, de care avea multă grijă şi-i mîngîia. În seraiul împăratului se afla o roabă, care ducea mîncarea din bucătărie în harem. El se împrieteni cu dînsa şi se înfrăţiră. O dată îi spuse:

— Zău, soro, te-aş ruga ceva, dacă-mi juri pe credinţa ta că n-ai să sufli nimănui nici un cuvinţel.

— Credinţa-i mai tare decît piatra, frăţioare, vorbeşte fără grijă!

Atunci el îi spuse:

— Vezi inelul ăsta ? Eu o să-l pun în pilaf la marginea tăvii şi fă aşa ca să ajungă drept în faţa fetei împăratului.

— Cum să nu, frăţioare, de mi-ai fi cerut şi mai

mult... Atunci el puse inelul sultăniţei în pilaf, iar

sora se uită bi-
ne unde era aşezat şi întoarse tava cu partea aceea către sultă- niţă, fiica împăratului. Cînd luă ea a doua oară din pilaf, văzu inelul în lingură. Cum îl văzu, îl recunoscu. Cum s-ar fi putut să nu-şi recunoască podoaba ei cea mai dragă? Îl ascunse repe- de ca să nu-l mai vadă altcineva şi îl vîrî în buzunar. Iar seara, cînd se duse la culcare, o chemă la dînsa pe roaba de la bucă- tărie şi o întrebă:

— Tu trebăluieşti jos la bucătărie. Nu ştii, se află vreun străin pe acolo?

— Da, se află unul, venit de vreo trei-patru luni, pe care l-a primit bucătarul ca să-i facă un bine; iar el a învăţat mese- ria şi a ajuns ajutorul şefului bucătarilor.

— Dar nu ştii unde doarme?

— Cum să nu ştiu? Doarme în bucătărie.

— Şi mai doarme cineva cu dînsul?

— Nu, nimeni, numai că are un cîine şi o pisică.

— Dar despre inelul ăsta ştii tu ceva? zise fata şi, scoţînd inelul, îl arătă.

Roaba zîmbi a rîde şi-i spuse:

— Ştiu, zău! Omul acela-i bun şi cinstit, m-am şi înfrăţit cu dînsul; iar el, după ce m-am jurat pe credinţa mea că nu voi spune nimănui nimic, m-a rugat să aşez pilaful în aşa fel, încît inelul să vină drept în faţa ta.

— Bine, dar acum să-mi juri şi mie pe credinţa ta că vei tăcea. Am să-ţi spun ceva; iar dacă taci, o să fii şi tu fericită împreună cu mine.

— E mai tare credinţa decît piatra din stîncă. Vorbeşte fără teamă!

— Ei, dacă-i aşa, află că acesta este soţul meu, ci ia stra- iele astea femeieşti şi du-le la bucătărie. Pune-l să se schimbe cu ele şi adă-l la mine.

Sluga trebuie să îndeplinească porunca, nu să răspundă. Aşa că şi ea luă bocceaua subsuoară şi se duse la frate-său în bucătărie. Cînd îi spuse totul, cine să fie mai bucuros decît dînsul? Îmbrăcă hainele femeieşti şi tiptil, în urma roabei, se duse în odaia soţiei. Nu era nimeni mai fericit decît ei amîndoi cînd se întîlniră. Dar după ce trecu bucuria dintîi, el o întrebă pe soţie: unde-i este inelul?

— Zău, mi l-a luat baba aceea – şi povesti totul aşa cum se întîmplase.

— Vai de noi! răspunse el. Niciodată n-o să mai fim în stare a ne întoarce la casa noastră.

— Dar putem să ne întîlnim şi aici în taină, şi vom trăi foarte bine.

Aşa şi făcură. El îşi petrecea ziua în bucătărie, iar noap- tea la sultăniţă. Nu peste multă vreme – ei, ce vrei, nimic nu rămîne ascuns – împăratul oblici trebuşoara asta; şi-i căzu tare greu, căci nu e glumă asemenea ruşine în palatul crăiesc.

Împăratul schingiui şi tăie mai multe slugi, dar totul în zadar: nimeni nu voia să ia asupra lui ceea ce nu făcuse. La urmă, craiul o chemă tot pe zgripţuroaica aceea şi-i spuse totul din fir în păr, iar ea îi răspunse:

— Ai în bucătărie un străin. El este acelaşi care

ţi-a luat fata; eu l-am cunoscut demult.

Împăratul îl chemă numaidecît pe bucătarul-şef şi-i po- runci să-i aducă pe străinul care se află în bucătărie. După ce îl

aduseră pe străin în faţa împăratului, acesta, fără multă vorbă, îl osîndi la moarte. Zgripţuroaica spuse împăratului:

— Dă-mi, împărate, doi gealaţi şi-o să-i facem de petre- canie.

Împăratul i-i dădu; iar zgripţuroaica şi gealaţii mi ţi-l du- seră pe bietul străin într-un munte mare şi-l urcară deasupra unei prăpăstii adînci. Aci baba le porunci să-l arunce în hău, iar în urma lui prăvăliră o stîncă mare. După dînsul se luaseră însă cîinele şi pisica. La porunca babei, îi zvîrliră şi pe ei în prăpastie.

Cînd îl aruncară în prăpastie, omul nu ajunse la fund, ci se opri într-o rovină în care se piti, ferindu-se, pînă trecu pe deasupra lui stînca aceea, iar pe urmă picară lîngă dînsul cîinele şi pisica. Abia acum le începu chinul: demîncare – ioc! şi de ieşit – nici o scăpare! Şi aşa, de necaz, mîngîia cîinele şi pisica. Flămînd, el vorbea cu dînsele – de asemeni flămînde. Trecură două zile, cînd o dată, pipăind în jur prin întunericul acela beznă, ce să vezi? Cîinele şi pisica, ia-i de unde nu-s. Acum îi venea şi mai greu să se împace cu soarta. Dar nu trecu mult şi cîinele împreună cu pisica prinseră din nou să se gudure în jurul lui. Cînd îi mîngîie, băgă de seamă după burţile lor că sînt sătui, şi-şi zise: „Să ştii că ăştia au găsit pe undeva demîncare şi s-au ospătat pe săturate. Am să aştept pînă flămînzesc iarăşi, şi-o să mă iau după dînşii, poate-mi găsesc şi eu scăparea."

După puţin timp, cîinele şi pisica plecară din nou; iar el se agăţă frumos de coada dulăului şi porni orbecăind în urma lor. Aci nu era nimic în afară de şoareci. Cîinele şi pisica, fiind tare flămînzi, se repeziră şi se puseră să-i ucidă. Şoarecii fugiră cu toţii la împăratul lor. Cînd îl văzu pe om, împăratul şoare- cilor îi strigă:

— Aman, stăpîne, opreşte-ţi oastea şi cere-mi

orice doreşti!

El chemă pisica şi cîinele să-i vină la picioare şi spuse împăratului:

— Nu-ţi cer altceva decît să-mi aduci de la cutare babă inelul meu!

Împăratul chemă numaidecît doi şoareci bătrîni şi-i trimise la cotoroanţa aceea. Nu trecu mult şi ei aduseră peste cincizeci de inele, mai mari şi mai mici, toate luate de la aceeaşi zgripţuroaică. El se uită la ele, dar inelul lui nu se afla.

— Nu-i aci inelul meu. Ori îmi aduceţi repede inelul ori îmi trimit acuşi sluga după o oaste încă şi mai năprasnică.

— Nu mai are baba nici un fel de inel, afară de unul singur, pe care-l ţine sub limbă. Pe acesta nu-i chip să-l furăm.

— Repede inelul, cum ştiţi, ori trimit pe loc după oaste!

Atunci un şoricel mic şi şchiop, care se temea că, dacă va veni oastea cea mare, el va cădea pradă cel dintîi la rînd, zise:

— Nu-ţi aduce oastea, pentru numele lui Dumnezeu! Mă duc eu şi ce-o da Domnul! Ci, înălţate împărate, dă-mi doi tovarăşi puternici şi de nădejde, care să mă ducă în spate, că eu aşa şchiop cum sînt, n-aş putea ţine la drum.

Împăratul îi dădu numaidecît, iar ei îl luară în spate şi îl duseră în camera zgripţuroaicei. Aci şoricelul se tăvăli în guno- iul ud de după uşă, în care îşi muie bine coada, şi spuse tovară- şilor:

— Cum apuc inelul, înhăţaţi-mă şi – tiva cu mine!

Pe urmă se apropie tiptil de babă, care dormea cu faţa-n jos, şi-i vîrî în nas coada udă şi prăfuită. Baba strănută şi inelul îi ţîşni din gură. Şchiopul îl umflă cît putu de repede; iar cei doi tovarăşi îl înşfăcară pe şchiop şi se făcură nevăzuţi, înainte ca baba să-şi dea seama ce se întîmplase. Şi aşa scăpară cu noroc, cu voie bună, şi duseră inelul ca să-şi veselească tovarăşii.

Cînd văzu inelul, omul se bucură foarte. Dar n-avea nici o scînteiuţă şi, fără o zare de foc, nu se putea face nimic. Se gîndi ce se gîndi, pînă îşi aduse aminte şi începu să cotrobăiască prin buzunare. Spre

norocul lui găsi un amnar, scăpără, aţîţă un fo- cuşor şi apropie inelul; iar harapii, cît ai clipi, se şi înfăţişară:

— Care-i porunca, stăpîne?

— Poruncesc să ne strămutaţi în lumea noastră, pe mine, pisica şi cîinele.

Şi cît ai bate din palme, cu toţii se treziră deasupra pră- pastiei scăpaţi de primejdie. Omul porunci harapilor s-o aducă numaidecît pe babă şi să scoată la lumină stînca aceea uriaşă pe care baba o aruncase în prăpastie în urma lor. Mai întîi o

zvîrliră în hău pe babă – iar după dînsa prăvăliră stînca. Zbură baba, zbură şi stînca, pînă ce se auzi deodată: buf! jos, în fun- dul prăpastiei, unde rămase pentru totdeauna.

El luă liniştit inelul şi se călători pînă aproape de Istan- bul unde rămase să mîie într-un han mic. Seara, după ce ador- miră toţi, apropie inelul de foc; iar cînd se înfăţişară harapii, le porunci să-l ducă numaidecît în iatacul sultăniţei. Cînd îl văzu, ea se bucură, dar se şi întristă. Se bucură că-l vede iarăşi viu, însă se întristă temîndu-se de împărat: că va afla şi-i va tăia pe amîndoi.

— Nu-ţi fie frică de nimic, îi spuse el, am găsit iar inelul

– şi se apucă să-i povestească tot ce păţise, cum o ucisese pe babă şi cum pusese din nou mîna pe inel.

Apoi se culcară liniştiţi; iar cînd se făcu ziuă, el nu vru să plece. Slugile îl recunoscură şi-l vestiră pe împărat, care luă după sine doi gealaţi şi, mînios, veni să le facă de petrecanie amîndurora. Cînd îl văzu pe împărat gealaţii săi, omul scapără repede şi apropie inelul de foc. Harapii se înfăţişară, iar el le porunci să aducă numaidecît patru gealaţi de partea lui şi să-i aşeze în faţa celor doi gîzi ai împăratului.

Cînd văzu împăratul minunea asta, strigă către dînsul:

— Opreşte-ţi gealaţii, că-i opresc şi eu pe ai mei! Şi hai să stăm oleacă de vorbă.

Flăcăul asta şi aştepta. Îşi opri gealaţii, iar împăratul îl întrebă:

— Cine eşti şi de unde te tragi?

El îi povesti totul de-a fir-a-păr: cine-i şi de unde se tra- ge, precum şi cîte i se întîmplaseră – aşa cum v-am povestit şi eu vouă – adăugînd la urmă:

— Cinstite stăpîne, de mine a avut Dumnezeu grijă pînă acuma; cît despre fiica ta, pe cît îmi este ea de dragă, pe atîta îi sînt şi eu ei. Tu mai bine dă-ne binecuvîntarea, ca să ne luăm.

Împăratul se gîndi puţin şi îi spuse:

— Aşa a fost sortita. Ţi-o dau numai dacă te învoieşti să rămîi la mine.

— Bine, cinstite stăpîne, numai dă-mi voie să mă duc după mama şi s-o aduc aici, ca să se bucure şi dînsa.

Împăratul îi încuviinţă să-şi aducă mama; apoi făcu o petrecere mare şi îi cunună. Dacă mai trăiesc, o duc şi astăzi tare bine.

Traducere de M. SEVASTOS
şi D. GĂMULESCU

BASM SÎRBO-CROAT

Omul de fier

A FOST ODATĂ un împărat care avea trei feciori. Cînd ajunseră ei la vîrsta de însurătoare, tatăl le porunci să se urce pe rînd în turn şi să slobozească de acolo cîte o săgeată. Unde va cădea săgeata fiecăruia, de acolo îi va aduce fata. Fiii îşi ascultară părintele şi, cînd traseră cu arcul amîndoi feciorii cei mai mari, săgeţile lor căzură în două cetăţi; iar cînd trase cu arcul mezinul, săgeata lui se pierdu. Se puseră s-o caute cu toţii pretutindeni, dar nu era chip de găsit. În cele din urmă dădură peste ea într-o fîntînă. Împăratul, cînd auzi una ca asta, aduse numaidecît fete din cetăţile acelea pentru feciorii săi mai mari, iar pentru Prîslea aduse o broască, care se găsise în fîntîna părăsită. Apoi îi cunună şi făcu mare petrecere.

Pe urmă împăratul îi rostui pe tineri: pe cei doi fraţi mai mari cu fetele acelea, iar pe mezin cu broasca. Cînd se lăsă noaptea, iată că din broască ieşi o fată neînchipuit de fru- moasă, cum nu mai era alta în toată împărăţia; iar cînd se cră- pă de ziuă fata intră din nou în ţestul de broască. Şi aşa mereu: ziua broască, iar noaptea – fată. După cîteva zile, îl întrebă maică-sa:

— Pentru numele lui Dumnezeu, fătul meu, cum te împaci cu scîrboşenia asta?

Mezinul îi răspunse :

— Ei, mamă, să vezi tu ce frumuseţe-i nevasta mea! noaptea iese din cămăşuţa ei şi e o femeie cum nu se mai află!

Atunci maică-sa îi spuse:

— Pentru Dumnezeu, hai s-o scăpăm! Deseară

fură-i cămăşuţa şi pune-o pe fereastră; eu am s-o iau binişor de acolo şi am s-o arunc în sobă, ca să ardă.

El o ascultă pe maică-sa. Cînd se înseră şi femeia ieşi din ţestul broaştei, bărbatul îi fură cămăşuţa şi o puse pe prichiciul ferestrei; iar mama veni şi o luă, apoi o aruncă în sobă: acolo arse. În zori, nevasta se sculă şi dădu să-şi caute cămăşuţa, ca

să se prefacă în broască. Dar cămăşuţa ia-o de unde nu-i! Şi aşa rămase chiar ziua cu chip de om. Dimineaţa ea ieşi în curte şi cînd o văzu lumea, toţi se minunară: nu se mai săturau privind asemenea frumuseţe.

Cînd sosi întîia duminică, împărăteasa se duse cu nurorile sale la biserică. Lumea nu-şi lua ochii de la nora cea frumoasă, iar despre împărăteasă nimeni nu scotea o vorbă. Împărăteasa începu să pizmuiască pe nora ei cea mai mică şi, de cum se întoarse la palat, îi şi spuse împăratului:

— Eu nu mai mănînc pîine şi sare cu tine, dacă nu-l alungi pe mezin din palat!

Împăratul căută s-o îmbuneze şi abia izbuti puţin. Dar în a doua duminică, împărăteasa se duse din nou cu nurorile la biserică; iar cînd ieşiră din biserică, tot norodul se opri s-o privească pe nora împăratului cea mai mică, minunîndu-se de frumuseţea ei. Împărăteasa, cum ajunse acasă, se puse pe capul împăratului:

— Ori pleacă Prîslea din palat, ori plec eu! îi spuse hotă-
rîtă
. Cînd văzu împăratul că n-are încotro, îl chemă pe mezin
şi-i spuse:

— Fătul meu, ţi-am auzit lăudăroşeniile: cică poţi să hră- neşti cu o mînă de mălai o sută de grăsuni.

Sărmanul se cruci, spunînd că nici nu se gîndise măcar vreodată la aşa ceva. Însă împăratul nici una, nici două, răcni:

— Dacă nu îndeplineşti asta, n-are să-ţi mai stea capul pe umeri!

Atunci bietul om se duse plîngînd la nevastă-sa; iar ea îl întrebă de ce plînge şi el îi spuse cum şi ce...

Atunci femeia îl sfătui:

— Nu te teme, du-te la fîntîna unde m-aţi găsit; aplea- că-te deasupra ghizdelelor şi strigă: „Cumnate,

cumnate!” Fra- tele meu are să-ţi răspundă şi-o să te-ntrebe: „Ce vrei?” Tu spune-i, în totului tot, ce ţi-a poruncit tatăl tău.

Mezinul o ascultă pe nevastă-sa, se duse la fîntînă şi dădu glas în gura mare :

— Cumnate, cumnate!

Iar fratele nevesti-si îi răspunse din fîntînă:

— Ce vrei?

Atunci feciorul împăratului prinse a se tîngui că are să-i facă taică-său de petrecanie, dacă nu satură cu o mînă de mălai o sută de grăsuni. După ce îl ascultă, cumnatul cuvîntă:

— Aşteaptă puţin.

Apoi îi trimise un vlăjgan şi-i spuse:

— Tu ia din hambar numai o mînă de mălai şi pe urmă nu-ţi face griji. Porcarul ăsta are să-ţi scoată cît trebuie, fără ca să-l vadă cineva.

Feciorul de împărat îl luă pe vlăjgan şi se duse cu dînsul acasă. Cînd ajunse acolo, găsi porcii flămînzi, guiţînd prin cur- te în aşteptarea hranei. Iar din palat ieşiră cu toţii, pînă la unul, ca să vadă ce va fi. Atunci Prîslea deschise hambarul, luă o mînă de mălai şi o vărsă în troacă la porci; grăsunii dădură buzna s-o înfulece, iar porcarul acela turnă mereu mălai, nevă- zut de nimeni. Împăratul rămase uimit cum de se săturară o sută de porci dintr-o mînă de mălai. După aceea, vlăjganul se duse în drumul lui.

După un timp, împăratul îl chemă iarăşi pe mezin şi grăi către dînsul:

— Aud că te lauzi din nou: cică ai putea adăpa o sută de boi cu o singură găleată de apă.

Bietul Prîslea se sperie şi dădu să se apere că nu-i trăsnise niciodată prin cap una ca asta. Împăratul însă nu-l lăsă să vorbească prea mult, ci-i porunci:

— Dacă nu faci asta, n-are să-ţi mai stea capul pe umeri.

Atunci feciorul de împărat se duse acasă plîngînd; iar nevastă-sa, văzîndu-l cu lacrimi în ochi, îl întrebă de ce plînge. El îi povesti cum îl năpăstuise iarăşi tatăl său. Atunci ea îl povăţui:

— Du-te iarăşi la fîntîna aceea şi strigă: „Cumnate, cum- nate!” Iar fratele meu are să se supere şi-o să-ţi spună: „Lip- si-m-aş de aşa podoabă

de cumnat”. Tu răspunde-i: „Nevoia mă mînă” şi povesteşte-i totul, ce şi cum...

Mezinul o ascultă pe nevastă-sa, se duse la fîntîna aceea şi strigă:

— Cumnate, cumnate!

Iar fratele soţiei sale îi răspunse supărat:

— Lipsi-m-aş de aşa podoabă de cumnat! Ce mai vrei? Prîslea îi răspunse:

— Cumnate, nevoia mă mînă, tata mi-a poruncit să adăp o sută de boi dintr-o singură găleată de apă.

Cumnatul îi spuse:

— Tu scoate numai o găleată de apă din fîntînă şi toarn-o în jgheab; pe urmă nu-ţi fă griji. Văcarul ăsta are să scoată cîtă apă trebuie şi nimeni n-o să-l vadă.

Mezinul mulţumi cumnatului său; apoi îl luă pe haidău şi se duse cu dînsul acasă. Cînd colo, boii se îngrămădeau în jurul jgheabului, aşteptînd să li se dea apă, şi tot palatul ieşise să vadă ce va fi. Atunci mezinul scoase o găleată de apă şi o turnă boilor în jgheab: boulenii se puseră pe băut, iar haidăul scoase şi turnă mereu fără să-l vadă careva. Împăratul rămase înmăr- murit cum se adăpară o sută de boi dintr-o singură găleată de apă. Iar văcarul acela plecă în plata lui Dumnezeu.

După un răstimp, împăratul îl chemă din nou pe mezin şi-i dădu poruncă:

— Aud că te lauzi precum că ai putea să-mi aduci pe omul de fier.

Prîslea căută să se apere, că nici nu-i trecuse vreodată prin cap una ca asta. Dar împăratul zise:

— Nici o vorbă mai mult! Dacă nu-mi îndeplineşti po- runca, n-are să-ţi mai stea capul pe umeri!

Atunci bietul Prîslea se duse la nevastă-sa, plîngînd; iar ea, cînd îl văzu scăldat în lacrimi, îl întrebă:

— De ce plîngi?

El îi răspunse ce şi cum... Soţia sa îl sfătui:

— Du-te iar la fîntînă şi strigă: „Cumnate, cumnate!” El are să-ţi răspundă, şi o să se mînie, şi o să izbucnească: „Vai de mine şi de mine cu asemenea cumnat!”; iar tu roagă-te: „Pen- tru numele lui Dumnezeu, nevoia mă mînă”, şi povesteşte-i totul ce şi cum.

Mezinul o ascultă pe nevastă-sa, se duse la fîntînă şi se porni să strige :

— Cumnate, cumnate!

Fratele soţiei sale îi răspunse mînios:

— Vai de mine şi de mine cu asemenea cumnat! Ce mai vrei ?

Iar Prîslea îi zise:

— Pentru numele lui Dumnezeu, cumnate, nevoia mă mînă; tatăl meu cere să-i aduc pe omul de fier, ca să vorbească cu dînsul.

Atunci cumnatul îi răspunse :

— Aşteaptă puţin, acuşi o să ies eu însumi, dar ai grijă să nu te sperii şi să nu te înspăimînţi.

După puţin timp, iată-l pe omul de fier. Era mătăhălos, groaznic! Tîra buzduganul după sine, arînd cu dînsul pămîntul, de rămînea brazdă în urma lui ca după un plug tras de opt boi.

Cînd văzu de departe că venea aprig omul de fier, împă- ratul se înfricoşă şi dădu poruncă să se închidă porţile palatu- lui, apoi fugi în cerdacurile de sus şi se închise acolo. Cînd sosi, omul de fier bătu frumos în poartă, ca să i se deschidă. Văzînd că nimeni nu-i deschide, el lovi cu pumnul în poartă şi poarta se sparse numaidecît. Aşa omul de fier deschise pe rînd toate uşile şi ajunse în faţa împăratului. Cînd văzu pe împărat, îl întrebă:

— De ce m-ai chemat?

Împăratul însă tăcea ca mutul.

— Păi ce ai tu cu mine? răcni omul de fier şi-l izbi cu buzduganul în frunte.

Împăratul îşi dădu pe loc duhul, iar omul de fier îl luă pe cumnatu-său şi-l puse împărat. Şi aşa mezinul şi cu nevastă-sa au împărăţit cît veacul.

Traducere de M. SEVASTOS
şi D. GĂMULESCU

BASM SÎRBO-CROAT

Balaurul şi feciorul de împărat

A FOST UN ÎMPĂRAT care avea trei feciori. Odată frate- le cel mai mare pleacă la vînătoare şi cum iese din cetate, îi sare un iepure dintr-o tufă, el – după iepure, cînd încoace, cînd încolo, pînă ce iepurele se ascunde într-o moară de apă. Fecio- rul de împărat intră după dînsul – cînd colo, ce să vezi? Acela nu era iepure, ci un balaur care se şi repede la crăişor şi-l în- ghite cît ai clipi.

Trec cîteva zile după asta, iar fiul împăratului nu-i şi nu-
i. Toţi încep să se mire: ce să fie de nu se mai întoar ce crăişorul? Apoi pleacă şi feciorul cel mijlociu la vînătoare şi, cum iese din cetate, vîşti! îi ţîşneşte un iepure dintr-o tufă. Vînătorul – după el, cînd încoace, cînd încolo, pînă ce iepurele se ascunde în moara de apă. Crăişorul intră după dînsul – cînd colo, acela nu era iepure, ci un balaur, care se năpusteşte asupra lui şi-l înghite.

Mai trec după aceea cîteva zile şi nu se întoarce nici unul dintre feciorii împăratului. Întreg palatul cade pe gînduri. Atunci pleacă la vînătoare şi mezinul, ca să-şi găsească fraţii. Cum iese din cetate, îi sare şi lui un iepure de după o tufă. Fe- ciorul de împărat – după dînsul, cînd încoace, cînd încolo, pînă ce intră iepurele în moara aceea de apă. Dar mezinul nu intră după iepure, ci pleacă să caute alt vînat, zicîndu-şi în sine: „O să te găsesc eu pe tine, cînd m-oi întoarce”. Umblînd mult timp prin munţi, nu găseşte nimic. Atunci se întoarce la moara aceea. Cînd colo, în moară – o babă. Mezinul îi dă bineţe:

— Bună ziua,

mătuşă! Baba îi răspunde:
— Bună să-ţi fie inima, fătul meu! Atunci feciorul de împărat o întrebă:
— Unde-i, mătuşă, iepurele meu? Iar ea îi răspunde:

— Fătul meu, acela nu-i iepure, ci balaur. Atîta lume uci- de şi prăpădeşte.

Auzind asta, mezinul împăratului se îngrijorează puţin şi-i spune babei:

— Ce-i de făcut? Pesemne aci şi-au găsit sfîrşitul şi cei doi fraţi ai mei.

Baba îi răspunde:

— Aici zău; dar nu-i şagă, fătul meu, ci du-te acasă pînă nu apuci şi tu pe urma lor.

Atunci el îi spune:

— Ştii ce, mătuşă? Sînt sigur că şi tu ai fi bucuroasă să scapi de năpasta asta.

Baba îi ţine isonul:

— O, fătul meu, ce n-aş da! Şi pe mine m-a înhăţat tot aşa, şi acum n-am încotro.

Atunci mezinul adăugă:

— Ascultă-mă ce-ţi spun! Cînd vine balaurul, întreabă-l pe ce meleaguri sălăşluieşte puterea lui. Să săruţi locul acela, unde spune el că-i este ascunsă puterea, ca şi cînd ţi-ar fi drag, punîndu-l astfel la încercare. După aceea să-mi spui totul cînd am să mai vin pe aici.

Apoi mezinul împăratului pleacă la palat, iar baba rămî- ne la moară. Cînd se întoarce balaurul, prinde baba să-l într- be:

— Pentru numele lui Dumnezeu, pe unde ai umblat? Unde te duci aşa de departe? Niciodată nu vrei să-mi spui ce meleaguri străbaţi.

Balaurul îi răspunde:

— Ei, bătrîno, departe umblu. Baba începe să-l linguşească:

— Dar ce cauţi aşa de departe? Spune-mi, unde-i puterea ta? Eu să cunosc unde ţi-i puterea, nu ştiu ce-aş face de drag. Tot timpul aş săruta locul acela.

Auzindu-i lauda, balaurul zîmbeşte a rîde şi-i spune:

— Puterea mea se află în vatra aceea.

Baba dă fuga de îmbrăţişează vatra şi o sărută; iar bala- urul, cînd vede asta, izbucneşte în rîs şi grăieşte către dînsa:

— Femeie nebună ce eşti! Nu-i acolo puterea mea!

Puterea mea sălăşluieşte în copacul acela din faţa casei.

Atunci baba aleargă să îmbrăţişeze şi să sărute copacul; dar balaurul izbucneşte din nou în rîs, şi-i spune:

— Încetează, femeie nebună, că nu-i nici acolo puterea

mea

. Baba însă stăruie:

— Atunci unde-i?

Balaurul prinde să-i istorisească :

— Puterea mea se găseşte departe tare, nu poţi să te duci

pînă acolo. Tocmai în cealaltă împărăţie este un lac lîngă ceta- tea crăiască. În lacul acela se află un balaur, în balaur un vier, în vier un iepure, în iepure un porumbel, iar în porumbel o vrabie; în vrabia aceea sălăşluieşte puterea mea.

Cînd aude asta, baba spune balaurului:

— Asta, zău, că-i prea departe; n-o mai pot săruta.

A doua zi, după ce plecă balaurul de la moară, mezinul împăratului vine la babă, care îi spune tot ce auzise de la balaur. Atunci mezinul se îmbracă în haine ciobăneşti, ia o bîtă în mîini şi pleacă de acasă în lume, preschimbat în păstor. Mergînd aşa din sat în sat şi din cetate în cetate, mezinul ajunge în cele din urmă în cealaltă împărăţie, tocmai în cetatea crăiască de pe malul lacului în care hălăduieşte balaurul. Ajungînd în cetatea aceea, Prîslea întrebă pe unul şi pe altul: cine are nevoie de-un cioban? Oamenii îi spuseră că împăratul. Atunci el se duce drept la palat şi, cînd i se dă de veste craiului, acesta îl cheamă în faţa lui şi-l întreabă:

— Vrei să păzeşti

oile? El îi

răspunde:

— Vreau, măria-ta!

Atunci craiul îl primeşte; apoi îi dă poveţe şi-l sfătuieşte:

— Se află aici un lac, iar la marginea lui se întinde o pă- şune foarte mănoasă. De cum scoţi oile în prour, ele dau buzna numaidecît într-acolo şi se împrăştie în jurul lacului. Dar orice cioban, care se duce după ele, nu se mai întoarce înapoi. De aceea, îţi spun, fătul meu, nu lăsa oile să meargă în voia lor, ci ţine-le unde vrei tu.

Mezinul mulţumeşte împăratului şi scoate oile la păscut. La plecare ia cu sine doi ogari care puteau ajunge iepurele pe cîmp, un şoim pentru prins orice pasăre şi pe deasupra un cim- poi. Lasă oile în porneală şi le dă drumul spre lac; iar ele, cum ajung acolo, se şi împrăştie în jurul lacului. Mezinul împăratu- lui pune şoimul pe un butuc, iar ogarii şi cimpoiul alături; apoi îşi suflecă izmenele şi mînecile, păşeşte în lac şi prinde a răcni:

— O, balaure, o, balaure! Ieşi să ne încercăm puterile, dacă nu eşti cumva muiere!

— Cît ai clipi, fiule de împărat, cît ai clipi!

După scurtă vreme, iată-l şi pe balaur. O matahală înfri- coşătoare, scîrboasă! Cum iese balaurul din valuri, feciorul de împărat se prinde cu dînsul de mijloc şi se luptă, zi de vară pînă-n amiază mare, iar cînd arşiţa se încinge, rosteşte bala- urul către dînsul:

— Lasă-mă, feciorule de împărat, să-mi înmoi pustia de cap în lac şi te-oi zvîrli în tăriile cerurilor.

Mezinul îi răspunde:

— Mări, balaure, lasă-te de şagă! Dacă ar veni aici fata împăratului şi m-ar săruta pe frunte, te-aş arunca încă şi mai sus!

Atunci balaurul se smulge numaidecît din strîmtoarea braţelor sale şi, bîldîbîc! se scufundă în lac. Pe sub seară mezi- nul împăratului se spală frumos, îşi potriveşte îmbrăcămintea, îşi pune şoimul pe umăr, îşi ia ogarii pe lîngă dînsul, cimpoiul sub braţ, mînă din urmă oile şi se îndreaptă spre cetate, cîn- tînd din cimpoi... Cînd ajunge în cetate, tot norodul se strînge ca la urs, văzîndu-l că vine de la păşune, căci mai înainte nici un cioban nu se mai întorsese de la lacul acela.

A doua zi, mezinul se pregăteşte din nou şi pleacă cu oile de-a dreptul către lac. Împăratul trimite după dînsul doi călă- reţi să-l însoţească pe furiş şi să vadă ce face el. Călăreţii se urcară pe un

munte înalt, de unde puteau să vadă bine. Iar ciobanul, cum ajunge la pajişte, lasă ogarii şi cimpoiul lîngă un butuc, pe care se aşează şoimul; apoi îşi suflecă izmenele şi mînecile, păşeşte în lac, răcnind:

— Hai, balaure, hai, balaure! Ieşi din lac şi astăzi, ca să ne mai încercăm puterile, dacă nu eşti cumva muiere!

Balaurul îi răspunde:

— Cît ai clipi, fiule de împărat, cît ai clipi!

După puţină vreme, iată-l pe balaur. O matahală înfricoşătoare, scîrboasă! Numaidecît se înhăţară de mijloc şi luptă-te zi de vară pînă-n amiază. Iar cînd se încinge arşiţa, balaurul grăieşte către dînsul:

— Lasă-mă, feciorule de împărat, să-mi înmoi pustia de cap în lac şi te-oi zvîrli în tăriile cerurilor.

Iar mezinul împăratului îi răspunde:

— Māri, balaure, lasă-te de şagă. Dacă ar veni aici fata împăratului şi m-ar săruta pe frunte, te-aş arunca încă şi mai sus!

După vorba asta balaurul se smulse numaidecît din bra- ţele sale şi, bîldîbîc! în lac. În fapt de seară, mezinul porneşte oile ca şi mai înainte şi hai acasă cîntînd din cimpoi. Cînd in- trară în cetate, tot norodul se adună şi se minunează că cio- banul vine acasă în fiecare seară – ceea ce mai înainte nici un păstor nu izbutise să facă. Cei doi călăreţi ajung la palat încă înaintea mezinului şi-i povestesc împăratului, de-a fir-a-păr toate cele auzite şi văzute. Cînd dă cu ochii de cioban întorcîn- du-se acasă, împăratul o chemă numaidecît la sine pe fiică-sa şi-i spune şi ei, adăugînd:

— Ci mîine să te duci cu ciobanul la lac şi să-l săruţi pe frunte.

Cînd aude una ca asta, fata izbucneşte în plîns şi începe să-l roage pe taică-său:

— Nu mă ai decît pe mine în toată lumea asta, şi văd că nici nu-ţi pasă dacă am să pier.

Atunci tatăl căută s-o împace şi s-o încurajeze:

— Nu te teme, fata mea, noi am schimbat atîţi ciobani, şi care cum a ieşit cu turma la lac, nici unul nu s-a mai întors; iar el, uite, de două zile se luptă cu balaurul şi-i pe calea cea bună. Eu îmi pun toată nădejdea în acesta. Flăcăul este în stare să înfrîngă balaurul. Numai du-te mîine cu dînsul. Poate ne scapă de năpasta asta care a înghiţit atîta lume.

A doua zi, după ce se luminează de ziuă şi răsare soarele, se scoală ciobanul, se deşteaptă şi fata. Amîndoi se pregătesc a se duce la lac. Ciobanul vesel, mai vesel decît oricînd, iar fata

împăratului tristă, varsă lacrimi amare. Ciobanul însă o mîngîie.

— Domniţă, surioară, te rog nu mai plînge, fă numai ceea ce-ţi spun eu. Cînd va sosi vremea, vino în goană la mine şi sărută-mă! Nu te teme de nimic.

După ce lasă oile în porneală, ciobanul merge pe drum cu voie bună, cîntă vesel din cimpoi, iar fata păşeşte alături de el şi plînge de mama focului. Mezinul ia de la gură cimpoiul din cînd în cînd şi se întoarce spre dînsa:

— Nu plînge, odorul meu. Să n-ai frică de nimic!

Cînd ajung ei la pajişte, oile se împrăştie numaidecît în jurul lacului, iar mezinul împăratului pune şoimul pe butuc, ogarii şi cimpoiul alături; apoi el îşi suflecă izmenele şi mînecile, păşeşte în apă şi strigă:

— Hei, balaure, hei, balaure! Ieşi şi azi, ca să ne mai în- cercăm puterile, dacă nu eşti cumva muiere!

Balaurul răspunde:

— Cît ai clipi, fiule de împărat, cît ai clipi!

Peste puţin timp, iată-l pe balaur. O matahală înfricoşă- toare, scîrboasă! Numaidecît se şi înhăţară de mijloc şi luptă-te zi de vară pînă-n amiază. Iar cînd se încinge arşiţa, grăieşte balaurul către dînsul:

— Lasă-mă, feciorule de împărat, să-mi înmoi pustia de cap în lac şi te-oi zvîrli în tăriile cerurilor.

Iar fiul împăratului îi răspunde :

— Mări, balaure, lasă-te de şagă! Dacă ar veni aici fata împăratului şi m-ar săruta pe frunte, te-aş arunca încă şi mai sus!

Cum rosteşte vorba asta, fiica împăratului alergă la dîn- sul şi-l sărută pe obraz, pe ochi, pe frunte. Atunci el îşi face vînt şi aruncă balaurul la tăriile cerurilor; iar cînd cade balaurul pe pămînt, se zdrobeşte în fărîme. Printre sfărîmături ţîsneşte dintr-însul un vier şi o ia la fugă, dar mezinul strigă la dulăii ciobăneşti:

— Şo pe el, nu-l lăsa!

Dulăii o iau la goană după vier, îl ajung şi, cît ai clipi – îl şi sfîşie. Din vier zbugheşte un iepure şi se întinde la fugă peste cîmp. Mezinul sloboade ogarii:

— Şo pe el, nu-l lăsa!

Ogarii pornesc în goană năprasnică după iepure, îl înhaţă şi-l sfîşie numaidecît. Atunci din iepure zboară un porumbel. Mezinul dă drumul şoimului, care îl înşfacă pe porumbel şi-l aduce mezinului în palmă. Acesta ia porumbelul şi-l despică în două. Cînd colo, în porumbel – o vrabie, care dă să zboare, dar el o prinde şi o întreabă:

— Ia spune-mi: unde se află fraţii

mei? Vrabia îi răspunde:

— Îţi spun, numai să nu-mi faci nimic. Nu departe în spatele cetăţii tatălui tău se găseşte o moară de apă. În moara aceea cresc trei lăstari. Taie tustrei lăstarii şi loveşte cu ei la rădăcină. Numaidecît se va deschide o uşă de fier de la o tainiţă. Acolo se află o sumedenie de oameni tineri şi bătrîni, bogaţi şi săraci, mici şi mari, femei şi fete, care ar putea umple o crăie întreagă. În tainiţa aceea sînt şi fraţii tăi.

După ce spune vrabia aceste taine, crăişorul îi suceşte gîtul şi o omoară.

Împăratul ieşise din palat şi se urcase pe muntele acela de unde-l priviseră călăreţii pe cioban, aşa că a văzut şi el cele întîmplate.

Pînă să-i vină ciobanul de hac balaurului, se lasă amur- gul. Atunci ciobanul se spală frumos, ia şoimul pe umăr, ogarii alături de el şi cimpoiul sub braţ.

Porneşte oile şi pleacă cîntînd la palatul împărătesc. Fe- tei de lîngă dînsul tot îi mai era frică. Cînd ajung în cetate, tot norodul se strînge ca la o minune. Împăratul, care-i văzuse toată vitejia de pe munte, îl cheamă la dînsul şi i-o dă de nevas- tă pe fiică-sa. Craiul se duce cu tinerii drept la biserică, îi cunu- nă şi face o petrecere de-o săptămînă încheiată.

După aceea mezinul spune de unde-i şi cine e, iar împăratul şi întreaga cetate se bucură încă şi mai mult. Aflînd că mezinul vrea să meargă acasă la

dînsul, împăratul îi dă mulţi însoţitori şi-l pregăteşte de drum.

Cînd ajunge alaiul la moara de apă, mezinul îi opreşte pe însoţitorii săi, iar el intră în curtea morii. Acolo taie trei lăstari şi loveşte cu ei în rădăcină. O uşă de fier se deschide cît ai clipi. Cînd colo, în tainiţă, o sumedenie de lume. Atunci mezinul îm-

păratului porunceşte să iasă toţi, unul cîte unul, şi să se ducă unde le e voia; iar el rămîne în uşă. Ieşind aşa unul după altul, iată-i şi pe fraţii săi; el se îmbrăţişază cu dînşii şi-i sărută. După ce iese toată lumea, îi mulţumesc cu toţii că le-a dat drumul şi i-a izbăvit.

Fiecare pleacă la casa lui, iar mezinul, împreună cu fraţii săi şi cu mireasa, se duce acasă la tatăl lor şi acolo a trăit şi a împărăţit cît i-a fost veacul.

Traducere de M. SEVASTOS
şi D. GĂMULESCU

BASM SÎRBO-CROAT

Fîntîna de Aur

A FOST ODATĂ un flăcău tare sărac şi, neavînd din ce trăi acasă, porni în lume ca să-şi cîştige pîinea cea de toate zilele. Mergînd aşa, ajunse el la un munte şi aci găsi un bătrîn, care şedea lîngă un foc, hrănindu-l cu vreascuri. Flăcăul se apropie de dînsul şi-i spuse:

— Doamne-ajută, moşule!

— Doamne-ajută, fătul meu! răspunse unchiaşul. Înco- tro, flăcăule?

— Păi, moşule, umblu prin lume să-mi cîştig pîinea, căci acasă n-o am.

Atunci moşneagul îi spuse :

— Ştii ce, fătul meu ? Dacă ai face ce-am să te-nvăţ eu, ai putea trăi uşor.

Flăcăul îi răspunse :

— Am să fac tot ce-o să-mi spui. Unchiaşul grăi către dînsul:

— Bine! Hai cu mine şi ascunde-te lîngă mare, în locul unde vor veni trei fete frumoase ca să se scalde.Cînd intră ele în apă, tu alege una pentru tine, ia-i hainele şi nu i le mai da, de te-ar ruga nu ştiu cît. Iar cînd are să vadă ea că nu i le dai, o să te roage a-i înapoia măcar ceva, căci se ruşinează goală. Atunci dă-i cămaşa ei şi haina ta, însă altceva nimic, în ruptul capului; iar cînd vei pune mîna pe dînsa, o să ai din belşug de toate.

Auzind asta, băiatul se învoi numaidecît şi porni cu bătrî- nul spre mare. Cînd ajunse acolo, unchiaşul îl ascunse într-un tufiş, apoi se întoarse acasă. Pe la răsăritul soarelui, iată că veniră trei fete aşa de

mîndre, că nimeni n-ar fi putut ghici care dintr-însele este cea mai frumoasă. Cum veniră, se şi uitară în jur ca să nu fie cineva prin apropiere. Nezărind pe nimeni, ele se dezbrăcară, intrară în mare şi se scăldară. Cînd se pregăteau de plecare, iată că flăcăul nostru se furişă şi fură hainele celei

mai mici dintr-însele; apoi se ascunse din nou. Puţin după aceea, fetele ieşiră din apă şi începură să se îmbrace; iar cea mai mică, văzînd că îi lipsesc hainele, sări îndărăt în mare şi prinse să-l cheme pe cel ce-i luase straiele, rugîndu-l să i le dea înapoi. În timpul acesta, celelalte două fete se îmbrăcară şi zburară fără urmă. Cînd văzu pe fata cea mai mică rămasă singură, băiatul ieşi din tufiş şi i se arătă; iar ea îi ceru din nou hainele. Flăcăul însă îi spuse că nu i le dă şi degeaba i le mai cere.

— Ieşi frumos din apă, adăugă el, şi hai mine împreună cu
.

Cînd văzu ea una ca asta, îi spuse :

— Dă-mi măcar cămaşa, că mi-e ruşine să ies goală în
faţa ta!

Flăcăul îi dădu cămaşa ei şi haina lui; iar ea ieşi din apă şi veni la dînsul. De aci porniră împreună, şi hai acasă! Iar cînd ajunseră acasă, amîndoi se puseră pe trai bun în deplină înţele- gere. Munceau cu spor şi le mergea bine, ca din apă. Numai în cîţiva ani, îşi agonisiră de toate din belşug, iar pe lîngă asta mai căpătară şi doi copii, care le veseleau viaţa. El o alinta cu tot fe- lul de vorbe dulci şi o dezmierda.

Ea însă îi spuse într-un rînd:

— Poţi să-mi spui orice, dar nu cumva să rosteşti faţă de mine: „Zîna e zînă!” căci în clipa aceea mă voi face nevăzută.

El îşi vîrî bine în cap şi de aci încolo se feri să rostească vorbele acestea. Odată însă bătu piatra şi distruse recolta din împrejurimi, iar pe pămînturile sale nu căzu nici măcar un gră- unte de gheaţă. Cînd văzu el una ca asta, exclamă de bucurie:

— Ei, zîna e zînă!

Nici nu sfîrşi el vorba, că soţia lui se şi făcu nevăzută. Dar înainte de a zbura, îi spuse:

— N-ai să mă găseşti decît la Fîntîna

de Aur. Apoi se mistui cu totul.

Cînd văzu el una ca asta, se întristă foarte. Dar ce putea face? După opt zile plecă cu treburi de acasă; iar cînd se întoar- se, îi găsi pe copii frumos îmbrăcaţi şi pieptănaţi. El îi întrebă:

— Copii, cine v-a îmbrăcat şi v-a pieptănat aşa de fru-
mos?

Iar ei îi răspunseră:

— A venit mama, ne-a îngrijit, ne-a sărutat şi s-a dus iar. Cînd auzi el asta, îi veniră lacrămile în ochi şi le spuse:

— Copii, voi rămîneţi acasă, iar eu plec ca s-o caut.

După aceea, el porni şi se puse s-o caute, dar nu era chip s-o găsească nicăieri; întrebă el în stînga despre Fîntîna de Aur, întrebă în dreapta, nimeni însă nu ştia unde-i. În cele din urmă ajunse la împăratul furtunii şi i se închină:

— Doamne-ajută!

Iar împăratul îi răspunse la fel:

— Doamne-ajută!

Apoi îl iscodi ce doreşte, iar el îi spuse:

— Mi-a plecat nevasta la Fîntîna de Aur şi nimeni nu ştie să-mi spună unde se află fîntîna asta – aşa că, iată, am venit la tine, poate o să-mi spui tu.

Împăratul grăi către dînsul:

— Eu de ea n-am auzit; s-o întreb pe Furtuna mea, poate ştie ea ceva.

Atunci împăratul sună din trîmbiţă şi iată că veni în zbor Furtuna, supărată şi încruntată foc, iar el o cercetă:

— Nu cumva ştii ceva despre Fîntîna de Aur? Furtuna îi răspunse:

— Nu ştiu. Eu încă n-am auzit despre aşa ceva. Împăratul se întoarse către om:

— Vezi, dragul meu, eu ţi-am spus, dar nici Furtuna mea nu ştie nimic, ci du-te la împăratul vînturilor şi întreabă-l pe dînsul, poate el o să ştie.

De aci omul pleacă la drum şi aşa ajunse la împăratul vînturilor şi-i spuse:

— Cu Doamne-ajută!

— Cu Doamne-ajută! îi răspunse împăratul. Apoi îl întrebă ce doreşte, iar el i se tîngui:

— Mi-a plecat nevasta, vestindu-mă că n-am s-o găsesc decît la Fîntîna de Aur. Iar eu o caut şi întreb peste tot; dar ni- meni nu ştie să-mi spună. De aceea am venit la tine, poate vei fi ştiind tu.

Iar împăratul răspunse:

— Eu asta n-o ştiu, ci să-mi întreb vînturile, ele poate ştiu.

Atunci împăratul luă trîmbiţa şi sună din ea de se cutremurară toate meleagurile; iar vînturile veniră numaidecît şi-l întrebară ce doreşte. Împăratul le spuse:

— A auzit vreunul dintre voi despre Fîntîna de Aur?

Vînturile răspunseră că ele nu auziseră de ea şi împăratul se îndreptă către om:

— Vezi, fătul meu, eu ţi-aş fi spus bucuros, dar nici eu, nici vînturile nu ştim nimic; ci, du-te la împăratul norilor, poate că el ştie şi are să-ţi spună.

Omul plecă şi de aci, şi după un drum lung, ajunse la împăratul norilor. Cînd se află acolo, craiul îl întrebă ce doreşte, iar el i se jelui:

— Mi-a plecat nevasta la Fîntîna de Aur; iar eu o caut peste tot şi nu pot s-o găsesc. Aşa că am venit la tine, gîndin - du-mă că poate ai să-mi spui tu.

— Eu, dragul meu, nu ştiu de asta, ci o să-i întreb pe norii mei, poate ştiu ei.

Împăratul luă trîmbiţa şi sună; iar după puţin timp – iată norii în stoluri. El îi întrebă pe toţi, dar nici unul nu ştia nimic. Împăratul însă băgă de seamă că îi mai lipsea un nor. De aceea sună din nou, de se cutremurară temeliile lumii şi îşi zise în barbă:

„Ce face tîlharul acela că nu vine la porunca mea?"

Dar nu trecu mult şi iată-l pe nor că sosea vîjîind năpras- nic, de-ţi venea să-ţi astupi urechile de frică. Cum ajunse, împăratul îl şi întrebă :

— Nu cumva ştii unde se află Fîntîna de Aur? Iar el îi dădu pe loc răspuns:

— Chiar acum vin de acolo.

— Bine, făcu împăratul, ia-l pe omul acesta şi du-l acolo, însă ai grijă: cum îl iei, aşa să-l laşi jos

(altfel norul l-ar fi aruncat din văzduh şi s-ar fi zdrobit de pămînt).

Norul îl luă pe sus şi, cît ai clipi, ajunse acolo, îl lăsă binişor pe pămînt, iar după aceea plecă îndărăt.

Văzîndu-se flăcăul nostru în ţinutul acela, se duse în ce- tate, unde îl întrebară unul şi altul cu ce ar vrea să se îndelet -

nicească. Iar el le spuse că doreşte să slujească. Aşa se tocmi la un stăpîn care îi porunci:

— Mîine dimineaţă du-te să-mi coseşti livada. S-o coseşti în întregime, iar fînul să-l usuci, să-l cari şi să clădeşti cu dîn- sul stoguri. Dacă n-ai să faci asta, află c-am să te frig şi-o să te mănînc.

Cînd auzi el una ca asta, se duse şi se culcă; iar cînd se trezi, se sculă, luă coasa, furca şi grebla şi porni la cosit. Cînd ajunse acolo, ce să vezi? Livada aceea era aşa de mare, că n-ar fi putut să-i vină de hac nici trei sute de cosaşi cu ajutoarele lor, darmite el singur. Se apucă de cosit şi cosi, cosi – însă iat-o pe fiica cea mai mică, nevastă-sa, că-i aducea prînzul şi, cum ajunse, îl chemă să mănînce. El îi spuse:

— Nu-mi trebuie nici prînz, nici cină. Mă şi văd fript pentru cina stăpînului.

Dar ea îl îndemnă:

— Hai de mănîncă, poate are să fie mai bine decît îţi închipui.

Omul ei veni şi se aşeză să mănînce; iar după ce mîncă, ea îl îndemnă iar:

— Acum culcă-te şi şezi puţin liniştit, ca să-ţi caut în cap. Soţul îi răspunse:

— Nu-mi arde de odihnă; oricum, tot m-am prăpădit.

Apoi se aşeză cu capul în poala ei şi adormi dus. După ce adormi bărbatul său, ea şuieră dintr-o fluierită şi năvăliră milioane de spiriduşi: unul cosea, altul aduna... şi aşa, cît ai clipi, iarba fu strînsă şi uscată. Nevasta îl trezi, iar el, văzînd totul gata, nu mai ştiu ce să facă de bucurie. Ea îl povăţui :

— Acum rămîi frumuşel aici şi, deseară, cînd ai să te duci acasă, aruncă furca şi grebla la pămînt, fă-te supărat şi cere cina. Stăpînul are să-ţi spună: „Mai domol, flăcăule, o să ai şi cină, dar numai dacă ţi-ai isprăvit treaba”. Iar tu spune-i: „Da ce-aş fi putut face cîtu-i ziulica de mare, dacă nu să cosesc şi să adun fînul acela?”

Pe urmă ea se duse acasă. Cînd se lăsă noaptea iată-l şi pe el, azvîrli cît colo furca şi grebla; şi aşa mînios întrebă de cină; iar stăpînul îl înfruntă:

— Bine, bine, are să fie şi cină, numai dacă ţi-ai sfîrşit treaba.

— Da' ce-aş fi putut face cîtu-i ziulica de lungă... mi se pare că nu-s un leneş, ca voi, care n-aţi fost în stare nici să-mi pregătiţi cina.

După aceea îi întinseră cina; iar stăpînul îi dădu altă poruncă:

– Astăzi ai isprăvit totul cu bine, iar mîine ai de făcut următoarele: să tai o pădure, să dezgropi buturugile, să sădeşti vie şi seara să-mi aduci struguri copţi.

Cînd auzi el una ca asta, îi trecu repede veselia, totuşi nădăjduia că, poate, va scoate-o şi acum la capăt; aşa că se culcă să tragă un pui de somn.

Cînd se crăpă de ziuă, luă securea şi tîrnăcopul şi se duse la pădure. Ajungînd acolo, se apucă numaidecît de tăiat; însă abia izbuti să taie un fag, cînd veni nevastă-sa cu prînzul şi îl chemă să mănînce; dar el îi spuse:

— Acum nu-mi trebuie nimic, azi chiar n-am să pot îndeplini porunca.

Ea însă îl încurajă:

— Vino la masă, poate va fi mai bine de cum

gîndeşti. Omul veni şi se aşeză să prînzească;

iar după ce mîncă,

ea îl îndemnă iarăşi să se culce ca să-i caute în cap. El se culcă şi adormi; iar ea şuieră din nou din fluieriţă şi iată că şi de data asta sosiră încă şi mai mulţi spiriduşi decît în rîndul trecut. Se puseră să taie copacii şi, cît ai clipi, pădurea era tăiată, pămîntul săpat, via sădită şi rodită, iar strugurii copţi.

Cînd se trezi, el şi văzu totul gata, nu se afla altul mai vesel decît dînsul. Ea îl dăscăli:

— Cînd te duci deseară acasă, fă-te iar supărat şi întrea- bă de cină. Stăpînul o să spună din nou: „Are să fie cină, numai dacă ţi-ai îndeplinit treaba de azi!” iar tu să-i dai strugurii şi să adaugi: „Doar n-am

dormit toată ziua ca voi.”

Ea plecă. Cînd se lăsă noaptea, omul culese struguri şi se duse acasă. Cînd ajunse acasă, ceru cina; iar stăpînul îl înfruntă:

— O să fie şi cină, numai dacă eşti gata cu

treaba. El îi dădu strugurii şi-i spuse :

— Doar n-am dormit toată ziua ca voi, care n-aţi fost în stare nici măcar să-mi pregătiţi cina.

Ei îi întinseră masa; după ce flăcăul ospătă, stăpînul îi dădu noi porunci:

— Mîine dimineaţă să seci lacul şi să-i netezeşti matca, apoi să semeni şi să seceri pîinea, iar seara să-mi aduci şapte butoaie de peşte şi trei snopi de grîu.

Cînd auzi el una ca asta, se sperie rău de tot şi-şi zise în sinea lui: „Ei, asta chiar că n-am s-o pot îndeplini nicidecum”. Apoi se culcă şi adormi. Cînd se lumină de ziuă, se duse la lac şi se apucă să scoată la apă, dar nu se cunoştea nici un spor! După puţin timp iat-o pe nevastă-sa că îi aduse prînzul şi-l pofti să mănînce. El însă o respinse:

— Azi chiar n-am nevoie de mîncare; deseară, de bună seamă, am să fiu fript pentru cina stăpînului.

Dar ea stărui:

— Hai, mănîncă, şi ce-o fi, o fi!

El veni la masă şi se aşeză să prînzească; iar după ce isprăvi, se culcă din nou şi adormi. Cum îl cuprinse un somn adînc, ea şuieră iarăşi din fluieriţa aceea şi numaidecît veniră spiriduşii încă mai mulţi decît în rîndul trecut. Cît ai clipi, apa fu scoasă, peştele sărat, groapa astupată şi grîul semănat, secerat şi legat snopi. Cînd se trezi omul şi văzu cum stăteau lucrurile, nici nu mai ştia cu ce să înceapă. Ea însă îl povăţui să facă tot timpul pe supăratul şi să-şi ceară numaidecît simbria. Şi-i mai dădu cîteva lămuriri:

— Noi sîntem nouă fete la fel. Tu n-o să mă poţi cunoaş- te, dar eu am să am pe obrazul stîng un fir de păr mare, ca să mă poţi recunoaşte după dînsul.

Ea plecă, iar el, cînd sosi timpul, luă trei snopi şi şapte butoaie de peşte; apoi plecă acasă. Cînd veni acasă, ceru cina, iar stăpînul îi spuse:

— Cina e gata, numai să fii şi tu gata cu treaba!

Omul îi dădu peştele şi snopii, se aşeză şi ospătă,

apoi îşi ceru simbria. Stăpînul scoase pe cele nouă fete ale sale; toate picau de frumoase, de n-ai fi putut cunoaşte care-i mai mîndră decît cealaltă. El căută să vadă care avea un fir de păr pe faţă,

dar fiecare avea cîte unul. Atunci nevastă-sa îi făcu semn cu ochiul şi el o alese pe dînsa.

— Eu o vreau pe asta. O luă şi o duse cu sine.

Cînd se întunerici, mama fetelor grăi către bărbatul său:

— Ascultă, stăpîne, ei s-au înţeles de bună seamă! Mă duc după dînşii să-i aduc înapoi.

Soţul îi răspunse:

— Bine, du-te!

Şi ea plecă. Dar cînd era aproape să-i ajungă, fata se uită îndărăt, o recunoscu pe maică-sa şi cuvîntă:

— Uite-o pe mama. Acuşi-acuşi are să ne prindă. Prefă- te în rug, iar eu în mură. Aşa n-are să ne cunoască.

Făcură aidoma. Cînd bătrîna ajunse lîngă dînşii, nu văzu nimic altceva afară de un rug şi o mură. De aceea se întoarse îndărăt. Bătrînul o întrebă:

— De ce nu i-ai ajuns?

— I-am ajuns, răspunse ea, i-am zărit, dar s-au făcut din- tr-o dată nevăzuţi. N-am mai văzut altceva decît un rug şi o mură.

Moşneagul adeveri :

— Aceştia erau ei. Zboară şi adu-i înapoi.

Ea plecă şi-i ajunse; dar fata se uită în urmă şi, cînd o văzu, spuse flăcăului:

— Uite iar pe mama în urma noastră. În curînd are să ne prindă. Eu mă prefac într-o tulpiniţă de mei, iar tu preschim- bă-te într-un bob.

Ei se prefăcură aşa cum propuse fata; iar cînd bătrîna văzu că fugarii nu-s, se întoarse acasă şi spuse bărbatului său că n-a văzut nimic, ci numai o tulpiniţă de mei cu un bob. Bătrînul izbucni:

— Aceştia erau ei; zboară şi adă-i îndărăt!

Bătrîna o luă iarăşi pe urmele lor şi cît pe-aci să-i ajungă; dar fata se uită în urmă, o văzu şi grăi:

— Iat-o iar în urma noastră. Prefă-te în porumbel, iar eu în porumbiţă. Aşa o să-i scăpăm.

Amîndoi se preschimbară în porumbel şi porumbiţă.

Astfel scăpară.

Bătrîna se întoarse acasă şi spuse moşului:

— Îi ajunsesem, dar cînd eram mai aproape de dînşii, n- am mai văzut nimic, afară de un porumbel şi de o porumbiţă, care au zburat.

Moşneagul oftă:

— Aceştia erau ei; păcat că nu i-ai prins!

Dar era prea tîrziu. Şi aşa, pe urmă, tinerii au trăit bine împreună. Iar bărbatul n-a mai îndrăznit niciodată să rosteas- că: „Zîna e zînă”.

Traducere de M. SEVASTOS
şi D. GĂMULESCU

POVESTE POPULARĂ TURCĂ

Povestea tăietorului de lemne

ÎN VREMURI TARE, tare îndepărtate, pe cînd caii albi erau brutari, cîinii-dulgheri, cămilele-negustori de văluri stră- vezii pentru cadîne, ţapii-muezini, ce chemau din minarete credincioşii la geamie, pe cînd străbunicii mei erau prunci în leagăn, iar eu abia de prididea cu dădăcitul lor, în acele vremi zic, vieţuia un padişah care avea obiceiul ca uneori să îmbrace straie ponosite şi să cutreiere singur prin împărăţie, să vadă cu ochii lui cum merg treburile.

Şi iată că într-o bună zi, pe cînd străbătea o pădure, auzi lovituri de secure. Îşi îndreptă paşii într-acolo şi dădu peste un bărbat în puterea vîrstei, care dobora un copac.

— Pacea fie cu tine, omule! îl salută padişahul.

— Şi cu tine la fel, drumeţule! îi răspunse tăietorul de lemne.

— Ia zi, eşti mulţumit cu viaţa ta?

— Mulţumit. În fiecare zi muncesc aici, în inima pădurii, din zori pînă-n amurg. Atunci vînd lemnele tăiate şi cu golo- ganii căpătaţi pe ele cumpăr cîte ceva de-ale gurii, mănînc atît cît am şi dorm buştean pînă a doua zi, cînd o iau din nou de la capăt. Iacă, asta mi-e viaţa. De mi-e bună ori rea, judecă tu singur, străine. Şi dacă tu te-ai socoti mulţumit dac-ai fi în locul meu, să ştii că sînt şi eu.

Padişahul socoti plin de miez răspunsul ocolit al tăieto- rului de lemne şi vrînd să-i încerce mai departe isteţimea, îi spuse:

— Sînt cîteva cimilituri, care-mi tot dau tîrcoale, fără să fiu în stare să le dezleg. Te pomeneşti că

norocul m-a mînat la tine ca să mă ajuţi.

— Zi, străine, să vedem! Om face ce-om putea!

— Iată prima din ele:

Acul nu străpunge albastra
mătase. Foarfeca n-o taie, croitor
n-o coase.

Ce-o fi?

— Ce altceva decît cerul senin poate să fie?

— Ai dreptate. Cum de nu m-am gîndit şi eu?! Dar asta:

Am un copac
Înalt,
Cu frunza
deasă Şi
groasă,
Pe-o parte
tăciune, Pe alta
alb-minune.

— A ! Copacul ăsta-i timpul. Partea albă a frunzelor înseamnă zilele, iar partea neagră, nopţile.

— Ce se poate asemui cu luna, stelele, nopţile şi zilele?

— Eu ştiu ce-ar trebui să semene cu ele, drumeţule. De se aseamănă ori ba, asta-i altă poveste. Întocmai cum luna şi stelele de pe cer luminează noaptea, aşa padişahul şi sfetnicii lui au datoria să lumineze viaţa norodului cîrmuit de ei. Zilele ar fi, după mine, supuşii lor cei buni, iar nopţile, supuşii cei răi, cu sufletul răscolit de gînduri întunecate.

— După cîte văd eu, omule, mintea ţi-e la fel de ageră pe cît mîna de vrednică. Îţi mulţumesc pentru vorbele tale şi, în schimb, te sfătuiesc ca mîine să nu mai vii în pădure, ci să aştepţi frumuşel acasă c-or să se petreacă lucruri mari cu tine.

Şi padişahul plecă, lăsîndu-l pe tăietorul de lemne să-şi vadă de ale lui.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, la uşa bordeiului se opriră mai mulţi oşteni călări, cu poruncă de la padişah ca tăietorul de lemne să vină degrabă la serai, unde este aşteptat. Omul nostru îi urmă şi nu mică-i fu mirarea cînd îşi dete seama că drumeţul din ziua trecută nu fusese altcineva decît însuşi padi-

şahul. Slăvitul stăpîn îl arătă întregii curţi ca pe un om cu însu- şirile cele mai alese şi totodată făcu cunoscut tuturor că are de gînd să-i ceară sfatul la împărţirea dreptăţii. Pînă una alta îi dărui un iatagan de preţ şi-i spuse să plece acasă unde să aştepte noi porunci. Se îngîna ziua cu noaptea cînd tăietorul de lemne ajunse la coliba sa.

— Iată-te şi dregător! se minună nevasta, cînd el îi po- vesti ce i se întîmplase. Da' vorba e, bani ţi-a dat padişahul? Că uite, e seară şi n-am băgat în gură fărîmă de mîncare.

— Mi-a dăruit doar iataganul ăsta. Şi foame, să ştii că mi-e şi mie. Dar dacă azi n-am tăiat lemne, cu ce vrei să fi făcut rost de bani?

— Ştii ce zic eu? Fugi la negustor şi arată-i iataganul.
Să-ţi dea pe el bucate. Şi cu padişahul te-oi descurca tu.

Zis şi făcut. Luă omul iataganul, merse la negustor şi îi povesti păţania, dar, prevăzător, nu vîndu decît tăişul. După ce mîncară şi el şi nevasta pe săturate, tăietorul de lemne se aşeză de meşteri un tăiş de lemn pe care-l vîrî în teacă şi numai după ce-şi isprăvi lucrul se culcă.

Abia se crăpă de ziuă, cînd aceiaşi călăreţi din ajun se opriră iar în faţa colibei sale şi-l luară cu ei pe sus la serai. Ce se întîmplase? Negustorul, pizmaş pe norocul neaşteptat al tăietorului de lemne, îl şi pîrîse padişahului.

Acum stăpînul îi poruncea, în faţa întregului divan, să taie capul unui bărbat pe care tocmai îl judecase.

„Cum să retez capul unui om cu un iatagan de lemn? Iar pe de altă parte, cum să mărturisesc c-am vîndut pe cîteva merinde prăpădite un dar împărătesc?” se frămînta, la mare strîmtoare, tăietorul de lemne.

— Preaînălţate – îşi luă el inima-n dinţi – nu mai depar- te decît ieri îmi făgăduiseşi c-o să te foloseşti şi de mine la împărţirea dreptăţii. Acum ai prilejul să te ţii de vorbă.

— Ei?! îl încurajă padişahul, nerăbdător.

— După mine, viaţa omului nu-i un fleac, ca s-o curmi cum ai strivi o gîză. Îngăduie-mi să-l mai supunem pe omul acesta la o încercare, înainte de a-l

da morţii.

— Fie cum zici tu! încuviinţă padişahul.

— Dacă în clipa în care-mi voi scoate iataganul din teacă, i se va preface tăişul în lemn, omul e nevinovat şi atunci, lăsa- ţi-l în viaţă. Dacă, dimpotrivă, nu se întîmplă minunea şi tăişul rămîne de oţel, înseamnă că omul e cu adevărat vinovat şi merită să-şi ia pedeapsa.

Şi zicînd aceasta, tăietorul de lemne îşi trase cutezător din teacă iataganul, arătînd curţii înmărmurite tăişul de lemn.

— Cu adevărat că eşti vrednic să-mi fii mîna dreaptă, grăi padişahul, zîmbind cu îngăduinţă. Pe lîngă celelalte însu- şiri dovedite pînă azi, ai mai adăogat acum şi altele: curajul şi sîngele rece.

Şi padişahul îl copleşi cu daruri, făcîndu-l mare vizir şi îl ţinu mereu în preajma sa, sfătuindu-se cu el pînă în cele mai vitrege treburi ale împărăţiei. Iar vorbelor de rău, pe care le scorneau întruna dregătorii de neam pe seama fostului tăietor de lemne, nu le dădu niciodată crezare, căci, vorba bătrînească:

„În pomul cu rod bogat se aruncă multe pietre”.

Repovestire de VIORICA DINESCU

POVESTE POPULARĂ TURCĂ

Mireasa cea bătrînă

CU MULŢI, mulţi ani în urmă – cînd broaştele ţestoase îşi lipiseră de carapace aripi, prinzînd gustul zborului, iar peştii din necuprinsele mări închiriaseră cu bani grei toţi plopii lu- mii, ca să ia aer pe crengile lor înalte, cînd podurile de peste cele mai mari şi mai adînci fluvii se clătinau, înăbuşite de sete, iar cele mai înalte turnuri şi minarete băteau mătănii drept mulţumire pămîntului că le ţine – la marginea unei cetăţi din Anatolia îşi duceau traiul, tihnite, în cea mai deplină înţelege- re, o mamă cu fiica ei. Mama avea numai nouăzeci de anişori, iar fata ei, şaptezeci, bob numărat.

Într-o bună zi, cum fata îşi plimba printre straturile de flori din curticică statura-i gheboşată de ani, bătrîna, ca să-i facă plăcere, îi strigă din cerdac, grijulie :

— Nu mai sta în soare, c-ai să te înnegreşti, fata mea atît de gingaşă, încît te răneşte pînă şi atingerea celei mai uşoare adieri ori a celei mai fragede viorele.

Tocmai atunci, prin dreptul zidului înalt, care împrejmu- ia mica gospodărie, se întîmplă să treacă feciorul padişahului, călare. Cum prinsese din zbor vorbele bătrînei, îşi struni într-un suflet calul spre serai, unde îi povesti sultanei-mame cele auzite şi, zugrăvindu-i cu de-amănuntul unde se găseşte casa cu pricina, încheie:

— Mamă, trimite acolo, cu toată iuţeala, peţitori şi cereţi-o pe fată pentru mine, să-mi unesc cu ea viaţa. Nu-mi doresc altă fericire decît să-i ocrotesc făptura plăpîndă împotriva oricărui lucru

care i-ar putea face rău. Şi dacă de la căsătoria aceasta voi fi împiedicat de cine ştie ce, hotărîrea mea e luată: voi rămîne aşa, pom uscat, pînă la sfîrşitul zilelor mele. O altă mireasă nu-mi trebuie.

Ce altceva putea să facă sultana-mamă? Mulţumirea fiului stătea şi pentru ea, ca pentru orice mamă, mai presus de orice. În fruntea unui alai de strălucitoare doamne de la curte,

sosi ea însăşi la poarta căsuţei unde se afla giuvaerul fiului ei. Le deschise mama fetei. Cînd auzi despre ce e vorba, biata de ea îngheţă.

— Da' eu n-am nici o fată! Eu n-am nici o fată! se bîlbîia ea.

Dar cum sultana-mamă îi repetă atunci, întocmai, ceea ce auzise slăvitul său fiu, cînd trecuse călare prin faţa căsuţei, bătrîna, nemaiavînd încotro, mărturisi:

— E-adevărat, am o fată. O singură fată, în toată lumea asta mare. Ea mi-e şi avut, şi alinare. Fără ea n-aş putea trăi o clipă, darmite zile, luni sau ani. Nu pot să mă despart de ea!

— Femeie, nu ştii ce vorbeşti. Cine cutează să ţină piept dorinţelor padişahului? Şi-apoi, la fericirea de a te încuscri cu el, neam de neamul neamului tău n-a visat, o mustrară peţi- toarele.

Ce să mai zică biata bătrînă? Primejdia se abătuse asupra fiicei ei, din senin.

— Fata mea nu-i învăţată cu oameni străini. E peste mă- sură de sfioasă. Mă tem să v-o arăt, să nu se sperie. Mergeţi la preaslăvitul stăpîn şi spuneţi-i aşa: „Dacă se învoieşte, fără a o vedea, să-i pună inelul de logodnă în degetul pe care ea îl va scoate prin gaura cheii, îi dau copila mea, altfel, nu!”

Fiul padişahului se învoi, fireşte, numaidecît. Ba chiar nici nu se miră prea mult de condiţia pusă de bătrînă: dacă pînă şi atingerea unei flori fragede ca vioreaua o poate răni, cum să nu-i facă rău vederea atîtor străini, aşa, deodată?! De ce-ar supune-o suferinţei, fără nici un rost?

Mama fetei nu-şi pierdea vremea în zadar. Îngriji inela- rul logodnicei cum se pricepu mai bine: îl spălă de mai multe ori pe zi numai cu lapte crud şi apă de flori, îl unse cu fel de fel de alifii şi sulimanuri, îl obloji cu fel de fel de licori, încît, pînă la urmă, degetul uscat şi încreţit al babei de şaptezeci de ani

se făcu mai proaspăt, mai alb şi mai catifelat decît al unei fete de cincisprezece ani.

La ziua sorocită logodnei, fiul padişahului veni şi puse pe inelarul logodnicei sale un preafrumos inel de logodnă, bătut tot numai cu nestemate. Inima tînărului zvîcni de bucurie, văzînd frăgezimea degetului: „Dacă degetul e atît de frumos, de

neîntinat, darmite chipul, făptura ei?! Ce mare noroc am avut!” Şi fiul padişahului zi şi noapte nu mai ştia altceva decît să viseze la frumuseţea neasemuită a logodnicei sale. Ochi cu vîlvătăi ca focul, ori galeşi şi visători ca lacurile în asfinţit. Sprîncenele-i – arc, genele – săgeţi ce nu-şi greşesc ţinta nicio- dată... Gura – boboc de floare, dinţii – dalbe mărgăritare... Şi cîte şi mai cîte asemenea lucruri nu-şi închipuia fiul padişa- hului despre logodnica sa! Şi nerăbdarea de a o vedea aievea îi sporea cu fiecare clipă.

În sfîrşit, sosi şi ziua nunţii. Cu o săptămînă înainte, surlele şi tobele vestiră pretutindeni, în ţară, nunta vlăstarului crăiesc. În timpul acesta, mama miresei plîngea şi se văita, sin- gură cu spaimele ei. „Totul, totul o să fie dat în vileag! Şi atunci? Ce-o să se întîmple atunci cu fata mea?!...” se frămînta ea. Alaiul de nuntă sosi. Ce de culori, ce de mătăsuri, ce de văluri străvezii, de pene şi de giuvaeruri! Şi ce cai minunaţi, ce caleşti, ce forfotă pe străzi! N-aveai unde să arunci un ac. După învoială, nimeni nu izbuti să se apropie de mireasă, în afară de bătrîna ei mamă. Totul, găteala şi podoabele miresei fuseseră pregătite numai şi numai de mîna bătrînei, stropite de lacrimi- le ei. Mireasa se sui în caleaşca închisă, cu mama ei alături, şi alaiul o porni spre serai. Ca nu cumva totuşi, dintre vălurile care, după datina musulmană, îi acopereau faţa, un ochi mai ager să nu-i întrevadă obrajii zbîrciţi şi supţi din pricina lipsei dinţilor, bătrîna o sili pe fiică-sa să ţină în gură tot timpul, cîte o acadea mare şi rotundă de-o parte şi de alta a fălcilor.

Mireasa intră în sarai, unde o aştepta mirele. Cînd acesta se apropie şi ridică vălul de pe chipul sortitei sale multaştep- tate, încremeni: nu frumoasa frumoaselor de-o seamă cu luna şi cu soarele îi stătea înainte, ci o babă coclită, zbîrcită, cu ochii ieşiţi din orbite, de frică, cu obrajii umflaţi de parc-ar fi suflat într-un foc ca să-l aprindă...

Tînărul văzu negru în faţa ochilor. Apucă mireasa în bra- ţe, ca spre a o îmbrăţişa şi o aruncă, cu toată puterea mîniei, pe fereastră.

Ca o pasăre de noapte, cobitoare de rele, aşa ţîşni mirea- sa prin văzduh, cu vălurile despletite, ca nişte ciudate rînduri de aripi. În cădere, veşmintele i se încurcară de crengile unui

copac bătrîn, ce se afla nu departe de fereastră, şi ea rămase aninată acolo.

Întîmplarea făcu ca, chiar sub copacul acela, zînele să aducă pe fiul padişahului lor care, mîncînd prea lacom, se înecase cu un os şi sta să se înăbuşe. Toată truda zînelor de a-l scăpa fusese zadarnică: osul nu putea fi scos cu nici un chip. Cînd însă văzu o babă de şaptezeci de ani, sulemenită foc şi gătită ca o mireasă plutind prin aer, cu chipul sluţit de frică şi rămînînd apoi agăţată de crengi, fiul padişahului zînelor fu zguduit de un hohot de rîs aşa de cumplit, că osul din gît îi zbu- ră cît colo şi astfel băiatul îşi recăpătă sănătatea.

În bucuria lor, zînele nu ştiură cum s-o răsplătească pe bătrînă. O aşezară între ele, pe iarbă şi se întrecură care mai de care cu darurile: „Frumuseţe şi tinereţe să-i fie hărăzite miresei bătrîne!” zise o zînă, cea mai tînără dintre toate. „Chipul meu să fie chipul ei!” zise o altă zînă, cu chipul cel mai minunat dintre toate. „Mîinile mele să fie şi ale ei!”, „Gîtul meu şi statu- ra mea să fie ale ei!”, „Firea mea veselă, şăgalnică şi blîndă, să fie firea ei!”... Şi uite aşa, fiecare zînă dărui miresei noastre ce avea ea mai desăvîrşit.

Dimineaţa următoare mînia mirelui se mai potolise. Şi cum nu era om rău din fire, îl cuprinse chiar mila gîndindu-se ce-o fi păţit biata bătrînă cînd fusese aruncată pe fereastră. Coborî în grădină şi căutîndu-şi aşa-zisa mireasă, îşi aruncă privirile spre copacul de lîngă fereastră şi nu-i veni să-şi creadă ochilor: pe crengi se legăna, în bătaia domoală a vîntului, o tînără frumoasă, frumoasă. Numai veşmintele ei mai aminteau de mireasa cea din ajun, atîta...

Pradă uimirii şi încîntării, tînărul îşi coborî mireasa din copac şi cu ea de mînă intră în sarai, spre desfătarea şi bucuria tuturor...

Şi nunta lor ţinu, ca în vremurile acelea de

demult, patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi încheiate...

Repovestire de VIORICA DINESCU

POVESTE POPULARĂ TURCĂ

Ţăranul şi Sultanul Mahmut

TAICA avea nouă albine. Ţinea la ele ca la ochii din cap. Cum mijea de ziuă, le număra şi mi le dădea în grijă, să le duc să zbîrnîie pe plaiuri, cum se însera, le număra iar şi le băga în casă...

Într-o zi, la numărătoare, albina şchioapă nu-i şi nu-i. Caut-o prin bătătură, caut-o prin casă, caut-o prin grajd, albina şchioapă, nicăieri. Atunci, am scos din coteţ cocoşul pintenat, i-am pus la gît, drept frîu, un fir de păr, am încălecat şi am pornit să caut albina cea şchioapă. Mai iute ca apa torenţilor am străbătut văile, mai iute ca vîntul în vijelie, munţii...

M- am dus, m-am tot dus... Şi iată că dau de albina noastră: ara de zor, înjugată alături de un bivol, la un ditai plugul. Grumazul ei, ros de jug, sîngera.

— Cum de-ai făcut una ca asta? mă reped eu la ţăran. Dar el, liniştit:

— Freacă-i gîtul cu frunză verde de smochin şi îi trece...

Am lăsat albina unde era şi am alergat să caut frunză de smochin. M-am dus întins în podul casei noastre, să caut frun- ză verde de smochin acolo.

Smochin n-am găsit în pod – se vede treaba că în podul casei noastre nu creşteau copaci – dar în schimb am găsit o ladă veche şi prăpădită.

Am deschis-o: înăuntru, un galben prăpădit. N-am avut de gînd să-l iau, dar l-am luat, că prea era de tot galben şi, într- un suflet, drept la Istanbul m-am oprit. Acolo am tîrguit cu galbenul meu un castron cu iaurt – unde să găseşti un iaurt mai bun dacă nu

la Istanbul?! L-am amestecat cu 999 ulcioare cu apă – mi se păruse a fi prea gros. Şi după ce l-am mîncat pe tot, aşa, însutit cu apă, am smuls minaretele de la geamia cea mare ca pe nişte fire de iarbă şi mi le-am prins la cingătoare, în loc de chei. Mi-am umplut buzunarele cu ghiulele, drept bile. Am luat un topor şi am dat buzna în piaţa cea mare – mi s-a

părut a fi un codru – am intrat în apa mării şi am început să mă preumblu prin ea – am luat-o drept bulevard, am tras un pumn muntelui veşniciei, ca să se dea mai încolo – mă stînjenea – oamenii m-au prins şi m-au băgat la balamuc – că- s, adică, nebun – eu am scăpat, am făcut balamucul sul şi hop! l-am săltat în cîrcă, întocmai ca pe un covor, dar, zărind un măgar, am uitat de balamuc şi am alergat după dobitoc – părea leit albina cea şchioapă – măgarul mi-a dat o copită, zicîndu- mi să-l las în pace...

Mulţi mincinoşi mai ţine Allah pe lume, dar unul aşa ca mine, prea des n-ai să-ntîlneşti. Hai să-ţi fac un ilic din nuie- luşe, să ţi-l tivesc cu coajă de pepene galben şi să-i prind la el nasturi din ridichi roşii.

A fost odată ca niciodată... A fost odată un padişah cu numele de Mahmut, mulţumit de sine cum nu se mai poate, căci i se părea a fi conducător vrednic şi mai ales drept. De- asta îi şi plăcea să cutreiere prin împrejurimile cetăţii sale de unul singur, pe jos, să se încredinţeze el însuşi cum îi trăiesc supuşii.

Într-o zi, pe cînd se înturna dintr-o astfel de plimbare, padişahul Mahmut, încălzit de dogoarea soarelui, se aşeză la umbra unui pom, să se odihnească. O pară galbenă ca aurul îi căzu drept în turbanul pe care şi-l pusese lîngă el. Padişahul o mîncă şi îşi domoli astfel setea. Apoi intră în coliba ţăranului, care era stăpînul părului, ca să-i aducă mulţumiri.

— Eu sînt sultanul Mahmut, zis şi cel Drept. Am mîncat o pară din pomul tău, fără să-ţi cer învoirea. Mi-am astîmpărat setea şi m-am răcorit. Socot nimerit şi drept să te răsplătesc. Dacă ţi se va întîmpla să ai nevoie, vreodată, de sfatul ori de ocrotirea mea, vino la Istanbul, nu sta pe gînduri. Caută-mă fără nici o sfială. Întreabă numai de sultanul Mahmut şi calea spre sarai îţi va fi deschisă.

Sultanul plecă. Trecură zile după zile şi luni după luni. Veni primăvara. Unul din vecinii ţăranului nostru, nesăţios după avere, intră cu plugul în sforicica de pămînt a acestuia, vrînd să i-o înhaţe cu orice preţ. Păgubitul se duse la cadiu, după dreptate, dar ca prea adeseori, plocoanele fură mai tari decît adevărul. Se zbătu omul, alergă în dreapta şi în stînga

cerînd ascultare şi judecată dreaptă, dar totul fu zadarnic. Atunci, ce-i trecu prin cap femeii lui?

— Bărbate, ia frumuşel un coş cu pere şi du-te la Istan- bul, la sultanul Mahmut. Povesteşte-i toate cîte ai păţit. O să te asculte pe îndelete şi o să-ţi facă dreptate, doar nu degeaba şi-a zis el „Cel Drept”.

Zis şi făcut. A luat omul un coş nou-nouţ, împletit din răchită chiar de mîna lui, l-a umplut cu pere într-ales şi a plecat la Istanbul. Aici, tot întrebînd din om în om, s-a trezit la sarai. Dar, străjile nu numai că l-au împiedicat să intre pe poartă, ci, ascultîndu-i povestea, l-au luat drept un măscărici născocitor de minciuni, ori drept o iscoadă, care urmăreşte să se strecoare în sarai, să se apropie de padişah şi să-i dea doamne fereşte, pere otrăvite! Spre o mai mare siguranţă, l-au burduşit în bătăi şi l-au aruncat în temniţă, să stea acolo pînă i-or rugini oasele şi i-o pieri cheful de glume şi scorneli. Bineînţeles, padişahului nu i-au suflat o vorbă din cele petrecute. La ce bun să tulbure liniştea înălţimii sale?!

Trei ani încheiaţi a zăcut ţăranul în beciurile saraiului, uitat de toţi şi toate, cînd, tot într-o zi de vară, padişahul, tre- cînd iar pe lîngă părul cu pricina, îşi aminti de ţăran şi vru să-l vadă. Aşa află cu uimire că de trei ani de zile ţăranul plecase spre sarai cu jalbă şi de atunci parcă-l înghiţise pămîntul.

Cum ajunse în sarai, padişahul Mahmut întrebă pe fiecare slujitor – de la viziri pînă la ostaşul de rînd despre ţăran şi descoperi, fireşte, urîta păţanie a acestuia. Supărat, porunci pe dată ca omul să fie adus numaidecît în sarai, unde îl aşteptau o baie caldă, straie scumpe, masă îmbelşugată şi... un padişah prietenos.

— Cere-mi orice, omule, şi dorinţa ta se va îndeplini aievea. Numai aşa padişahul va putea să plătească amarnica greşeală la care ai căzut jertfă, de altfel, fără voia lui.

— Să-mi dai numai atît, padişahe: o frînghie

din cele groase şi trainice, un topor cu tăişul cît mai ascuţit şi un Coran, îi răspunse ţăranul în deplină linişte.

Mirat că-i cere numai atîta, padişahul îl întrebă ce are de gînd să facă cu aceste trei lucruri.

— Cu toporul vreau să dobor părul, care mi-a adus atîta nenoroc, cu frînghia să-mi spînzur nevasta, că ea m-a împins să vin la tine ca să-mi caut dreptate, iar pe Coran, nu-ţi fie cu supărare, dar voi jura să nu mai pomenesc vreodată în viaţă de Mahmut şi să nu mai stau de vorbă, niciodată, cu oricine va purta acest nume...

Răspunsul fără ocolişuri al ţăranului plăcu padişahului care, după poveste îl opri pe ţăran la sarai şi-l făcu sfetnic. Şi, tot după poveste, se pare că aşa, cu ajutorul judecăţii limpezi a ţăranului, padişahul izbuti să-şi merite cu adevărat numele de „Cel Drept”.

Repovestire de VIORICA DINESCU

POVESTE POPULARĂ TURCĂ

Keloglan şi fata de padişah

ODATĂ, cam de multişor, ce-i drept, mă aflam printre grădinile de rodii singur-singurel şi îmi făceam de joacă cu praştia, cînd iată că pe un rodiu poposeşte o pasăre. Dar ce pasăre! Nu mai îmi fusese dat să văd vreodată o asemenea pasăre, măcar că crescusem la poalele munţilor Taurus, unde întîlneşti tot felul de minunăţii. Avea penele ca şi flăcările focu- lui, şi ca spuma apelor învolburate, şi ca ierburile cîmpului, şi ca cerul senin al verii, şi ca luna în miez de noapte. Dau s-o lovesc cu praştia într-o aripă, ca să cadă, s-o prind şi să fie a mea, dar n-o nimeresc. Cînd isprăvesc pietrele, scot din buzu- nar cîteva nuci şi arunc cu ele. Nici nucile n-au nimerit-o şi pasărea a zburat, s-a dus! Dar, pe locul unde-au căzut nucile, au răsărit, cît ai clipi, nişte pomi. Au crescut, au crescut sub ochii mei, pînă ce s-au făcut mari-mari, cu crengile gemînd de nuci. Am alergat pe sub copaci, după pietricele, să lovesc nuci- le, ca să cadă jos şi să le mănînc. N-a căzut nici una. Cînd mi s-au isprăvit pietrele, am aruncat cu bulgări de pămînt. Şi ce să vezi? Sus de tot, pe crengile cele mai înalte, s-a înfiripat pe loc un ogor de toată mîndreţea. Acu-i acu': ce să semăn pe ogorul meu?... „Seamănă grîu” – m-au sfătuit unii. „Seamănă pepeni”, m-au sfătuit alţii. Eu am semănat pepeni, că-mi plăceau mai mult. Cît ai bate din palme, în grădina mea cocoţată pe crengi au răsărit nişte pepeni, nişte pepeni atît de mari, atît de mari, cum nici nu se poate închipui: nici o cămilă nu-i putea căra, iar de cîntărit, nici un cîntar din lume nu era în stare să-i cîntă- rească. A venit un muşteriu şi mi-

a cumpărat unul. A mîncat din el o oştire întreagă şi tot a mai rămas, neatinsă, mai mult de jumătate.

„Ia să-mi tai şi eu unul – mi-am zis – doar eu i-am mun- cit, nu? Am luat un iatagan şi o secure. Abia am crestat cu ele pepenele, şi au şi pierit înăuntrul lui. Mi-am vîrît braţul după ele pînă la subsuoară, dar nu le-am putut găsi. Mi-am lipit

ochii de coaja pepenelui, în despicătura făcută, dar nu le-am putut vedea. Atunci m-am opintit o dată şi am intrat eu în pepene, să-mi caut securea şi iataganul – le aveam de la stră- străbunicul meu. Şapte ani am cutreierat prin pepene după ele, dar nu le-am găsit. M-am hotărît să ies la lumina zilei, dar ce credeţi? Alţi şapte ani mi-au trebuit pînă să găsesc locul prin care să mă strecor iar afară, printre oameni. Şi încă am avut noroc: aş fi putut eu mult şi bine să mai rătăcesc prin pepenele ăsta, tot căutînd o ieşire din el, şi atunci, ia să stăm şi să chibzuim, cine v-ar mai fi spus vouă povestea lui Keloglan şi a fetei de padişah?

Odinioară, în vremi de mult apuse, într-o ţară dinspre soare-răsare, trăiau, într-o căsuţă ca vai de ea, o mamă bătrînă cu fiul ei. Dar dacă zic „trăiau” zic o vorbă cam nepotrivită, căci numai a trăi nu semăna viaţa pe care o duceau cei din căsuţă. Mama se spetea muncind pe la uşi străine, de nu-şi mai dădea seama că-i noapte ori zi, vară ori iarnă, în timp ce fiul ei, un flăcău voinic ca un munte, cît e ziulica de mare şi noaptea de lungă şedea tolănit pe o saltea lîngă vatră. Era cumva bolnav flăcăul? Da' de unde! Se născuse fără un pic de păr în cap şi aşa rămăsese. Din pricina asta şi fusese numit Keloglan, adică Chelul. Beteşugul cheliei îl rodea pe flăcău mai tare ca orice boală. De teamă că va fi luat peste picior cînd va ieşi din casă şi oamenii îi vor vedea capul chel ca în palmă, Keloglan nu se arăta prin lume. Aşa hotărîse el şi aşa făcea.

Veni însă şi clipa în care răbdarea bătrînei se sfîrşi. Îmbătrînise, cu greu îşi mai găsea de lucru, iar suferinţele venite o dată cu bătrîneţea o încolţeau din ce în ce mai rău.

— Cu cine vei fi semănînd aşa de leneş şi de molatec, fiule? îşi vărsă ea focul într-o bună zi. Că taică-tău, săracul, scotea pîine şi din piatra seacă. Cît despre maică-ta, iat-o. A cunoscut ea vreodată

ce-i aia odihna? Iar tu? „Întinde-te masă, vino somn, hai văicăreală”, boleşti de inimă rea, altceva nu ştii. Că mîine închid ochii şi atunci cîinii or să întindă de tine. Şi ce dacă eşti chel? Să te ferească Allah de alte belele, cu mult mai rele. Eşti întreg la trup, ai mîini şi picioare zdravene. Cu min- tea, e-adevărat, o duci cam prost: ce cunoşti tu din lume? Nici harul, nici amarul ei. Aştepţi totul de la maică-ta, de-i mai

mare ruşinea. Fă bine de te dă jos din culcuş, ia năvodul rămas de la taică-tău şi du-te de munceşte! Dacă mă asculţi, mai ai loc în coliba asta, dacă nu, n-ai ce mai căuta aici!

Aşa sunară dojenirile bătrînei. Şi încă ce i-o mai fi zis ea, nu ştiu, doar că, pînă la urmă, îşi înduplecă fiul să iasă din casă.

Cînd se trezi singur-singurel, faţă în faţă cu lumea largă şi necunoscută, Keloglan se simţi tare ne-la-ndemînă. Dar ce să facă? Îşi vîrî şi mai adînc capul între umeri, îşi săltă năvodul pe spinare şi-o porni spre rîu, pe prima potecă ce-i ieşi în cale. Cum aruncă năvodul, şi prinse cîţiva peşti şi glonţ cu ei spre casă. Bătrîna lăcrimă de bucurie şi sprintenă cum nu mai fuse- se din tinereţe – îi dădea ghes inima, că îşi vedea feciorul por- nit pe calea cea bună – găti cît ai clipi nişte mîncăruri gustoase de se linseră amîndoi pe degete.

A doua zi, în zori, cînd îşi porni din nou feciorul la pescuit, mama îl îndemnă să stea mai mult la rîu şi să vîndă în piaţă peştele prins.

Keloglan făcu întocmai. Stătu pe malul apei pînă amurgi. Apoi, se duse în piaţă, vîndu peştele şi se întoarse acasă cu pîine caldă, cu brînză şi halva. Şi iarăşi mama şi fiul mîncară pe săturate din munca lui Keloglan.

Zilele se scurgeau mai toate la fel, pînă ce Keloglan avu norocul să-i intre în năvod un peşte aşa de mare şi aşa de greu, încît, cînd îl trase la mal, frînghiile năvodului scrîşniră a îm- potrivire, iar braţele lui vînjoase abia de putură să dovedească. Keloglan îl luă la spinare şi vesel, hai cu el la tîrg. Pe drum însă îi pieri veselia: la una din ferestrele seraiului văzu o fată atît de frumoasă, atît de frumoasă că, privind-o, îşi uită de toate şi ră- mase ţintuit locului, ca năuc. Ea însă, arătîndu-l cu degetul, se porni pe rîs şi, în batjocură, îi aruncă în capul chel, una cîte una, zaharicalele pe care le avea lîngă

ea într-o punguţă.

Fîstîcit cu totul, cu inima grea de obidă, Keloglan o luă înapoi spre casă, blestemînd, în gînd, clipa în care se născuse,

— Ce-i cu tine, fiule? îl întrebă bătrîna de cum îl văzu. Ce te-ai posomorît aşa? Şi, după ce se minună de frumuseţea peştelui, îi mai zise: Cum de nu l-ai vîndut? Ai fi primit bani buni pe el, nu glumă.

Keloglan se încruntă mai tare şi tăcu. Cum să spună că pentru o fată frumoasă care-şi bătuse joc de el cu atîta cruzime uitase de tot şi de toate?

— Nu te mai necăji, încercă să-l împace mama, bănuind ceva la mijloc. O să mîncăm noi peştele şi gata. Ia-l şi du-l la rîu, spintecă-l, spală-l bine şi adu-l să-l gătesc. Abia c-o să mîncăm şi noi o mîncare mai acătării.

Cu gîndurile aiurea, numai şi numai la frumoasa fată, Keloglan luă peştele şi se duse la rîu. Cînd se apucă să-l spintece, rămase cu gura căscată: în pîntecul peştelui găsi o sinie mică, acoperită cu muşchi verde. O şterse bine cu smo- curi de iarbă şi înmărmuri: siniuţa strălucea de îţi lua ochii, nu alta! Pesemne că era de aur, ba poate nici de aur, ci din cine ştie ce altceva şi mai scump decît aurul, din ceva nemaiauzit şi nemaipomenit! Keloglan o vîrî în apa rîului, cu gîndul să soarbă un pic de apă – de uimire îşi simţea gura şi gîtul iască, dar, bea apă dacă poţi! Apa din siniuţă se prefăcuse toată în aur curat, sunător, înveselit, Keloglan răsturnă galbenii lîngă el, pe iarbă, mai vîrî o dată siniuţa în apă, o scoase iar plină cu aur, pe care-l răsturnă din nou lîngă el şi aşa, mereu, cîteva ceasuri în şir. Era ca vrăjit: nu mai auzea şi nu mai vedea nimic în jurul său, în afară de grămăjoara de galbeni care creştea, creştea, creştea întruna. Nici nu băgă de seamă flăcăul că, din spate, cineva îi pîndea orice mişcare. Cînd primele umbre ale înserării începură să pogoare peste apă, Keloglan se pregăti, în sfîrşit, să plece acasă cu galbenii, siniuţa şi peştele, cînd, tresări puternic: simţise pe umăr atingerea unei mîini uşoare ca un fulg de pasăre. Îşi înălţă capul şi... mai-mai să nu-şi creadă ochilor: lîngă el, aproape de tot, se afla însăşi fata padişahului, acea frumoasă între frumoase, care mai adineauri îi orbise şi vederea, şi cugetul. Numai că acum frumoasa nu mai rîdea de el, ci îi surîdea dulce, dulce, îmbiindu-l:

— Hai, Keloglan, fă-mi plăcerea asta şi dăruieşte-mi mie siniuţa.

Keloglan, ar fi vrut să-şi descarce sufletul, să-i mărturi- sească cît de mult îl duruse rîsetele ei, cît de mult îl uluise frumuseţea ei fără seamăn, dar nici glasul, nici buzele nu-l ascultau. Gîngăveli nătînge îi ieşeau din gîtlej şi atît.

— Hai, Keloglan, nu fi rău, se alinta fata. Dă-mi mie si- niuţa. Cere-mi pe ea oricît. Fac tot ce vrei tu, merg unde vrei tu, numai dă-mi mie siniuţa.

În mintea lui Keloglan gîndurile se învălmăşeau:

„Ciudată mai e lumea, şi cît de puţin o cunosc eu! Acum cîteva ceasuri numai, aceeaşi fată arunca în chelia mea cu cofeturi, scotea limba la mine şi rîdea de cusurul meu şi acum, dintr-o dată, iat-o la picioarele mele, blîndă şi rugătoare...”

— Fac tot ce zici tu, merg unde porunceşti tu... răsuna întruna glasul melodios al fetei.

„O siniuţă fermecată, care aduce mult aur, m-a pres- chimbat în ochii ei în cine ştie ce Făt-Frumos” şi atît de hazlie, de amar hazlie i se păru lui Keloglan toată rînduiala lumii, încît izbucni într-un rîs neaşteptat şi, cu sclipiri de glumă în ochi, îi spuse fetei:

— Vino după mine!

Şi se porni pe fugă, după ce, mai întîi, îşi vîrî siniuţa în chimir. Şi fugi, şi fugi! Fata, după el. Trecură aşa în goană pe străzile oraşului care acum, în asfinţit, gemeau de lume. Toţi trecătorii, toţi cei care se aflau pe la ferestre şi balcoane rămaseră cu degetul în gură: o fată de padişah, şi pe deasupra şi frumoasă foc, să fugă, supusă ca un căţeluş, după un flăcău chel şi jerpelit!

Cei doi ieşiră din oraş. Fata îşi închipui că Keloglan vrea s-o ducă într-alt oraş, îndepărtat, unde, necunoscuţi, să se căsătorească şi, în sinea ei, se şi învoise la asta, numai să-i rămînă ei siniuţa. Ce vreţi, era doar fată de padişah, preţuia bogăţia mai presus de orice, aşa fusese învăţată! Cînd colo, ce să vezi?! Ajuns în dreptul unui copac mare, Keloglan se opri, se întinse pe iarbă şi zise :

— Fă tumbe aicea, în faţa mea, pînă ţi-oi zice eu să stai, Dac-ai să le faci bine, îţi dau siniuţa. Altceva nu-ţi cer.

Fata se codi o clipă, dar numai o clipă, cît se uită la veş- mintele ei scumpe: nu era mai mare păcatul să le tăvălească în colb? Dar, la gîndul că la capătul acestei toane zănatece o aşteaptă siniuţa, se aplecă, mlădioasă, îşi propti mîinile de pămînt şi începu tumbele, de parcă de cînd lumea n-ar fi făcut altceva decît tumbe. Praful ridicat de săriturile ei se amesteca

cu sudoarea, lăsînd dîre-dîre de noroi pe frumosu-i chip şi pe straiele-i bogate, dar ei nici că-i păsa.

Cît despre Keloglan, culcat pe spate, hohotea de se cutre- mura văzduhul. Cînd osteni de-atîta rîs, zise fetei:

— Gata, ajunge! Ţine siniuţa! şi i-o aruncă.

Fata o prinse din zbor şi fericită, se înturnă la sarai. Pe drum însă, gîndul îi fugea mereu la Keloglan.

I se părea neobişnuită purtarea lui, atît de neobişnuită! Un om aşa de sărac – un pescar prăpădit, din cei cu miile – şi să lase din mînă un izvor de avuţie nesecată, numai pe-o toană copilărească.

Şi Keloglan se întoarse acasă, în căsuţa cea părăginită, încolţit de gîndurile cele mai felurite: ba îi părea rău după siniuţă, ba îi era ciudă pe fată, ba işi blestema chelia... Dar cel mai adesea îi venea în minte chipul fetei şi, împotriva vrerii lui, îşi dădea seama c-o ierta pentru toate şi că-i era dragă. Şi după ce ceru binecuvîntarea maicii sale, îşi luă cu el năvodul şi o porni pribeag prin lume, să caute uitarea...

La sarai, pe fată o aştepta mare necaz: padişahul-tată era foc şi pară. Fel de fel de oameni veniseră la sarai şi îi poves- tiseră că îi văzuseră fiica alergînd pe străzi, besmetică, după un pescar amărît, şi-apoi, făcînd tumbe la porunca lui... Şi cîte şi mai cîte mai adăogară oamenii, fiecare după cum îl ducea capul, după cum era mai bun ori mai rău şi avea mai mult sau mai puţin darul născocirii.

La auzul unor asemenea lucruri, padişahul îşi ieşi din fire. Sparse două ferestre, cincizeci de farfurii, şaptezeci de pahare, tăie capetele tuturor vizirilor, cîtorva paşi, la cinci mii de ostaşi, dar mînia tot nu i se potolise. Cînd dădu cu ochii de fată, răcni înfricoşător:

— Pe mîna călăului, pe mîna călăului! Să i se taie capul!

Ilicul ei însîngerat, să mi se aducă mie! Am zis!

Călăul înşfăcă fata şi o duse departe de sarai, într-un creştet de munte. Pentru el, a tăia capul unui om era o nimica toată, un fleac, ceva mai uşor cum ar fi, să zicem, băutul unei ceşcuţe de cafea tare şi aromată! Dar de data aceasta nu ştiu ce avea călăul, că parcă nu-l lăsa inima să dea pradă morţii o

fiinţă atît de frumoasă şi atît de tînără pe care o cunoştea de cînd era de-o şchioapă!

— Mică sultană, îi zise el, n-am să-mi mînjesc mîinile cu sîngele tău. Dă-mi ilicul, şi restul e treaba mea. Tu făgăduieşte- mi doar că n-ai să mai pui vreodată piciorul pe meleagurile părinteşti şi Allah să te aibă în paza lui!

Rămasă singură, fata merse mult şi bine, pînă ce zări un orăşel. Mîncare îi fură fructele şi rădăcinile pădurii, băutură – apa rece de izvor, culcuş – muşchiul moale şi primitor, velinţă
– păru-i lung şi bogat, iar singura nădejde, siniuţa de la Kelo- glan.

Se opri lîngă un fir de apă şi, cu ajutorul siniuţei, îşi umplu buzunarele şalvarilor cu galbeni. Apoi coborî în oraş şi îşi tîrgui un rînd de straie bărbăteşti. În numai cîteva zile, lîngă pîrîul care intra în orăşel se înălţa un sarai fără pereche, cu totul şi cu totul de aur.

Bogăţia tînărului venit pe neaşteptate din alte ţinuturi, întrecea orice închipuire, ca şi dărnicia lui. Oamenii dădeau năvală să vadă minunea de sarai şi nu era ins în straie mai ponosite care, la porunca stăpînului saraiului, să nu fie îmbrăcat din creştet pînă în tălpi, să nu fie ospătat pe săturate şi să nu plece măcar cu un pumn de galbeni.

Vestea despre saraiul cel frumos – izvor de alinare a su- ferinţelor – răzbi pînă hăt, departe, străbătu munţi şi văi. Ve- neau padişahii în cîrd să-l peţească pe tînăr pentru fiicele lor. Dar cum veneau, aşa plecau. Şi nimeni nu înţelegea cum de chipeşul flăcău nu se învoia să se însoţească cu nici o fată de padişah. De unde să ştie ei că stăpînul saraiului era o fiică de padişah, izgonită din casa părintească?!

Într-o zi veniră soli care să vestească sosirea unui padişah de dincolo de munţi: era vorba chiar de padişahul- tată.

Cum păşi în sarai, padişahul-tată, cît era el de

padişah, îşi pierdu capul de atîta bogăţie cîtă văzu în jurul său. Fără voie, se aplecă la urechea slujitorului străin, care-l călăuzea, şi îi şopti, arătînd pe tînărul care aştepta în picioare, la capul treptelor poleite cu aur:

— El e bogatul tînăr de care vuieşte lumea?

— Oh, nu! E doar mai-marele slugilor de la catul de jos, fu răspunsul.

Urcară treptele. La capul scării iar îl aştepta, în picioare, un tînăr şi mai frumos, şi mai scump înveşmîntat ca cel dintîi.

— El e bogatul tînăr de care vuieşte lumea? întrebă iar padişahul pe călăuza sa.

— Nu! E doar mai-marele slugilor de la catul întîi, fu răspunsul.

În sfîrşit, abia la catul următor le ieşi înainte gazda, care- l primi pe bătrînul oaspete cum nu se putea mai bine.

Se ospătară în sunetele dulci de alăută şi, despre ce nu vorbiră! Padişahul-tată, într-un tîrziu, îşi iscodi gazda de unde are atîta belşug. Fără o vorbă, acesta scoase de la sîn siniuţa, o umplu cu apă şi o deşertă pe masă. Clinchetul galbenilor, care se rostogoleau, vesel în toate părţile, acoperi toate celelalte sunete.

— Aş face orice mi s-ar cere, ca să pot avea şi eu o siniuţă ca asta, spuse padişahul-tată către gazdă. N-aş pregeta nimica, nimica!

— De-i aşa, o poţi dobîndi, padişahe! Fă tumbe în faţa mea pînă ţi-oi porunci eu să stai şi siniuţa va fi a ta.

Abia îşi sfîrşi gazda cuvintele şi padişahul, bătrîn şi bur- duhănos, îngreuiat şi mai tare de prea multă mîncare şi băutu- ră, încercă să facă tumbe, dar, pace să izbutească! Şi era aşa de caraghios, aşa de caraghios să-i vezi trupul greoi şi umflat, chi- pul buhăit şi roşu ca racul, schimonosit de încercările nereuşite de a se da peste cap, încît toţi cîţi erau de faţă rîdeau de se prăpădeau.

Un singur om nu rîdea: gazda. Ea se furişă pe nesimţite afară din încăpere şi se întoarse iute. Acum, părul cădea valuri- valuri pe spate, atingînd aproape podeaua; era înveşmîntată în straie femeieşti, iar în mîini ţinea straiele cele vechi, cu care fusese

îmbrăcată cînd bătrînul o dăduse pe mîna călăului.

— Ajunge, tată! Nu te mai face de rîs, ţopăind fără rost. Tot n-ai să fii în stare să faci tumbe. Precum văd, pentru siniuţa mea n-ai sta în cumpănă să-ţi dai şi duhul. Şi pe mine cît de crunt ai vrut să mă pedepseşti, îţi aminteşti?!

Abia la aceste vorbe padişahul-tată îşi recunoscu fiica şi îşi înţelese cu adevărat greşeala faţă de ea. Doar el o învăţase să se lăcomească după avuţie! Cînd se rugă fierbinte de iertare, fata grăi:

— Te-am iertat de mult, tată. Datorită lui Keloglan, pes- carul prăpădit de la care o clipă nu mi-am luat gîndul, am înţeles că viaţa e făcută şi din altceva, nu numai din bogăţie şi trufie. Dar, dacă vrei să trăim din nou sub acelaşi acoperiş, tu şi cu mine, găseşte-mi-l mai întîi pe Keloglan şi adu-mi-l aici, să-mi unesc viaţa cu a lui. Numai aşa, uitate vor fi toate, altfel nu voi să mai ştiu de tine...

Se înţelege că padişahul-tată se făcu luntre şi punte pînă îl găsi pe Keloglan, rătăcind pe cărările lumii după un leac pe care nu-l afla: leac de dorul după fata care-şi bătuse joc de el, care se arătase vicleană şi hrăpăreaţă, dar pe care nu şi-o putea scoate din inimă...

Şi se încinse o nuntă mare, cu veselie şi belşug, rar întîlnite chiar şi în poveşti şi nu fu vietate care să nu petreacă, care să nu se bucure de norocul lui Keloglan şi al frumoasei fete de padişah. Iar eu, care mă aflam bineînţeles acolo, am scris numaidecît povestea lor noaptea, la lumina lumînărilor purtate de broaştele ţestoase, pe carapace, prin desişul ierburilor şi al florilor...

Repovestire de VIORICA DINESCU

POVESTE POPULARĂ TURCĂ

Mărul care rîde şi mărul care plînge

ODINIOARĂ, pe cînd purecii erau ciobani, cocoşul-vătă- şel, vulpea-samsar şi coţofana bărbier, vieţuia un padişah care avea doi feciori. Şi, cu toate că erau ei fraţi buni, din aceeaşi mamă şi acelaşi tată, nu se asemuiau deloc unul cu altul. Cel mare întuneca pînă şi soarele la amiază, atît de ursuz şi de cumplit era. Doar că-l priveai şi-ţi pierea cheful de viaţă. Cel mic revărsa în jur o lumină blîndă, de-o seamă cu stelele. Vesel şi cu inima deschisă, alina orice durere. În preajma sa pînă şi orfanul îşi uita de ursita-i amară. Toţi cei care îi cunoşteau pe cei doi prinţi – Întunecatul şi Luceafărul, căci aşa îi poreclise norodul – oftau îngînduraţi: „Acum, treacă meargă, dar o să vi- nă vremea cînd padişahul-tată o să închidă ochii. Atunci, dacă după datină, locul o să-i fie luat de fiul mai mare, vai de traiul supuşilor. O vor duce mai rău ca în iad. Dacă însă nu Întuneca- tul, ci Luceafărul ar primi sceptrul împărătesc, totul s-ar în- toarce în bine.”

Gîndurile astea îl zbuciumau şi pe padişah. Îşi iubea feciorii deopotrivă, că doar le era tată la amîndoi, dar, pe de altă parte, avea şi grija ocîrmuirii. Şi azi aşa, mîine aşa, tot în gînduri şi gînduri, îi pieri somnul, îi pieri pofta de mîncare, se îmbolnăvi şi căzu la pat. Cîţi vraci destoinici nu veniră să-l cerceteze, ca să găsească leacul bolii, cîţi oameni înţelepţi nu-şi dădură sfatul, dar totul în zadar! Padişahul, chinuit de gîndu- rile lui, slăbea văzînd cu ochii. Într-o zi, un cerşetor străin se opri la porţile seraiului, cerînd demîncare. Şi cum Luceafărul se afla pe aproape şi-l văzu, îi dărui chiar

el cu mîna lui o mul- ţime de merinde şi, pe deasupra, şi un pumn cu galbeni şi unul cu arginţi. Şi, din vorbă în vorbă, cerşetorul află de boala padi- şahului. Ceru să vadă şi el pe slăvitul stăpîn şi înainte de a părăsi seraiul, spuse, clătinînd din cap:

— Numai mărul care rîde şi mărul care plînge i-ar putea ajuta padişahului, altceva nu!

De unde să iei mărul care rîde şi mărul care plînge, cînd, cu o clipă mai înainte, nici nu ştiai că se află pe lume minunăţiile astea? Dar Luceafărul, care de mult nu mai putea răbda să se uite cu braţele încrucişate cum i se stinge părintele, ceru învoirea să se ducă în lume ca să găsească leacul spus de cerşetor. Mai cu voie, mai fără voie, de silă, de milă, Întunecatul i se alătură mezinului şi iată-i pe amîndoi fraţii pornind la drum prin lume. Merseră ei ce merseră, pînă ce dădură de-o fîntînă pe ale cărei ghizduri se desluşeau, scri- jelate, nişte litere. Se uitară mai bine şi citiră: „Cine merge pe poteca din dreapta se duce şi vine, cine merge pe poteca din stînga se duce, dar nu se mai întoarce."

Sosise ceasul despărţirii pentru cei doi fraţi. Şi, ca să ştie, la înapoiere, unul de soarta celuilalt, îşi scoase fiecare din deget inelul şi îl puse sub un bolovan de lîngă fîntînă. Care cum se întorcea trebuia să dea piatra la o parte şi să-şi ia inelul.

Şi fraţii îşi văzură mai departe de drum, aşa cum se învoiseră: Întunecatul o apucă pe poteca din dreapta, Luceafărul pe cea din stînga, a drumului fără întoarcere. Şi umblă, şi umblă el zile lungi de vară, din zori şi pînă-n seară, fără să întîlnească nici o vietate.

În a patruzecea zi de colindat, dădu peste o poiană întinsă, în care păştea o turmă de oi. Se apropie de ciobanul turmei şi-i dădu bineţe:

— Pacea fie cu tine, unchiaşule!

— Şi cu tine, fătul meu! Da', ia zi, ce vînt te mînă prin lo- curile astea? Că eu, de atîta amar de ani, de cînd trăiesc, n-am văzut pe-aici picior de om.

Atîta aştepta Luceafărul, să-şi descarce sufletul cuiva! Începu dar să-şi spună păsul. Şi vorbi despre boala padişahului-tată cu atîta durere, încît pînă şi ochii ciobanului se umeziră.

— Tare aş vrea să te ajut să-ţi vindeci părintele, dar nu ştiu cum aş face. Mărul care rîde şi mărul

care plînge se află chiar în iatacul domniţei din seraiul padişahului meu. Te-aş duce pînă acolo, da', vorba e, cum să intri înăuntru, că la poartă, în fiece seară, mă opreşte şi-mi numără mioarele...

Chibzui şi chibzui ciobanul şi, pînă la urmă, înnodă iar firul vorbei:

— Ia stai niţeluş! Vezi burduful ăsta mare? Cînd ne apro- piem de serai, te vîr în el şi intri cu turma o dată. Eu îţi spun cu de-amănuntul unde-i iatacul domniţei şi raftul pe care îşi ţine merele. Mai departe-i treaba ta. Dac-ai să izbuteşti să iei merele, o să fie bine, dac-ai să fii prins, îţi pierzi viaţa. Hai s-o şi pornim la drum, că mai avem cale, nu glumă, de străbătut.

Se petrecu totul după spusele ciobanului. Către diminea- ţă, atunci cînd somnul e mai dulce, Luceafărul ieşi din burduf şi, binişor-binişor, se strecură pînă în iatacul domniţei, care dormea dusă. Şi era atît de frumoasă domniţa, atît de frumoa- să, că pe lîngă ea pălea pînă şi farmecul unei nopţi senine de vară. Oricine o vedea înmărmurea, parcă lovit în inimă. Dar Luceafărul se gîndi la suferinţa padişahului-tată şi scăpă de sub vraja frumuseţii fetei. Întinse mîna să ia cele două mere, dar unul începu să rîdă cu hohote, altul să plîngă cu sughiţuri. Iute, Luceafărul alergă în vîrful picioarelor şi se ascunse în burduf. Domniţa se trezi şi chemă străjile, care răscoliră peste tot, dar nu dădură de nimeni.

— Vă bateţi joc de mine? dojeni ea merele. Dacă mă mai treziţi din somn, fără rost, să ştiţi că vă bat!

Culcîndu-se din nou, fata adormi. Atunci Luceafărul veni iarăşi şi, uşurel uşurel, se furişă pînă la mere. Dar, cînd să le ia, unde mi se porniră merele să facă un tărăboi! Hăuia seraiul de hohotele lor de rîs şi de sughiţurile de plîns! Noroc că Luceafărul apucase să se bage în burduf, că ungher din serai nu rămase nescotocit. Cum însă iarăşi nu fu găsită nici o urmă de hoţ, domniţa luă merele şi aşa le lovi, aşa le lovi unul de altul, că, de i-ar fi stat în putinţă, nu ştiu zău dacă şi mărul care rîde n-ar fi vărsat lacrimi!

— Dacă vă mai prind că mă sculaţi din somn, vă tai în bucăţi şi vă mănînc!

Aşa se făcu că, după ce se linişti tot seraiul, şi Luceafărul, tiptil-tiptil, fu pentru a treia oară lîngă mere, ele, de frică, tăcură chitic. Băiatul le luă frumuşel de pe raft şi le ascunse în sîn. Cum tocmai se crăpa de ziuă şi ciobanul se pregătea să iasă cu turma la păscut, îl vîrî pe prinţ în burduf şi-l scoase teafăr

afară din serai. Şi dus a fost Luceafărul! Nu se opri decît la fîntînă. Aici, cînd dădu bolovanul la o parte, să-şi ia inelul, găsi şi inelul Întunecatului.

„Pesemne c-a păţit el ceva, de nu s-a întors încă. Mă duc să-l caut ca, la întoarcerea acasă, bucuria tatii să fie deplină! îşi zise Luceafărul."

Dar abia o apucă pe poteca din dreapta şi fu silit să se oprească; de-a curmezişul drumului zăcea un om sfîrşit, gata- gata să-şi dea duhul. Luceafărul nu aşteptă să i se ceară ajutorul. Îngenunche iute lîngă el, îi luă capul pe genunchi şi îi dădu să bea cîteva înghiţituri de apă proaspătă. Într-o clipită omul se învioră, deschise ochii şi grăi:

— Tinere, tinere, nu-i nevoie să-mi spui cine eşti şi ce cauţi, că eu le ştiu pe toate. Nu mai zăbovi şi zoreşte spre padi- şahul-tată, să-l mai prinzi în viaţă! Cît despre fratele tău, Întu- necatul, degeaba-l mai cauţi. Cînd a trecut pe-aici şi eu zăceam în praful drumului, i-am cerut ajutor. În loc de asta, a ridicat biciul asupră-mi, ca prin lovituri să mă silească să mă dau la o parte. Atît l-am rugat, atît l-am rugat să mă cruţe, să-i fie milă, dar în zadar! „N-ai inimă de om, ci de piatră! i-am zis eu atunci. În piatră să te prefaci!" Şi să vezi minune: la fiecare lovitură de bici pe care mi-o dădea, se preschimba puţin cîte puţin în stană de piatră. Acum, piatră ca toate pietrele e fratele tău mai mare, Întunecatul. Tu aleargă la părintele tău, să nu-ţi fie zadarnică truda!

Şi după ce vorbi astfel, omul din drum se făcu nevăzut. Luceafărul înţelese că n-are încotro. Se întoarse la fîntînă, luă şi inelul Întunecatului de sub bolovan şi se îndreptă spre casă.

Ajuns lîngă patul de zăcere al padişahului-tată, scoase din sîn merele. Cum le atinse, acestea începură să facă ce ştiau: unul, adică, să rîdă, iar celălalt, să plîngă; şi pe loc puterea prinse să se înfiripe în trupul bolnavului.

— Dar Întunecatul? fură primele cuvinte rostite

de padi- şah după atîtea zile de suferinţă.

Drept răspuns, Luceafărul îi arătă inelul, iar tatăl pricepu pe dată că nu mai are în viaţă decît un singur fiu. Şi tare îl mai duru inima, dar dragostea nemăsurată a Luceafărului şi

tovărăşia celor două mere năzdrăvane îl ajutară să biruie şi cumpăna asta.

Într-o zi, un călăreţ străin, plin de colb din creştet pînă-n tălpi, bătu la porţile seraiului. Spunea că vine de departe, trimis de o domniţă să străbată lumea cu un şirag de mătănii, pînă va da de omul care, povestindu-şi viaţa, are de spus atîtea păţanii cîte boabe au mătăniile ei. Înseamnă că acela – zicea domniţa – e hoţul mărului care rîde şi al mărului care plînge, fără de care ea nu poate să trăiască...

Vorbele lui stîrniră în sufletul Luceafărului o mare tulburare, căci frumuseţea neasemuită a domniţei nu-i ieşise o clipă din cuget. Cu voia padişahului-tată plecă iar la drum, însoţind pe călăreţ pînă la palatul domniţei, unde povesti peripeţiile vieţii sale, care se potriviră la număr cu boabele şiragului de mătănii.

— Ar mai fi trebuit încă o boabă la mătănii, încheie el cu un zîmbet.

— Pentru ce? îl întrebă domniţa, cu inima bătînd mai repede, căci prinsese drag de prinţ.

— Pentru sfîrşitul poveştii mele, care încă nu e spus, domniţă! adăugă Luceafărul şi întorcîndu-se spre tatăl fetei, o ceru de soţie.

Se făcu nuntă mare, mare, cum arareori s-a mai pomenit vreodată. Iar dimpreună cu tinerii, se bucurară nespus şi padi- şahii-socri. Patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi a ţinut petre- cerea. Şi ce nu s-a dat la ospăţ! Din toate bunătăţile, un bob de orez mi-a rămas şi mie. Îndată ce l-am mîncat, m-a îmboldit un chef de vorbă cum n-am mai avut niciodată. Şi aşa s-a făcut că m-am pomenit spunîndu-vă povestea mărului care rîde şi a mărului care plînge.

Repovestire de VIORICA DINESCU

POVESTE POPULARĂ TURCĂ

Povestea babei şi a cocoşului

TRĂIA ODATĂ o babă singură pe lume. Adică, la drept vorbind, nu era de tot singură. Avea pe cineva: un cocoş. Unul roş. Cu el vorbea, cu el se sfătuia, cu el îşi împărţea şi pîinea, şi grijiile gospodăriei. Şi o ajuta cocoşul la treburi mai abitir ca un om. Pînă şi vreascuri din pădure tot el îi aducea. Nu ştiu cum făcea, dar izbutea în toate.

Într-o zi băbuţa scotoci prin tot bordeiul, doar-doar o mai găsi vreun lucru de vîndut, să-şi facă rost de ceva bani, că iarna bătea la uşă şi ei n-aveau de nici unele. Şi tot căutînd şi căutînd, găsi într-un ungher o şa scîlciată şi crăpată ca vai de ea. O luă şi o scoase afară, în curticică, şi atît o şterse de praf, atît o unse şi o lustrui, că nici nu-şi dădu seama cînd se făcu noapte. Atunci se grăbi să se ducă la culcare, căci a doua zi era tîrg şi voia să meargă şi ea, cu şaua.

Dis-de-dimineaţă, cînd se trezi, îngheţă în aşternut: nu auzise cîntatul cocoşului, ca de obicei. Alergă năucă la coteţ, coteţul, pustiu. Răscoli curticica, răscoli bordeiul, nici urmă de cocoş. Ba, ca necazul să-i fie mai mare, şi şaua pierise. Găsi doar opaiţul – pe care, pesemne, de oboseală, îl uitase afară – şi atîta tot.

Încredinţată că un om hain îi furase peste noapte şi cocoşul şi şaua, mătuşa începu să bocească. Şi boci, şi boci pînă nu mai avu nici lacrimi, nici glas. Se tîrî cum putu în bordei şi boli de inimă rea.

În vremea asta, oare ce se petrecuse cu cocoşul?

Cînd mijiră zorile, se sculă, dar aruncîndu-şi ochii în curticică, îi pieri pofta de cîntat: opaiţul era

răsturnat, iar şaua, nădejdea băbuţei pentru iarnă, era făcută scrum. Ca să-şi ferească stăpîna de supărare, cocoşul, nici una, nici două, trase cu ciocul un sac, vîrî şaua arsă în el şi, după ce îndreptă opaiţul, pe-aici ţi-e drumul! Tocmai la tîrg se mai opri.

Aici aşteptă, aşteptă printre ceilalţi negustori pînă ce un bogătan prinse să-l iscodească:

— Ai ceva de vînzare în sac?

— Am! se grăbi să răspundă cocoşul.

— Ce?

— Dacă te uiţi, e cărbune. Dacă nu te uiţi, e aurul cel mai curat.

— Şi cît vrei pe marfa ta?

— Sacul ăsta plin cu bani.

Crezînd că-i vorba de cine ştie ce lucru fermecat, care-o să-i sporească şi mai mult avutul, bogatul nu stătu o clipă pe gînduri. Se duse într-un suflet acasă, puse bine şaua şi, um- plînd la loc cu bani sacul, îl dădu cocoşului, care-şi luă pe dată tălpăşiţa. Cînd se dumiri omul c-a fost tras pe sfoară, pe cocoş ia-l de unde nu-i! Ce, doar un cocoş roş există pe lume?!

Iar babei nu-i veni să creadă, cînd îşi văzu cocoşul din nou acasă, ba încă şi c-un sac plin cu bani.

De-atunci bordeiul li se umplu de bunăstare. Căci banii i- au închis frumuşel într-un sipet şi cînd îi îmbulzeau nevoile, deschideau sipetul şi treceau hopul.

Şi aşa trăiră ei deasupra necazurilor, cîte zile mai avură: multe, ori puţine, asta numai ei ar fi putut să vă spună.

Din cer căzură trei mere: unul e al meu, unul e al tău, unul e al celui care spune povestea mai departe.

Repovestire de VIORICA DINESCU

POVESTE POPULARĂ TURCĂ

Povestea lui Atoglu şi a lui Gulhanîm

DE MULT de tot, în vremi îndepărtate, trăia un padişah. În ziua în care îi aduse pe lume un fiu, împărăteasa muri. Şi cum în aceeaşi clipă cu feciorul de padişah, se născu, în graj- duri, un mînz, băiatul fu hrănit cu lapte de iapă pînă ajunse la vîrsta să mănînce de toate. Astfel se făcu că prinţul se simţea legat de mînz cu o dragoste de frate. Iar oamenii, ştiindu-i povestea, îi dădură porecla de Atoglu – Fiul Calului – şi aşa îi rămase numele pînă astăzi.

Trecură zilele. Atoglu deveni un flăcău voinic şi neînfri- cat. Mînzul de odinioară era acum un cal iute şi puternic. Padi- şahul îşi luă o nouă soţie, care pizmuia tot ce-ar fi putut să-i aducă aminte de prima împărăteasă. E lesne de înţeles că Ato- glu îi stătea ca un ghimpe în inimă.

Într-o bună dimineaţă, cînd mai înainte de-a pleca la medrese, Atoglu trecu, ca de obicei, să-şi vadă calul, acesta îl întîmpină cu un nechezat de bucurie, în timp ce din ochi îi picurau lacrimi.

— O, frate, ce-i cu tine? se miră Atoglu. Pentru ce şi te bucuri şi plîngi?

— Astăzi împărăteasa, printr-o slugă credincioasă ei, a pus la cale moartea ta. M-am bucurat că te-am văzut, dar, amintindu-mi ce te aşteaptă am plîns.

— N-ai grijă, îl linişti prinţul. N-am să mă dezlipesc toată ziulica de lîngă padişahul-tată şi răul n-o să mă atingă.

Văzîndu-şi planul zădărnicit, împărăteasa se dădea de ceasul morţii. Atunci sluga ei îi spuse:

— Degeaba te mai frămînţi, stăpînă. Cît trăieşte

calul lui Atoglu, n-o să izbutim. Isprăveşte întîi cu calul şi apoi uşor îi venim de hac şi prinţului.

Peste cîteva zile, ducîndu-se la medrese, Atoglu trecu iar să-şi vadă calul, care îl primi din nou plîngînd şi bucurîndu-se în acelaşi timp.

— Ce ai, căluţul meu? îl mîngîie Atoglu. De data asta ce supărare te paşte?

— Ei, bunul meu stăpîn! De bucurat, mă bucur ca ori de cîte ori dau ochii cu tine. Dar teamă mi-e că mai mult n-am să te mai văd, şi de-asta plîng.

— Cum aşa?

— Împărăteasa a hotărît moartea mea, ca să-i fie mai uşor să lovească în tine. Cînd ai să-mi auzi nechezatul, să ştii, stăpîne şi frate, că îmi iau rămas bun de la tine pentru totdeauna!

— Om vedea noi de-i chiar aşa! spuse Atoglu şi plecă la şcoală.

Dar tocmai cînd hogea îi puse să citească din Coran, se auzi un nechezat atît de puternic, încît zăngăniră geamurile medresei. Amintindu-şi de spusele calului, Atoglu se ridică şi dădu să fugă afară. Şi cum hogea îi stătea în drum, prinţul îl păli cu hangerul de la şold şi, trecînd peste trupul lui, goni spre grajduri. Aici, ce să vadă? O mulţime de feţe crunte şi iataga- nele ridicate se îmbulzeau în jurul calului său trîntit la pămînt şi legat fedeleş.

— Aşteptaţi! le strigă Atoglu. Lăsaţi-mă să-l mai încalec o dată, şi-apoi faceţi ce vreţi şi cu el, şi cu mine!

Cînd îşi simţi stăpînul în spinare, calul parcă prinse aripi. Se smuci zdravăn, de rupse legăturile de la picioare şi, avîntîndu-se în înaltul cerului, dispăru în nori.

...Se opriră departe, pe o poiană întinsă, numai iarbă şi
flori
. — Iată-ne scăpaţi de urgia împărătesei, stăpîne şi frate!
Tu însă, dragul meu, ai o vină grea de ispăşit: ai luat viaţa unui om nevinovat, a hogei. O vreme va trebui să rătăceşti singur prin lume, supus la fel de fel de încercări. În tot acest răstimp al pribegiei tale, ajutor nu pot să-ţi mai dau. Totuşi, ia căpăstrul

ăsta. Poate că odată şi odată o să-ţi prindă bine. Şi-acum ne despărţim!

Şi calul se făcu nevăzut.

Singur, îngîndurat, Atoglu o luă pe jos, prin meleaguri necunoscute. Şi colindă, şi colindă pînă ajunse pe malul unei mări necuprinse. Ostenit, se cuibări pe nisip şi adormi. La mie-

zul nopţii un vuiet surd îl trezi din somn. Îşi aruncă ochii spre mare şi rămase înlemnit: din valuri ieşea o herghelie de cai. Toţi erau albi, albi de tot, ca fulgul de omăt, în afară de unul singur. Acesta, negru ca pana corbului, avea în frunte o stea argintie, care strălucea în lumina lunii de te orbea. Sărind uşor peste ape, caii veniră la ţărm şi împrăştiindu-se printre ierburi şi tufişuri, păscură pînă în apropierea zorilor, cînd se întoar- seră şi fură înghiţiţi de valuri.

Prins ca într-o vrajă, Atoglu aşteptă înfrigurat să vină din nou noaptea. Cînd caii, iviţi iarăşi din valuri, atinseră ţărmul, el se ridică în picioare şi iute ca fulgerul zvîrli căpăstrul pe gru- mazul armăsarului negru. Acesta, cu fruntea plecată, păşi su- pus în faţa prinţului, urmat îndeaproape de întreaga herghelie.

— De-acum încolo sîntem ai tăi, stăpîne. Poţi face cu noi ce vrei. Te-om urma pretutindeni, dar nu de bună voie. Căci dragi ne sînt grajdurile noastre de mărgean din fundul mării, dragi, tăinuitele noastre ţinuturi. Mai bine, rogu-te, dăruieş- te-ne libertatea şi noi, la orice chemare a ta, îţi sărim în ajutor. E destul să ţii în mînă un fir de păr din fruntea mea, că eu, cu toată herghelia, îţi împlinim orice poruncă.

— Să fie după voia voastră, hotărî Atoglu, şi luînd un fir de păr argintiu din fruntea calului, îl ascunse cu grijă, în timp ce caii se aruncară în mare, mistuiţi de ape.

Dimineaţa, Atoglu porni să pribegească mai departe. Merse ce merse pînă ce dădu de o pădure. Aşezat la umbră să se odihnească, auzi un fîşîit: era un şarpe, care se strecura tiptil spre cuibul unei păsări, să-i mănînce puii. Atoglu nu stătu o clipă pe gînduri. Luă o săgeată din tolbă, îşi încordă arcul, ochi şi trase în capul şarpelui, care rămase mort pe loc.

— Să trăieşti, Atoglu, că mult bine mi-ai făcut, îi

grăi pa- sărea-mamă. De nouă ani de zile n-am apucat să-mi văd un pui mare, din pricina tîlharului ucis de tine. De-acum încolo, dato- rită ţie, toţi puii mei or să trăiască. Ţine pana asta. De cîte ori ai să fii la strîmtoare, ia-o şi gîndeşte-te la mine, şi toată păsă-rimea, de aici şi aiurea, o să alerge să te ajute.

Atoglu mai zăbovi în pădure, de se odihni, şi plecă iarăşi mai departe. După zile de umblat, ajunse într-o cetate. O luă agale pe străzi, să cunoască locurile şi oamenii.

Cînd trecu prin faţa seraiului împărătesc, văzu adunată acolo o mulţime de bărbaţi. Amestecîndu-se printre ei, întrebă pe unul:

— Ce s-a întîmplat?

— Fetele padişahului nostru – trei la număr – îşi aleg azi soţii. Toţi bărbaţii neînsuraţi din ţară au venit buluc să-şi încerce norocul. Vorba aceea: „Ştie ea musca ce e dulce”.

Nici nu-şi sfîrşi omul bine spusele, şi străjerii deschiseră porţile din piatră albă, dăltuită, ale seraiului, lăsînd să treacă afară mai întîi pe padişah, apoi pe cele trei fete, frumoase între frumoase. Ele veniră spre mulţimea de bărbaţi, în mînă cu vase de aur pline cu apă de trandafir. Una din fete, apropiindu-se de un fecior chipeş şi, după cum îl arăta îmbrăcămintea, şi de neam, îl stropi cu apă de trandafiri.

„Ura!” izbucniră sutele de voci. Iar crainicii vestiră :

— Cea mai mare fiică a padişahului nostru va lua de soţ pe fiul mai-marelui vizir, primul sfetnic al ţării!

A doua fată se îndreptă spre alt flăcău, la fel de bogat înveşmîntat ca prinţul, şi îl stropi cu apa de trandafiri din vasul său.

„Ura!" strigară iarăşi oamenii. Iar crainicii nou vestiră din :

— Fiica mijlocie a padişahului nostru şi-a ales de soţ pe fiul marelui nostru vistiernic!

Mai rămăsese mezina. Ea păşi pînă în dreptul lui Atoglu şi-l stropi cu apă de trandafiri.

— Ce ruşine! se ridicară din mulţime glasuri mînioase. Gulhanîm să se înjosească într-atît, încît să vrea de soţ un cer- şetor pribeag!

Căci oamenii îl judecau după straie; ori veşmintele şi încălţările lui Atoglu erau numai zdrenţe

colbuite.

— Mai gîndeşte-te, fiica mea! o îmbie padişahul. Recu- noaşte c-ai greşit şi te voi ierta. Alege-ţi un alt mire, vrednic de tine, şi cu cerşetorul o scoatem noi la capăt. Îi dăm cîţiva bănuţi şi ne mai sărută şi mîna.

— Pe el îl vreau de bărbat, tată. N-am greşit deloc, aşa- mi spune mie inima.

La un semn al padişahului, străjile vestiră peste capetele încremenite ale adunării:

— Mezina padişahului nostru se va însoţi cu un străin pripăşit nu se ştie de unde. Mîine se va săvîrşi nunta întreită a domniţelor noastre!

La nuntă, mezina şi Atoglu fură aşezaţi la coada mesei, printre lăutari şi slugi, în timp ce celelalte două perechi erau ţi- nute la locul de cinste, de-a dreapta şi de-a stînga padişahului.

Spre sfîrşitul petrecerii, padişahul încunoştiinţă mesenii că dăruieşte celor două fiice mai mari şi soţilor lor cîte un pa- lat, la alegere, şi atîtea avuţii, încît să poată trăi în belşug împă- rătesc neam de neamul lor.

Iar lui Gulhanîm şi Atoglu, le porunci să stea în grajd, laolaltă cu vitele.

Şi cîte umilinţe nu îndurară Atoglu cu prinţesa lui! Nu era zi în care să nu fie ţinta batjocurilor cumnaţilor şi a padişa- hului, ba şi a curtenilor! Ei însă răbdau totul cu seninătate şi amarul îi lega şi mai strîns unul de altul.

Aşa trecea timpul. Şi se părea că nimic n-ar putea schim- ba urgisita soartă a celor doi tineri, cînd, pe neaşteptate, zile grele se abătură asupra împărăţiei. Un padişah vecin, care de mult rîvnea la ţara socrului lui Atoglu, porni în fruntea unei oşti mai numeroase ca firele de iarbă. Zdrobind orice încercare de împotrivire din drumul său, se îndrepta, cumplită amenin- ţare, chiar asupra cetăţii. Padişahul-socru îşi adună în grabă curtea şi armata şi ieşi să-l întîmpine pe vrăjmaş. Cînd trecură prin dreptul grajdului, cei doi gineri mai mari ai padişahului, care-şi întovărăşeau socru, strigară în batjocură:

— Ei, grăjdare şi ginere de padişah, tu nu vii la luptă?
Cum o s-o scoatem la capăt fără un voinic ca tine?!

— Vin, vin! le răspunse Atoglu şi o luă pe jos

în urma armatei, în rîsetele curţii.

Cînd ultimul om din oaste pieri din faţa ochilor săi, Ato- glu se opri şi, după ce, uitîndu-se în toate părţile, se încredinţă că e singur, scoase din sîn pana dată de pasăre şi firul argintiu de păr dat de padişahul cailor.

— Porunceşte, stăpîne! grăiră laolaltă pasărea şi armăsa- rul iviţi ca din pămînt.

— Tu, pasăre, cheamă-ţi toate suratele, iar tu, adună-ţi caii cei mai curajoşi, cu călăreţi cu tot şi alergaţi dimpreună la locul bătăliei. La un semn al meu, năpustiţi-vă ca o vijelie asupra duşmanului şi zdrobiţi-l! Apoi plecaţi la rostul vostru.

— Dar tu, stăpîne? îndrăzni să întrebe armăsarul.

— Lupt şi eu!

— Atunci, îmbracă veşmintele astea – şi îi întinse un rînd de straie scumpe, stropite cu aur şi perle – încalecă pe mi- ne şi-ţi făgăduiesc cea mai strălucită izbîndă din cîte a cunos- cut vreodată ţara asta!

Cînd Atoglu ajunse pe cîmpul de luptă, soarta bătăliei părea pierdută şi însăşi viaţa padişahului-socru era în primejdie.

— Înainte! strigă Atoglu şi, rotindu-şi înfricoşător sabia pe deasupra capetelor vrăjmaşului, se aruncă în mijlocul vîl- toarei, urmat de sute de călăreţi pe armăsari albi, în timp ce un nor de păsări de pradă tăbărî asupra duşmanului, luîndu-i vederea şi năucindu-l.

Şi zvonul bătăliei se ridică cumplit ceasuri întregi, cutremurînd şi cerul, şi pămîntul.

Spre seară, zarva se potoli. Vrăjmaşul, gonit, fugea spre ţara sa, fără să se mai uite înapoi. Padişahul-socru se uită după flăcăul care-i scăpase şi viaţa, şi împărăţia. Cînd îl găsi, rănit la braţul drept, luă batista sa şi-i legă el însuşi rana.

— Cere-mi orice, străine, pentru ajutorul tău. Nici o răs- plată nu e prea mare.

— Vreau numai dragostea ta părintească, padişahule, spuse Atoglu şi dînd pinteni calului, se îndreptă spre casă.

Mai înainte de-a ajunge la grajduri, descălecă şi îşi îmbrăcă iar straiele sale ponosite de om sărac. Frînt de oboseală şi de durerea pricinuită de rană, adormi îndată, fără să apuce să schimbe o vorbă cu Gulhanîm.

A doua zi de dimineaţă, cînd aceasta se duse la cişmea, în rînd cu slugile, ca să spele legăturile însîngerate ale lui Atoglu, auzi pristavii împărăteşti strigînd:

— Cine cunoaşte unde se află voinicul care ne-a scăpat ţara de duşman, ori măcar ştie unde e batista cu care padişahul

nostru i-a legat rana, să dea îndată de veste măritului nostru stăpîn!

Tulburată, prinţesa mezină căută printre rufele din coş şi cu batista tatălui său în mînă alergă într-un suflet la serai.

— Batista ta, tată...

— Chiar ea e! De unde-o ai? grăi padişahul nerăbdător.

— Era la bărbatul meu, pe rană...

Dar Gulhanîm nu-şi sfîrşi vorbele, că padişahul, în ma- rea-i grabă, o şi luase spre grajduri. Din uşă îi zîmbea Atoglu, în straiele strălucitoare din ajun.

— Tu?! zise uluit padişahul, recunoscîndu-l.

— Eu, tată.

— Putea-vei oare să mă ierţi? mai zise padişahul. Şi adăugă: Nu numai dragostea mea părintească, ci şi împărăţia mea ţi-o dăruiesc, că ştiu că va fi în mîini vrednice!

...Aşa luară sfîrşit zilele mohorîte din viaţa viteazului Fiu al Calului. Lor le urmară multe, multe altele, mai toate înso- rite, căci lui Atoglu îi fu hărăzit un trai îndelungat şi lin, alături de Gulhanîm, soţia-i dragă, şi vegheat de calu-frate care, cînd trecu sorocul încercărilor, se întoarse la el pentru totdeauna.

Repovestire de VIORICA DINESCU

POVESTE POPULARĂ TURCĂ

Zîna din portocală

POVESTEA ce urmează s-a petrecut de mult, de mult. Pe atunci sita cernea paie, cioara vindea cărbuni şi măgarul, sare. Vezi bine, cîte nu se puteau întîmpla atunci! De unde ştiu eu toate astea? Mi le-a povestit o bătrînă care, şi ea, le ştia de co- piliţă de la o bătrînă coclită. Şi aceasta, cine mai ştie de la cine le auzise!... Dar mai bine să lăsăm vorba şi să ascultăm poves- tea.

A fost odată ca niciodată. A fost odată un padişah care avea trei feciori. Cînd le veni sorocul, îi însură pe rînd. Băiatul mai mare luă fiica unui alt padişah şi plecă în ţara acestuia, să împărătească în locul socrului său, bătrîn. Mijlociul, o dată cu nevasta, primi în dar şi o ţară pe care s-o cîrmuiască. Rămase acasă numai mezinul; el trebuia să stăpînească moşia străbu- nă, cînd tatăl său se va sfîrşi.

Într-o zi, pe cînd prinţul se afla la vînătoare, prin faţă îi trecu, iute ca o săgeată, o căprioară. Se luă după ea în goana calului, dar la o cotitură căprioara întoarse o clipă capul şi-l privi în ochi, apoi se mistui în codru. Prinţul simţi deodată cum îl năpădeşte o căldură în inimă şi şopti fără voie: „Ah! De- aş putea întîlni o fată cu ochii umezi şi blînzi ca ai căprioarei, aş purta-o în suflet, statornic, toată viaţa!”

Mai rătăci el încoace şi încolo, în mreaja unui dor nedes- luşit şi, pînă la urmă, hotărî să se întoarcă acasă. Dădu pinteni calului şi cum tocmai trecea pe sub nişte copaci mai joşi, o creangă îl şfichiui peste obraz şi o picătură de sînge căzu peste omătul

neatins. Din nou suspină prinţul: „Ah! De mi-ar fi dat să văd o fată cu faţa albă ca neaua şi buzele roşii ca picătura de sînge cald, aş îndrăgi-o pe ea şi numai pe ea, cîte zile aş trăi!”

Din clipa aceea prinţul nu-şi mai află linişte: Tînjea după fata pe care o plăsmuise închipuirea lui înfierbîntată. Ce n-a făcut padişahul-tată să-i întoarcă gîndul! Zadarnic însă; băiatul se topea pe picioare. Dîndu-şi seama că nimic nu e în stare să-i

stăvilească dorul, tatăl îi dădu învoire să se ducă în lumea largă să-şi caute mireasă după imboldul inimii.

Şi mezinul plecă. Merse el mult, mult, cutreieră melea- guri care mai de care mai străine, întîlni în calea sa sute şi mii de fete, dar nici una nu se potrivea cu cea din gîndul său. După zile şi zile de colindat fără răgaz, se opri istovit în faţa unei cişmele. O bătrînă mică, mică, stafidită şi cocîrjată, se trudea să ia apă într-un ulcior. Cu toată osteneala lui, prinţul sări s-o ajute. Umplu ulciorul într-o clipită şi-i spuse:

— Lasă-mă să ţi-l duc eu acasă, mătuşico. Eu tot sînt în drumeţie, fără nici un rost. Te petrec pe tine şi-apoi îmi văd de drum.

Ajunşi la coliba ei, bătrîna îl ospătă cu ce avea şi ea mai bun şi îl îmbie să-şi spună aleanul care-l face să rătăcească prin lume. Cînd băiatul sfîrşi de povestit, ea îi zise:

— Uite ce-i, fătul meu, eu îs săracă şi mare lucru n-am a-ţi da. Dar cum nu vreau cu nici un chip să pleci de la mine cu mîna goală, ia toiagul ăsta al meu şi treci în curticica din spa- tele bordeiului. Acolo e un portocal. Aruncă toiagul în crengile lui şi cîte poame or cădea sînt ale tale.

Prinţul o ascultă şi peste puţin veni înapoi cu trei portocale.

— De-acum încolo, mai grăi bătrîna, numai de tine atîr- nă să fii fericit ori ba. Întoarce-te liniştit acasă şi ţine bine min- te: să nu cojeşti portocalele, decît în preajma unei ape, altmin- teri nu. Dacă ai să faci aşa, o să-ţi fie tare bine. Dacă n-ai să faci aşa, o să te căieşti amarnic. Şi-acum, drum bun !

Prinţul o luă spre casă, dar cum calea era lungă şi soarele năprasnic, uită de spusele bătrînei şi scoase din sîn o porto- cală, să-şi astîmpere setea. Abia apucă s-o cureţe de coajă şi ră- mase înmărmurit: din portocală ieşi o zînă frumoasă ca însuşi visul său.

„Apă!” şopti ea stins, dar cum jur împrejur nu erau decît coline sterpe şi pustii şi nici o picătură de apă, zîna închise ochii şi, cu un oftat, pieri.

Abătut, prinţul plecă mai departe, însă nerăbdarea îi dădea mereu tîrcoale. „Oare şi dintr-a doua portocală va ieşi o zînă?” se tot gîndea el. Nemaiputîndu-se înfrîna, coji încă o

portocală. Se arătă o altă zînă, aidoma primei, dar şi ea pieri, pentru că prinţul nu avu strop de apă să-i dea.

Învăţînd, în sfîrşit, ce înseamnă puterea stăpînirii, prinţul îşi struni simţămintele; aşteptă să fie în preajma unei ape şi numai atunci se încumetă să încerce dacă şi în cea de a treia portocală se afla o zînă.

Cînd ajunse lîngă un izvor se opri şi desfăcu cu grijă coaja ultimei portocale. Dintre feliile ei se ivi o zînă parcă mai frumoasă ca celelalte două.

„Apă”, ceru ea şi feciorul de padişah îi dădu să soarbă apă proaspătă. Pe dată zîna se însufleţi, iar prinţul nu ştia ce să mai facă de fericire că-şi atinsese visul. Cu dragoste, prinse zîna de mînă şi o săltă în şa. Astfel călăriră alături tot restul drumului şi fiecare clipă ce trecea îi apropia şi mai mult unul de altul.

Nici nu-şi dădură seama cum şi cînd se pomeniră la hotarul împărăţiei padişahului-tată. O fîntînă, umbrită de un pin stufos, despărţea ţara sa de ţara vecină. Prinţul, care voia să-şi aducă iubita în seraiul părintesc cu toată strălucirea cuvenită, o sui pe zînă în pin, să stea pînă s-o înturna el cu alaiul de nuntă cerut de datină.

Abia dispăru feciorul de padişah şi la fîntînă se ivi o fată urîtă, cum nici nu se poate închipui. Era din împărăţia vecină şi venise cu ulciorul după apă. Aplecîndu-se deasupra fîntînei, văzu chipul minunat al zînei oglindit alături de al său şi se învi- neţi de ciudă. Pizma îi crescu cînd îşi aruncă privirea spre co- pac şi dădu cu ochii aievea de făptura minunată. Cu glas prefă- cut cît mai dulce, întrebă pe zînă ce caută în copac. Cum aceasta îi povesti totul, fără nici un ascunziş, pe loc în mintea urîtei încolţi un plan.

— Oh! ce viaţă fericită te aşteaptă! zise ea. Şi ce frumoa- să eşti! Aş da orice ca să te pot vedea mai de aproape. Rogu-te, dă-te puţin jos din pin, să stăm niţel

de vorbă. Vrei?

Lipsită de orice bănuială, zîna coborî din copac şi se aple- că deasupra fîntînei, să-şi răcorească faţa cu apă. Atît aşteptă urîta! O îmbrînci în fîntînă cu toată puterea şi se urcă ea în pin, în locul zînei.

Acolo unde zîna pieri, înghiţită de apă, răsări o floricică albă, cristalină ca lacrima şi tare înmiresmată.

Nu trecu mult şi tropote de cai se auziră din ce în ce mai desluşit: era prinţul, urmat de curteni. Venea să-şi ia mireasa şi s-o înfăţişeze padişahului-tată. Cînd din pin se dădu jos fata cea slută, încremeniră cu toţii. „Oare pentru o pocitanie ca asta a colindat atîta?” murmurară oamenii. Mai uimit decît toţi era însă prinţul însuşi. Totuşi nu zise nimic şi urcă urîta pe cal. Dar, cînd să plece, privirea-i fu atrasă de floricica cea albă. O luă şi şi-o puse lîngă inimă, înduioşat fără să ştie nici el pentru ce anume.

La îmbelşugata masă împărătească, urîta, prîcepînd că chiar zîna, preschimbată în floare, se odihnea lîngă inima prinţului, îl rugă cu viclenie:

— Dragul meu logodnic, fă-mi hatîrul şi dă-mi mie floa- rea pe care ai luat-o de la fîntînă!

Cum nu se cuvenea să se împotrivească dorinţei logodnicei sale, prinţul îi întinse floarea pe care urîta o strivi între degete, cu ură, şi o aruncă pe fereastră. Pe locul unde căzu se ivi ca din pămînt o pasăre, cu penele strălucitoare ca cele mai curate nestemate. Lovind de cîteva ori văzduhul cu aripile, păsărica îşi luă zborul şi se făcu nevăzută.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, cînd grădinarul ieşi să ude florile din jurul palatului, păsărica îl urmări ca o umbră, ciripind întruna.

— Ce tot te ţii după mine? Vrei ceva? mormăi ursuz
omul
.

— Ce face prinţul ? întrebă păsărica.

— E bine, sănătos.

— Dar logodnica?

— Stă închisă în iatacul ei şi aşteaptă. Zice că dacă n-o
s-o mai vadă soarele, din tuciurie o să se facă iar albă ca omătul, cum a fost mai înainte. Nunta s-a

amînat pînă atuncea. Păsărica fîlfîi din aripi şi, aşezîndu-se pe un trandafir, cîntă de cîteva ori cu jale, apoi îşi luă zborul şi dispăru. În urma ei, trandafirul pe care stătuse se veşteji pînă la rădăcină. Şi astfel, rînd pe rînd, se uscară mai toate florile din grădină. Căci în fiecare zori de zi păsărica venea în grădină, îl

întreba pe grădinar despre prinţ şi logodnica lui, poposea pe cîte o floare, îşi cînta cîntecul ei de amar şi pleca. Şi era destul să atingă cu aripa o floare, că pe dată aceasta se veştejea ca arsă, şi orice i-ar fi făcut grădinarul, nu-şi mai revenea.

Toate merseră aşa pînă în clipa în care prinţul băgă de seamă urgia din grădină. Foc de supărat, chemă la el pe grădinar, hotărît să-l pedepsească straşnic pentru lipsa lui de grijă. Cînd însă află adevărul, porunci să se ungă cu clei puţinele tufe cu flori, care mai rămăseseră şi, înainte de revărsatul zorilor, se puse el însuşi la pîndă.

Păsărica veni, ca de obicei, dar cînd se aşeză pe-o floare, nu se mai putu desprinde să zboare. Prinţul izbuti cu uşurinţă s-o prindă şi s-o ducă în serai.

Auzind cele întîmplate, logodnica lui, pricepînd că păsă- rica prinsă este zîna, începu să se vaiete:

— Vai, prinţe, prinţe! Dacă vrei să mă vezi mai degrabă cea care-am fost cînd m-ai cunoscut, porunceşte să se taie pasărea asta, s-o mănînc friptă! Simt că aşa s-or dezlega vrăjile care mi-au preschimbat chipul!

Plin de nădejde, prinţul îi făcu pe voie şi dădu păsărica pe mîna bucătarului. În vreme ce acesta o jumulea, o pană fu luată de vînt şi dusă, şi dusă pînă la coliba pădurarului de la marginea pădurii. Văzînd pe pervazul ferăstruicii sale pana ca- re strălucea ca stropită cu aur, pădurarului nu-i veni s-o arun- ce. O luă şi o puse bine pe măsuţa scundă din odăiţă şi numai după aceea plecă la lucru.

Cînd se întoarse seara acasă, trudit ca vai de el, ce-i văzură ochii? Căsuţa îi strălucea de curăţenie, în vatra pe care- o lăsase rece jucau vesele flăcările, în timp ce pe plită ulcele cu bucate sfîrîiau de-ţi era mai mare dragul.

— Măi, măi, cine să fi făcut toate astea? se întrebă nedu- merit omul, dar oricît îşi căzni mintea, oricît scormoni prin căsuţă, nu găsi nimic

care să-l ajute să înţeleagă ceva.

Zilele următoare se întîmplă la fel. Atunci, ce-i trecu prin cap moşneagului? Se prefăcu că pleacă în pădure, ca de obicei, dar se piti afară, în dreptul uşii. Şi cum auzi mişcare în căsuţă, buzna şi el înăuntru. Se trezi faţă în faţă cu o fată frumoasă, frumoasă, care tocmai se pregătea să-i deretice prin casă.

— Nu mă alunga, dragă bătrîne, grăi fata. Sînt pribeagă, o străină fără adăpost. Lasă-mă în casa ta şi eu, în schimb, am să te îngrijesc cum m-oi pricepe mai bine!

Pădurarul, fireşte, se învoi: cine se împotriveşte cînd e vorba să-şi schimbe traiul rău pentru unul mai bun?

...Timpul se scurgea tihnit în căsuţa de la marginea pădurii, pînă într-o zi, cînd prinţul, sătul să tot stea ferecat în serai, aşteptînd fericirea pierdută, ieşi să se plimbe. Se lăsa înserarea; prin ferăstruica căsuţei pădurarului, opaiţul lumina blînd, ca o chemare. Prinţul se îndreptă agale într-acolo.

Abia păşi pragul şi rămase ca trăsnit: înaintea sa stătea însăşi zîna din portocală, frumoasă aidoma visului său, cea pentru care rătăcise prin lume şi pe care o pierduse atît de repede!

O vreme îi pieri glasul, atît de tulburat era. Apoi, venin- du-şi în fire, o prinse de mînă cu aceeaşi dragoste năvalnică de altădată şi o rugă să-i dezvăluie ce sau cine i-a despărţit atîta vreme.

Cînd află din gura ei cum s-au petrecut lucrurile, prinţul alergă mai întîi de-o izgoni înapoi în ţara ei pe urîta care se furişase tîlhăreşte în seraiul său şi apoi se întoarse în căsuţa pădurarului şi îşi luă adevărata mireasă. Şi zîna din portocală avu parte de o viaţă lungă şi fericită, alături de soţul ei, care o iubi credincios pînă la moarte.

În amintirea zilelor tinereţii, prinţul, devenit padişah, puse de se ridică, pe locul fîntînii urgisite de la hotarul împără- ţiei, o alta, frumoasă, toată numai şi numai din marmură albă. Pe ghizdurile ei, un vestit cioplitor în piatră dăltui povestea pe care aţi auzit-o, încheind-o cu o zicală din bătrîni: „Omul, dacă iubeşte trandafirul, trebuie să-i iubească şi spinii, căci din tufişul plin de ghimpi creşte floarea care îl încîntă”.

Repovestire de VIORICA

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

O călătorie ciudată

TING-TING avea opt ani şi de doi ani mergea la şcoală.

Era o fetiţă mică, drăguţă, dar foarte fricoasă.

Trei lucruri o speriau. În primul rînd, greutăţile pe care le putea întîmpina. Dacă se-mpiedica, rămînea întinsă la pă- mînt, plîngînd, în loc să se ridice imediat. Îi era frică de fanto- me. Pe Mînă Neagră, de exemplu, nimeni nu l-a văzut pe Mînă Neagră, dar Ting-Ting se temea grozav de el.

Şi, în sfîrşit, ea se speria de lucruri neînchipuit de obişnuite, lucruri pe care le vedea aproape în fiecare zi, chiar de cîinii de pe stradă. Într-o dimineaţă a pornit mai devreme la şcoală şi cînd a ajuns la colţul străzii a văzut un cîine care o privea. Îndată a fost convinsă că o muşcă şi a început să se prelingă pe lîngă zid, sperînd ca astfel să abată atenţia animalului. Cînd cîinele o observă strecurîndu-se pe furiş, prinse întărîtat să latre. Asta o îngrozi pe Ting-Ting, care o luă la fugă de-i scăpărau călcîiele. Fireşte, cîinele se luă după ea.

Din fericire pentru Ting-Ting, se apropie un lăptar, care goni cîinele. Dar fetiţa era atît de speriată, încît nu mai voia să meargă la şcoală, pentru că ar fi trebuit să treacă iar prin faţa cîinelui. Cînd s-a întors acasă, tatăl şi mama ei erau plecaţi la lucru. Ea se aşeză sub o salcie din pădure şi-şi vorbi plină de tristeţe: „Tata ar spune că sînt laşă. De ce sînt întotdeauna laşă?” Cum stătea gînditoare, văzu o furnică căţărîndu-se pe trunchiul copacului şi oprindu-se clipă de clipă.

„Mă întreb de ce se opreşte mereu? Poate că

este fricoasă ca mine.”

Deodată se întîmplă un lucru ciudat. Auzi clar pe furnică şoptind:

— Ce spuneţi? Puteţi să vorbiţi puţin mai tare?

Vă rog! Ea se apleca şi auzi furnica strigînd

din toate puterile:

— Eu sînt mica Sprînceană Roşie. Te întreb de ce nu eşti la şcoală?

— Mi-e frică de cîini, răspunse Ting-Ting. Toată lumea îmi repetă că sînt o fricoasă. Puteţi să-mi spuneţi de ce sînt aşa?

— Nu, zise Sprînceană Roşie, eu nu sînt în stare, dar, dacă vrei, îl voi întreba pe stăpînul nostru, „Ştie-Tot”, el poate să-ţi spună.

— Ah! Cît voi fi de mulţumită! se însenină Ting-Ting.

Hai să mergem imediat!

Sprînceană Roşie scoase o pălărie mică din buzunarul său şi o întinse lui Ting-Ting.

— Trebuie să-ţi pui această pălărie, spuse ea.

— Dar cum voi putea pune o pălărie atît de mică? se miră Ting-Ting.

Fără a se nelinişti de acest lucru, Sprînceană Roşie îi potrivi pălăria pe cap. Atunci se întîmplă un lucru ciudat. Ting- Ting simţi că devine din ce în ce mai mică, pînă ajunse cît Sprînceană Roşie. În sfîrşit, era potrivită pentru pălărie.

Pe măsură ce ea se micşora, fiecare lucru devenea mai mare; iarba la fel de înaltă ca porumbul, pîrîiaşele largi ca rîu- rile, un mic muşuroi de pămînt, falnic ca un munte. Luînd-o pe Ting-Ting de mînă, Sprînceană Roşie se grăbi să se întoarcă la muşuroi, pentru a cere o vacanţă de la regele furnicilor. Mulţi străjeri de statură puternică stăteau la intrarea în muşuroi. Ei întrebară ce vînt o aduce pe Ting-Ting în aceste locuri. În urma explicaţiilor date de Sprînceană Roşie, o lăsară pe vizitatoare să intre. Ting-Ting era un pic neliniştită, se temea să nu fie întuneric în muşuroi. Dar, spre marea ei surpriză, înăuntru era lumină ca ziua. Trecură pe multe străzi măturate lună şi cu lăzi pe margine. Aruncînd o privire, Ting-Ting văzu furnicile mun- cind de zor; le zări pe cele care cărau grăunţe. Fiecare muncea cîntînd. Cînd le veni rîndul, Sprînceană Roşie apucă o jumătate de bob de soia şi-l luă în spate. Ting-Ting voia să ducă un bob de porumb, dar şovăia să care o

asemenea povară.

Sprînceană Roşie o ajută imediat să-l aburce pe spate, astfel încît, după patru-cinci drumuri, ea deveni foarte price- pută. Deşi se simţea obosită, nu se mai temea să poarte încăr- cătura grea. Cînd au terminat, Sprînceană Roşie o duse pe Ting-Ting la rege, pentru a obţine vacanţa şi a afla unde-l pot

găsi pe Domnul Ştie-Tot. Regele îi spuse că Domnul Ştie-Tot adormise într-o cochilie de melc, în faţa furnicarului nr. 9.

„Să mergem, pînă la urmă îl vom găsi!”

Ting-Ting o urmă prin numeroasele străduţe întortocheate, şi-n cele din urmă ajunseră în faţa furnicarului nr. 9. Acolo, într-o pădure de ierburi înalte, se găsea cochilia cenuşie a melcului. Fără să aştepte, se apropie de cochilie şi strigă:

— Vă rog, Domnule Ştie-Tot, v-aş putea pune o întrebare?

Ceva se mişcă înlăuntrul cochiliei.

— Cine-i acolo? strigă o voce.

— Eu sînt, Ting-Ting, aş vrea să vă întreb cum aş putea să fiu mai curajoasă.

— Habar n-am, eu însumi sînt un fricos. De fapt, nu ştiu nimic, răspunse vocea şi un cap de melc se ivi.

Nu era o cochilie goală, ci un melc viu. Ting-Ting era atît de descumpănită, încît sta gata-gata să plîngă.

— Nu te obosi să-l faci să vorbească pe acest prostănac bătrîn, spuse Sprînceană Roşie.

— Pe cinstea mea, aprobă încet bătrînul, de fapt nici eu nu ştiu prea bine.

— Dar dumneavoastră nu sînteţi Domnul Ştie-Tot? întrebă Sprînceană Roşie.

— O, nu, răspunse bătrînul rîzînd, Ştie-Tot e fratele meu mai tînăr. Ştie-Foarte-Puţin e fratele meu mai vîrstnic, eu sînt acela care ştiu un pic din toate.

— Îmi pare rău, exclamă Ting-Ting. Puteţi să ne spuneţi unde este fratele dumneavoastră mai tînăr?

— Nu prea ştiu bine, spuse bătrînul înclinînd capul, aţi face mai bine dacă aţi întreba cocoşul.

Ting-Ting se apropie de cocoş şi salută. Cocoşul, privind departe, nu dădu atenţie nici lui Ting-Ting, nici lui Sprînceană Roşie, chiar după ce l-au întrebat de mai multe ori în şir. În cele din urmă Sprînceană

Roşie s-a supărat şi i-a strigat:

— Eşti surd, băiete? De ce nu-mi răspunzi, cînd te întreb de Domnul Ştie-Tot?

Cocoşul îşi întoarse capul şi privi pe Sprînceană Roşie.

— Eşti obraznică, draga mea. Dacă aş fi vrut să răspund, oricum, nu ţi-aş fi răspuns ţie cu nici un chip.

Se întoarse către Ting-Ting şi îi vorbi:

— Tu eşti foarte politicoasă. Ştie-Tot se află pe acest munte.

Ting-Ting mulţumi cocoşului şi se apropie cu Sprînceană Roşie de poalele muntelui. De unde erau ele le-ar fi trebuit mult şi bine ca să ajungă în vîrf. Au început să se gîndească ce să facă. Puţin mai departe văzură un bondar dormind dus pe o frunză. Sprînceană Roşie şopti cîteva cuvinte lui Ting-Ting şi ele se apropiară tiptil de bondar. Sprînceană Roşie apucă ful- gerător un picior al bondarului. În acelaşi timp, Ting-Ting se agăţă de aripile sale. Trezit brusc, într-o tresărire, bondarul se înălţă, ridicîndu-se în aer ca un elicopter. Cînd Ting-Ting privi spre pămînt, fu cuprinsă de spaimă, însă gîndul de a găsi pe omul care ştie tot îi dădu curaj. Cînd atinseră vîrful muntelui, Ting-Ting şi Sprînceană Roşie săriră jos de pe bondar. Privind în jurul lor, se văzură înconjurate de stînci uriaşe, unde nu era nici ţipenie.

— Unde eşti, Domnule Ştie-Tot? strigară ele.

Singurul răspuns fu ecoul propriilor voci. Ting-Ting plîngea dezamăgită. Unei păpădii, care creştea în apropiere, i se făcu milă şi zise:

— Ştiu unde se află domnia sa. Am să vă conduc acolo de îndată ce vom avea un vînt bun.

Cum se stîrni vîntul, îi spuse lui Sprînceană Roşie şi lui Ting-Ting să i se alăture. Zburară, vîntul ducîndu-le cu mare viteză. Ting-Ting, în loc să se sperie, rîdea bucuroasă. Cînd vîntul slăbi puţin, aterizară uşor pe pămînt. Cum au ajuns pe pămînt văzură un bătrîn cu barba lungă, albă. Bătrînul începu să rîdă şi le luă de mînă. Vocea sa era asemenea unei muzici şi mişcările ca ale unui dansator. Ting-Ting şi Sprînceană Roşie dansară cu el.

— Foarte bine, acum să-l căutăm pe Domnul

Ştie-Tot, zise Ting-Ting şi păşi înaintea Sprîncenei Roşii.

Dintr-o dată descoperi o altă cochilie de melc, ascunsă în spatele unei pietre. Dinăuntru venea un zgomot sforăitor. De data aceasta Ting-Ting a fost mai prudentă, şi aruncînd o

ochire în cochilie, văzu un bătrîn cu barba albă dormind dus. Trebuie să fie Domnul Ştie-Tot.

— Stăpîne, stăpîne, te rog trezeşte-te, strigă Ting-Ting. Bătrînul se sculă, se aşeză pe patul său, căscînd:

— Ei bine, fetiţo, de ce m-ai sculat? Ting-Ting îl privi politicoasă şi-i spuse:

— Prea sînt fricoasă, aş vrea să fiu curajoasă.

— De fapt nici nu m-am gîndit că eşti o fricoasă, îi spuse bătrînul. Fără îndoială, comparată cu un tigru, s-ar părea că nu prea ai curaj, însă eşti mai vitează decît un crab; în fine, faţă de alţi copii nu eşti deloc plîngăreaţă, spuse bătrînul, frecîndu-şi mîinile cu un aer grav.

— Vai, toată lumea zice că sînt fricoasă. De ce ar spune-o dacă nu este adevărat? întrebă Ting-Ting.

— Mi-e teamă că nu voi putea răspunde, o încredinţă bătrînul.

— Ar fi trebuit să răspundeţi, strigară Ting-Ting şi Sprînceană Roşie. Nu sînteţi dumneavoastră Domnul Ştie-Tot?

— Vai, nu, cel care ştie tot e fratele meu, eu ştiu foarte puţin. Noi semănăm şi sîntem confundaţi foarte uşor.

— Nu ştiţi unde se află fratele dumneavoastră? întrebă Sprînceană Roşie.

— Întrebaţi plopul, spuse bătrînul, rădăcinile lui sînt aşa de lungi, încît el e foarte bine informat.

Ting-Ting şi Sprînceană Roşie i-au spus bătrînului la revedere. Au găsit imediat plopul, dar acesta era aproape surd, încît Sprînceană Roşie a fost nevoită să se caţere pînă la urechea lui, ca să-i vorbească.

— Aţi putea să ne spuneţi unde se găseşte Domnul Ştie- Tot? întrebă Sprînceană Roşie.

Plopul se gîndi un moment înainte de a răspunde.

— A, da, rădăcinile mele îmi spun că el se

găseşte de cealaltă parte a fluviului.

Ting-Ting şi Sprînceană Roşie mulţumiră bătrînului plop şi fugiră către fluviu. Distanţa era mare pînă la celălalt mal şi nu se vedea nici măcar o barcă. Se aşezară pe malul fluviului şi se întrebară cum să-l străbată. În timp ce Ting-Ting suspina, rîul murmura un cîntec. Ascultînd cîntecul, au cules o frunză şi

s-a u apropiat cu ea de fluviu. Abia au răsuflat şi vîntul a împins frunza spre apă. Atunci libelula le-a dus cu frunza pe celălalt mal şi apoi şi-a luat zborul. Ting-Ting îşi scutura părul ud, cînd auzi o voce care-i spunea:

— Cine mă stropeşte?

Privind în jurul ei, văzu stînd pe o frunză un bătrîn cu barba albă. Ting-Ting se sculă imediat şi salută.

— O, iată-te, stăpîne! Fratele dumneavoastră mi-a spus că nu sînt fricoasă, însă totdeauna mi-e frică. Puteţi să-mi spuneţi de ce sînt aşa?

Bătrînul privi pe Ting-Ting şi spuse:

— Şi de ce ţi-e mereu frică?

— Fiindcă nu am destul curaj, dar ceea ce se numeşte exact curaj ce este? întrebă Ting-Ting.

— Veniţi cu mine! cîntă bătrînul. Fii binevenită, cura- joasă Ting-Ting. Eu sînt cel care ştie tot. De un an de zile vă aşteptam.

— Nu, nu, spuse ea, eu mă numesc Ting-Ting, dar sînt o fricoasă. Toată lumea ştie. De ce mă numiţi curajoasă?

— În această ciudată călătorie tu ai fost ca o şcolăriţă, cîntă Domnul Ştie-Tot. De la toţi prietenii tăi ai învăţat mult. Pericolele pe care le-ai întîmpinat cu curaj au schimbat pe fricoasa Ting-Ting în curajoasa Ting-Ting.

În timp ce bătrînul cînta, Sprînceană Roşie luă cu vioi- ciune pălăria lui Ting-Ting. Imediat Ting-Ting reveni la statura ei firească. Se regăsi lîngă salcîm. Bătrînul dispăruse, dar fur- nica se căţăra mai departe pe trunchiul copacului. După aceas- tă călătorie ciudată, Ting-Ting nu se mai temu de nimic, orice i s-ar fi întîmplat.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Zoreaua nestemată

PLOAIA de vară trecuse repede. Prin aer fîlfîia brîul de mătase al unei zîne; un curcubeu ce încingea bolta. Zoreaua se urcă pe gard, îşi înălţă capul, salutînd curcubeul, şi zîmbi fericită. Zîna coborî din curcubeu, lunecînd prin aer şi întrebă:

— Cîte culori sînt în curcubeu? Poţi să le numeri şi să mi le spui?

— Curcubeul are şapte culori: roşu, portocaliu, galben, verde, albastru, indigo şi violet, răspunse zoreaua.

— Aşa este, ai răspuns bine, zise zîna, pentru asta îţi voi dărui şapte nestemate, poartă-le şi vei fi strălucitoare ca un curcubeu.

„Lucruri atît de preţioase trebuie dăruite celor mai buni prieteni”, se gîndi zoreaua.

Uitîndu-se în jur, văzu că pe cărare trecea Cocoşul Cenuşiu. Zoreaua îi dădu prima nestemată roşie – un rubin. Cocoşul îl luă şi de îndată, penele lui se făcură roşii, creasta şi guşa la fel. Şi aşa Cocoşul Cenuşiu s-a prefăcut într-un cocoş roşu de toată frumuseţea.

Pe lac trecea Gîsca Albă. Zoreaua îi dădu a doua neste- mată, portocalie, şi deasupra ciocului gîştii apăru o dungă por- tocalie, iar picioarele ei se făcură arămii. Acum Gîsca Albă era grozav de frumoasă.

Raţa Pestriţă veni legănîndu-se şi primi a treia nestemată, galbenă – un topaz. Ciocul şi picioarele ei se făcură de un galben strălucitor.

A patra nestemată, verde – un smarald, zoreaua i-o dărui surorii ei mai mari, Salcia. Însă Salcia se

înclină graţios şi şopti:

— Îţi mulţumesc, dar frunzele mele sînt şi aşa foarte fru- moase, nu am nevoie de smarald.

Cu a cincea nestemată, o minunată piatră albastră, zoreaua se duse la bunicul ei, Bătrînul Pin.

Dar bunicul îşi scutură crengile şi spuse:

— Mulţumesc, dar frunzele mele sînt întotdeauna albu- rii, nu am nevoie de nestemata albastră.

Zoreaua aduse cea de a şasea piatră, de culoare indigo, micuţului ei frăţior, Brotăcelul. Brotăcelul orăcăi:

— Oac, oac, mulţumesc, dar frumoasa mea culoare verde îmi este mai pe potrivă, ea mă ascunde atunci cînd prind musculiţe prin pajiştile verzi. Păstrează-ţi nestemata.

„Atunci cine are nevoie de aceste comori?” se întrebă zoreaua.

Privi la munţii posomorîţi şi
dezgoliţi. Privi apa tulbure şi
înspumată.

Privi în sus la cer. Cerul era mohorît, ceţos, încărcat de praf şi de nisip.

Zoreaua aruncă nestemata albastră înspre munte. Crestele îndepărtate, posomorîte şi dezgolite se acoperiră deodată de o uşoară ceaţă albăstruie.

Aruncă smaraldul în şuvoiul de apă tulbure şi apa se făcu verde.

Nestemata indigo o aruncă spre cer şi într-o clipă cerul se făcu albastru, un albastru puternic şi strălucitor, albastrul indigoului.

Munţi albaştri în zări, ape de un verde limpede, cer indi- go – ce privelişte încîntătoare!

Zoreaua se simţi tare fericită.

Gîsca Albă şi Raţa Pestriţă pluteau pe rîu. Cocoşul Roşu se umfla în pene, cîntînd.

Dar mai rămăsese o nestemată – cea violetă, un ametist, oare cărui prieten să-l dăruiască? Trecu o răpăială de ploaie şi curcubeul se ivi iarăşi pe cer. Zîna coborî din arcul luminos şi îi spuse zorelei:

— Păstrează ametistul pentru tine.

Cocoşul Roşu, Gîsca Albă şi Raţa Pestriţă strigară şi ei:

„Ametistul trebuie să rămînă al zorelei”.

De atunci zoreaua are petale violete şi e frumoasă ca o nestemată.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Maimuţele şi lăcustele

LA ÎNCEPUT toate animalele vorbeau. Lăcustele locuiau la cîmpie şi maimuţele au venit să le ceară locul, zicîndu-le:

— Voi sînteţi mici, trebuie să locuiţi în munţi, noi sîntem mari, trebuie să locuim la cîmpie.

Lăcustele ziseră atunci :

— Strămoşii noştri au locuit la cîmpie, de aceea şi noi locuim la cîmpie, nu ne mutăm în munţi.

— Bine! ziseră maimuţele, nu ne daţi ascultare. Să ne batem, şi cine este mai puternic va locui în cîmpie.

Neavînd încotro, lăcustele încuviinţară:

— Bine! Dacă vreţi să ne batem, veniţi mîine după-masă.

A doua zi, cum se lumină de ziuă, maimuţele, fiecare cu cîte o bîtă, au coborît din munţi. Cînd au ajuns la cîmpie au strigat:

— Lăcustelor, unde sînteţi? Veniţi repede! Lăcustele au răspuns:

— E prea multă rouă, nu ne batem, să aşteptăm să iasă soarele.

În curînd a ieşit soarele şi de îndată ce roua de pe corpul lăcustelor s-a uscat, lăcustele au chemat maimuţele. Maimu- ţele au umplut cîmpia şi au strigat:

— Hai să ne batem!

Lăcustele le-au răspuns:

— Bine!

Lăcustele le-au sărit maimuţelor pe vîrful nasului. O maimuţă a spus prietenei sale:

— Dragă, pe vîrful nasului tău stă o lăcustă; te rog să nu te mişti, aşteaptă să o omor.

A ridicat bîta şi a lovit nasul prietenei, iar lăcusta a sărit repede. Maimuţa care primise lovitura a murit pe loc. Lă- custele săreau de colo-colo, iar maimuţele, în urmărirea lor, loveau în toate părţile şi se omorau unele pe altele. Nici o

lăcustă nu a fost rănită. Pînă la urmă a rămas numai o maimu- ţă. Lăcustele au întrebat-o:

— Unde vrei să locuieşti, în munţi sau la cîmpie? La urma urmelor, cine este mai puternic?

Maimuţa a răspuns cu amărăciune:

— Mi-e teamă de voi, nu vreau să mai cobor din munţi. Lăcustele au întrebat-o iar:

— Vrei să locuieşti în munţi sau la cîmpie? Atunci maimuţa le zise răspicat:

— Am pierdut, nu voi locui niciodată la cîmpie.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Cum s-a tras cu arcul în lună

ODINIOARĂ, cu multă vreme în urmă, pe cer era numai soare, nici lună, nici stele.

Cînd se însera, pretutindeni era un întuneric de-l tăiai cu cuţitul. Deodată, într-o seară, a apărut pe cer luna, care ardea ca jăratecul, de o formă ciudată, cu multe colţuri, nici pătrată, nici rotundă, aducînd cu o stîncă rostogolită din munţi în timpul unui uragan. Razele ei erau fierbinţi ca suliţele înroşite în foc.

Grînele s-au uscat, oamenii s-au moleşit din cauza căldurii. Toată noaptea oamenii se foiau de căldură şi nu puteau să doarmă.

— Nu ne trebuie o lună atît de fierbinte. Sîntem aproape pieriţi din pricina razelor pe care le împrăştie, se văitau necon- tenit oamenii şi năduşeala curgea pe ei în rîuri.

La poalele Muntelui de Piatră locuia o tînără pereche. Soţul, Ia La, era un foarte bun arcaş, care vîna mai ales în munţi. Soţia sa, Ni A, ţesea frumos mătasea acasă. Ni A, văzînd că luna e atît de ucigătoare, zise soţului ei:

— Eşti un arcaş bun, trage în lună să ne salvezi pe toţi!

Ia La, bătîndu-se în piept, a luat arcul şi săgeţile şi s-a căţărat pe vîrful Muntelui de Piatră. Scrîşnind din dinţi, a prins curaj, a potrivit săgeata, a întins arcul şi a tras în lună. Dar săgeata n-a ajuns pînă la lună. A tras cu o sută de săgeţi şi nici una n-a ajuns pînă acolo. Cînd a terminat săgeţile, a ridicat ochii spre cer, privind luna arzătoare şi apoi a privit la poalele munţilor lanurile uscate, oamenii gălbejiţi şi a oftat adînc.

Deodată s-a deschis în spatele lui o stîncă şi s-a ivit un moşneag cu barba albă, care i-a spus:

— În Muntele din Sud este un tigru uriaş, iar în Muntele din Nord este un cerb mare. Dacă vrei să devii puternic, trebu- ie să mănînci carne de tigru şi de cerb. Din coada tigrului să-ţi

faci arc, din vinele tigrului, corzi, din coarnele cerbului, săgeţi, şi atunci vei izbuti să faci orice vei vrea cu luna.

După ce a zis acestea, moşneagul s-a strecurat în stîncă, care s-a închis îndată în urma lui.

Ia La a înţeles cuvintele moşneagului, s-a întors acasă şi s-a sfătuit cu soţia sa cum să pună mîna pe tigru şi pe cerb.

— Eşti un bun arcaş şi poţi să vînezi tigrul şi cerbul şi să-i aduci acasă.

Soţul i-a răspuns cu mîhnire:

— Am tras cîndva în tigrul uriaş din Muntele din Sud şi în cerbul din Muntele din Nord, însă pielea lor este groasă şi tare, iar săgeata n-o poate străpunge. Ar putea fi prinşi cu plasa, dar unde să găseşti o plasă atît de mare şi de rezistentă?

Ni A s-a gîndit ce s-a gîndit şi trecînd mîna prin părul ei lung, a zis:

— Din părul meu am să împletesc o plasă.

Şi îndată şi-a smuls părul. Atunci s-a întîmplat ceva ciu- dat – părul a crescut iar frumos ca mătasea de borangic.

Amîndoi fără răgaz, zi şi noapte, au împletit plasa. Au împletit treizeci de zile o plasă mare, care se putea strînge. Cu plasa s-au dus la Muntele din Sud şi au aruncat-o în faţa vizu- inii tigrului. Cînd tigrul a vrut să iasă din vizuină, după hrană, a fost prins în plasă. Fiara se zbătea şi răgea atît de tare, de se cutremurau munţii şi văile.

Cu suliţe de fier au înţepat ochii tigrului, cu toporul i-au spart capul şi l-au adus acasă.

Au pornit apoi spre Muntele din Nord, la vizuina cerbu- lui şi l-au prins în acelaşi chip.

Ia La, după ce a mîncat carne de tigru şi de cerb, a deve- nit mai puternic. Din coada tigrului şi-a făcut arc, din coarnele cerbului săgeţi şi apoi s-a suit pe vîrful muntelui.

A potrivit săgeata, a întins arcul, a ochit şi a

tras în lună cu toată puterea.

Imediat din lună au ieşit flăcări. Flăcările s-au răspîndit pe tot cerul şi s-au transformat în stele.

Săgeata din coarne de cerb, care atinsese luna, a venit înapoi în mîinile sale. Ia La a pus-o din nou în arc, a întins

arcul şi a mai tras o dată. A tras de o sută de ori şi toate colţurile lunii au căzut, umplînd cerul cu stele.

Luna a devenit rotundă ca o roată şi se rostogolea pe cer, dar razele ei împrăştiau tot aceeaşi căldură pe pămînt. Grînele erau tot atît de pîrjolite şi oamenii tot atît de gălbejiţi şi vlăguiţi. Ia La s-a întors mînios acasă cu arcul, zicînd soţiei:

—Ni A, ce facem, razele lunii sînt tot atît de fierbinţi, tre- buie să găsim ceva ca să le domolim.

Ni A tocmai ţesea un tablou vesel. În tablou era o casă frumoasă şi în faţa uşii un arbore de camfor, pe pajişte o turmă de oi şi mulţi iepuri albi. La umbra arborelui de camfor, ţesuse chipul ei şi se pregătea să ţeasă şi chipul bărbatului ei.

Cînd auzi că el are nevoie de ceva cu care să acopere luna, a spus:

— Ia acest tablou, înfăşoară în pînza lui săgeata din coar- nele cerbului şi trage în cer, ca să acoperi luna.

Ia La a înfăşurat îndată săgeata, s-a căţărat din nou pe munte, a tras în lună şi a acoperit-o. Acum razele lunii nu mai erau atît de fierbinţi, căldura ei era slabă şi blîndă.

Oamenii de la cîmpie rîdeau de bucurie.

Ia La de pe vîrful muntelui privea luna rîzînd. Deodată a văzut că tot ce era în tabloul nevestei sale, Ni A, arborele de camfor, oile şi iepurii, toţi prinseseră viaţă.

Ni A din lună a făcut cu mîna şi atunci Ni A din poarta casei a plutit încet spre cer, a intrat în lună şi cele două Ni A au devenit una.

Ia La a văzut din vîrful muntelui pe Ni A zburînd spre lună, s-a neliniştit atît de tare, de i s-au înmuiat picioarele şi a trebuit să se aşeze pe o piatră. A ridicat ochii spre lună şi a strigat cu voce tare:

— Ni A, de ce n-ai ţesut pe tablou şi chipul

meu? Ni A, coboară! Ni A, coboară!

Ni A din lună era atît de necăjită, că nu mai ştia ce să facă. Şi-a împletit părul într-o coadă, iar cînd luna a ajuns deasupra vîrfului de munte Ni A şi-a plecat capul şi şi-a lăsat cosiţa în jos pe vîrful muntelui. Ia La s-a prins de coadă şi s-a căţărat în lună.

De bucurie, soţii şi-au strîns mîinile.

De atunci Ni A stă la umbra arborelui de camfor, ţesînd pe mătase. Ia La pe pajişte păzeşte oile şi iepurii. Viaţa le este foarte fericită. Dacă nu credeţi, priviţi la lună şi veţi zări chipurile lor.

Repovestire de LI IU GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Bîta răzbunării

DEMULT, într-o localitate din inima Mongoliei, era un flăcău priceput, care se numea I Hă Hu Chu. În timp ce oame- nii trăgeau o brazdă, el trăgea zece brazde, în timp ce oamenii duceau în spinare un sac cu cereale, el ducea zece saci, trecînd drept un om bun la toate. Dar I Hă Hu Chu trăia în sărăcie şi mizerie dintotdeauna, nu avea un pantalon ca lumea, niciodată nu putea să se sature la o masă, iar zilele nefericite ca norii din iunie puneau tot timpul stăpînire pe el.

Într-o zi, cînd I Hă Hu Chu era la poalele muntelui, arînd pentru boier, o pasăre de un galben auriu a zburat drept în faţa plugului său, ciripindu-i:

— Harnicule, priceputule I Hă Hu Chu, ţi-am adus Pomul Fericirii, pe care să-l pui în faţa ferestrei tale. Cînd va înmuguri şi va înflori, să-l scuturi de trei ori, spunînd că vrei aur şi atunci o să ai aur.

Pasărea aurie a pus un brad verde pe plug şi a zburat. I Hă Hu Chu a sădit pomul în faţa ferestrei. În fiecare zi, după ce termina lucrul, plivea buruienile, îl stropea, şi brăduţul a înmugurit şi a înflorit foarte repede. Atunci flăcăul s-a bucurat mult şi a scuturat de trei ori Pomul Fericirii, zicînd:

— Vreau aur!

Îndată pe pămînt a căzut aur. Vesel, a adunat aurul şi l-a pus bine. N-a trecut mult şi boierul a aflat şi şi-a trimis oame- nii să-i ia cu sila Pomul Fericirii.

Boierul a plantat Pomul în faţa ferestrei sale şi l-a înconjurat cu un zid de aur.

Nu după mult timp, Pomul a înmugurit şi a înflorit. Atunci, boierul îmbuibat a scuturat de trei ori

Pomul Fericirii, zbierînd:

— Vreau aur!

Din pom au căzut multe broaşte rîioase, unele s-au îndreptat spre casă, iar altele l-au împresurat, urcîndu-se pe el.

Boierul, speriat, a început să strige:

— Veniţi încoace, doborîţi acest pom veninos, deschideţi zidul de aur!

Argaţii au doborît Pomul şi au desfăcut zidul de aur.

De cînd boierul îi luase Pomul Fericirii, I Hă Hu Chu ducea dorul păsării aurii şi al Pomului Fericirii.

Într-o zi, cînd I Hă Hu Chu căra boierului grînele acasă, pasărea aurie veni purtînd un coşuleţ în cioc şi ciripi:

— Harnicule, priceputule I Hă Hu Chu, ţi-am adus Coşul Fericirii. Du-te cu el acasă, trebuie să spui doar că vrei făină albă şi în coş va fi făină.

Pasărea aurie a aşezat Coşul Fericirii pe spinarea calului din spate de la căruţă şi a zburat.

După ce I Hă Hu Chu s-a întors cu Coşul Fericirii, a făcut curat lună în casă şi a zis:

— Vreau făină albă!

Într-adevăr, coşul s-a umplut cu făină albă. N-a trecut mult şi boierul a aflat şi şi-a trimis oamenii să-i ia cu sila Coşul Fericirii.

Boierul a avut Coşul Fericirii, pe care l-a încuiat în came- ra de la răsărit, pe care a poleit-o toată în aur şi apoi, lungin- du-se în pat, a strigat:

— Vreau făină albă!

Deodată s-au auzit nişte zgomote înfiorătoare în camera de la răsărit. Boierul s-a bucurat foarte mult şi în grabă s-a dus să vadă. Spre marea lui uimire, toată camera era plină de broaşte rîioase. Speriat, şi-a strigat argaţii:

— Veniţi şi luaţi imediat coşul de aici, aruncaţi-l în magazie şi scoateţi aurul de pe pereţi!

Argaţii au îndeplinit poruncile degrabă.

După ce boierul îi luase şi Coşul Fericirii, I Hă Hu Chu ducea dorul păsării aurii, al Pomului Fericirii şi al Coşului Fericirii.

Într-o zi, pe cînd I Hă Hu Chu purta coşul cu

îngrăşă- minte pentru boier, pasărea aurie s-a aşezat pe calul din spate al căruţii, ciripind:

— Harnicule, priceputule I Hă Hu Chu, am să-ţi dăruiesc Bîta Răzbunării. Cînd îi vei spune „loveşte", va lovi.

Pasărea aurie a aşezat Bîta Răzbunării pe spatele calului şi şi-a luat zborul.

I Hă Hu Chu a intrat în casa boierului cu Bîta Răzbună- rii. S-a aşezat în faţa boierului îmbuibat, cu capul cît o baniţă, şi l-a întrebat:

— Îmi dai Pomul Fericirii şi Coşul Fericirii înapoi? Dacă nu, ai să vezi ce n-ai văzut!

Boierul, auzind vorbele lui I Hă Hu Chu, s-a făcut foc de mînie şi a zis:

— Nesocotitule, aşa vorbeşti tu cu stăpînul tău? Piei din faţa mea, dacă nu, am să chem oamenii să te stîlcească în bătaie!

Mînios, s-a sculat şi a întins mîna, vrînd să-l lovească pe I Hă Hu Chu. Însă I Hă Hu Chu a fost mai ager, s-a ferit, şi a tras din mînecă Bîta Răzbunării, strigînd:

— Loveşte! Loveşte! Loveşte!

Bîta a început să burduşească scăfîrlia boierului, răpăind cum răpăie picăturile de ploaie. Boierul, mînios, urlă:

— Veniţi în grabă şi arestaţi-l pe I Hă Hu Chu!

Toată familia boierului s-a bulucit în preajmă-i. Bîta Răzbunării nu se oprea deloc, lovea în ai lui toţi, şi nimeni din cei loviţi nu îndrăznea să facă un pas înainte.

În cele din urmă, boierul căzu mort în bătaie. Harnicul, priceputul I Hă Hu Chu a dus Pomul Fericirii şi Coşul Fericirii acasă şi de atunci trăieşte fericit.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Cocorii

Primăvara cocorii zboară în şir sau în formă de „V”, de la miazăzi către miazănoapte. Toamna, cocorii formează un şir drept sau în formă de „V”, zburînd dinspre miazănoapte către miazăzi. În fiecare an sînt în căutarea unui loc pentru iernat. Este ciudat cît pot zbura de ordonat în cîrduri. Dacă privim viaţa lor mai îndeaproape, vedem că nu e chiar atît de ciudat.

La început cocorii nu zburau în cîrduri. Toată ziua se împrăştiau după hrană, noaptea frînţi de oboseală dormeau pe malul rîului, în tufişuri, în stufăriş. În fiecare noapte un cocor stătea de pază. Cocorii bătrîni ştiu bine că ziua se avîntă cît mai sus, că au privirea ageră şi nu pot fi ochiţi de vînători. Noaptea însă sînt cu toţii frînţi de oboseală şi dorm duşi, iar vînătorii folosesc acest prilej ca să-i împuşte.

Cocorii sînt păţiţi, de aceea întotdeauna unul dintre ei stă de pază. Am să istorisesc povestea unui cîrd de cocori dintr-o familie. Cocorul bătrîn era cel care îi conducea, zburînd din zori pînă seara şi dormind noaptea pe malul rîului, în tufişuri. Bătrînul, înainte de a se duce la culcare, trimitea un cocor de pază. Era neliniştit şi dădea întruna sfaturi străjerului acestuia:

— Azi e rîndul tău să faci de pază pînă în zori; să nu cumva să aţipeşti, să ai auzul ascuţit, privirea pătrunzătoare; dacă auzi paşi, dacă vezi flăcări, să dai repede din aripi şi să ţipi, ca să ne trezim toţi şi să zburăm cît mai repede.

Cocorul de pază a zis nerăbdător:

— Bunicule, să n-ai nici o grijă. Du-te şi te culcă!

Ştiu ce am de făcut.

— Ştiu că ştii, dar eşti tînăr şi pînă acum n-ai păţit-o, trebuie să fii atent.

— Am să fiu atent! Ce mai trebuie să fac? Tot timpul ace- laşi lucru! Cine nu ştie? Sînt vorbe de prisos.

Bătrînul n-a mai zis nimic, s-a dus la culcare lîngă întreaga familie. Era la sfîrşitul toamnei şi începutul iernii.

Noaptea nu numai că era rece, dar era şi înnorată, bătea tare vîntul şi începuse să ningă.

Cocorul de pază străjuise o jumătate de noapte, era obosit, somnoros, îngheţat. Văzînd că întreaga familie doarme dusă, se gîndea cu invidie: „Ce ghinion am, ce vreme rea, tocmai cînd mi-a venit mie rîndul”. Uitîndu-se la cer şi-a zis:
„În curînd se va lumina de ziuă, iar vremea este atît de rea. Vor veni oare vînatorii? Am păzit atîtea nopţi şi nu s-a întîmplat nimic. Cum o să se întîmple tocmai acum? Am păzit mai mult de jumătate de noapte. Ce bine ar fi să trag un pui de somn. Dacă nu dorm acum, cînd am să mai dorm?”

Zis şi făcut. Cocorul de pază s-a frămîntat în fel şi chip, dar pica de somn şi a lăsat totul baltă şi s-a culcat în tufiş.

În acelaşi timp vînătorii gîndeau: „Cocorul de pază este foarte somnoros în zori. Cînd vremea este rea, cocorii nu dau prea multă atenţie pazei.”

Vînătorii s-au folosit de acest prilej şi şi-au luat puştile. Orice lucru cere o chibzuială. Au venit la malul rîului, s-au uitat în dreapta şi în stînga şi imediat au observat cîrdul de cocori. Au fixat puştile într-un loc mai înalt şi au ochit. A scăpat cu viaţă numai un singur cocor. Era chiar cocorul bătrîn, care şi cînd dormea se gîndea la familie, de aceea dormea ca un iepure. Cum a auzit zgomotul, s-a trezit, dar n-a avut timp să-i trezească pe ceilalţi, că împuşcăturile se înte- ţeau. Neavînd încotro, a zburat îndurerat.

Cocorul bătrîn a povestit nenorocirea tuturor cocorilor, cum din neatenţia cocorului de pază a pierit întreaga familie.

De cînd au aflat această întîmplare, cocorii nu numai că întăresc paza în timpul nopţii, dar au aflat şi mijlocul de a zbura în şir drept sau în formă de V.

Linia dreaptă în care zboară înseamnă unu în

limba chineză.
„V” înseamnă om.
Un singur cocor zboară în formă de linie întotdeauna. Mai mulţi cocori zboară în formă de „V”, ca să se păzească de primejdii.

Repovestire de LI IUGIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Povestea casei

TOATE acestea s-au întîmplat demult, demult şi nici chiar străbunii noştri n-ar mai şti de ele.

Atunci pretutindeni erau numai munţi şi dealuri după dealuri. Oamenii locuiau în peşteri şi aveau ca prieteni păsări şi animale.

Într-o zi, oamenii, păsările şi animalele au pornit împre- ună după hrană şi tot au mers pînă au dat de o cîmpie.

Deodată vremea s-a schimbat, s-a pornit furtuna şi a în- ceput să cadă o grindină cît pumnul. Negăsind nici un adăpost, toţi s-au ales cu capul spart şi cu oasele rupte. Oamenii erau răniţi, păsările cu penele jumulite, iar animalele cu blănurile crîmpoţite. Dintre toţi care au stat în cîmpie în timpul furtunii, numai un flăcău, un dragon şi un tigru au scăpat teferi, pentru că s-au vîrît într-o peşteră. Peştera s-a umplut repede cu apă şi n-au mai găsit nici ei un loc ca să se ferească. Flăcăul, dragonul şi tigrul s-au sfătuit ce s-au sfătuit şi s-au hotărît să-şi dureze singuri un adăpost, unde să se ascundă cînd vremuieşte – o ca- să. Tigrul a adus fîn, dragonul a adus buşteni, flăcăul a făcut un cuţit din piatră, o frînghie din cînepă; toţi într-un gînd şi o ini- mă au clădit o colibă trainică, bucurîndu-se că vor locui în ea.

N-a trecut mult şi dragonul s-a gîndit că ar fi bine să rămînă numai el în colibă. Tigrul avea aceleaşi gînduri, dar nici unul nu ştia cum să-i dea afară pe ceilalţi doi, de aceea adesea se certau pentru fleacuri şi fiecare se simţea prost.

Într-o zi au luat o hotărîre – cel care va fi în stare să-i scoată pe ceilalţi doi afară din casă, fără să

facă uz de forţă, va rămîne stăpîn. Tigrul a fugit afară primul, zicînd:

— Am să urlu, am să dau din coadă, am să stîrnesc vîntul şi o să vedeţi dacă n-o să vă speriaţi!

Cum a terminat de vorbit, a strigat din toate puterile, iar ecoul a răsunat atît de tare în munţi şi în văi, încît te asurzea. În clipa în care a dat din coadă, pietrele şi nisipurile s-au

clintit, iar vîrfurile munţilor se clătinau atît de tare, de credeai că se vor prăbuşi. Omul şi dragonul, de spaimă, s-au ghemuit într-un colţ al casei; nu îndrăzneau să facă nici o mişcare, darmite să mai iasă afară. Tigrul, văzînd că nu-i poate scoate din cuib, s-a întors în casă.

Al doilea care a arătat ce poate a fost dragonul. A fugit afară şi a strigat cît a putut de tare:

— Voi aduce fulgerul, ploaia cu găleata şi tunetele, şi am să văd dacă vă speriaţi sau nu !

Acestea fiind zise, a chemat norii plumburii şi într-o clipă s-a revărsat o ploaie cu găleata, cu fulgere şi trăsnete peste văi şi munţi, care lua totul din cale. Omul şi tigrul s-au ascuns în casă, răsuflarea li s-a tăiat de spaimă şi nici unul nu îndrăznea să iasă afară.

Dragonul, cînd a văzut că nu-i poate clinti, s-a întors în casă. Tigrul şi dragonul nu mai prididеau lăudîndu-şi puterile şi priceperea.

Ultimul la rînd a fost flăcăul. A fugit în spatele casei şi a vorbit molcom:

— N-am să strig, n-am să dau din coadă, n-am să stîr- nesc vîntul şi furtuna, nu voi aduce fulgerul şi trăsnetul, mă voi folosi doar de puţin jar.

După cum vorbi a şi luat puţin jar şi a aprins coliba. Dragonul şi tigrul în mare grabă au ieşit afară din casă. Tigrul a fugit în codri, iar dragonul s-a ascuns în fundul mării. Flăcăul îndată a stins focul şi a reclădit coliba.

De atunci oamenii locuiesc în case.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Unchiaşul cu toba de aramă

ODATĂ, în satul San Dziao trăia un unchiaş cu barbă albă. El n-avea soţie şi nici copii, locuia singur cuc într-o colibă şi-şi agonisea traiul împletind papuci din paie de orez. Bunicul lui luase parte la război şi de la el i-a rămas o tobă mare de aramă. Cînd avea timp liber, unchiaşul, acompaniindu-se la to- bă, cînta cîntece şi apoi începea să povestească. Cîntecele erau foarte frumoase, povestirile erau foarte atrăgătoare şi toată lumea dorea să le audă. Cum se auzea toba, copiii, tinerii şi vîrstnicii se strîngeau roată în jurul unchiaşului, ca să-i asculte poveştile. Toţi din sat îl porecliseră „Unchiaşul cu tobă de ara- mă".

La intrarea în satul San Dziao era un pîrîu. Deşi nu prea mare, totuşi apa curgea vijelios şi oamenii îl treceau greu. O dată cu sosirea primăverii, apele s-au revărsat şi drumul spre sat sta închis.

Într-o zi, unchiaşul cu toba de aramă se plimba pe malul pîrîului şi văzu o femeie cu un copil trecînd pîrîul. Deodată, fe- meia, alunecîndu-i piciorul, căzu cu copilul în apă. Copilul se ţinea de gîtul mamei şi plîngea. Zadarnic se luptau cu apa, căci un val mare îi dete la fund. Moşul sări în grabă în apă, ca să-i scape, dar apa fiind foarte repede şi adîncă, n-a putut să-i gă- sească. Ud leoarcă, unchiaşul ieşi la mal şi se adresă furios pîrîului :

— Pîrîule, eşti un mare ticălos! Voi construi un pod şi toţi vor trece peste tine!

Unchiaşul se gîndi: „Bătrîn, sleit de puteri, fără bani, cum aş putea să construiesc un pod?"

Tîrîndu-şi picioarele, s-a întors acasă, şi-a schimbat hainele ude, s-a aşezat pe marginea patului,

gîndindu-se în fel şi chip cum să facă să construiască podul.

La miezul nopţii i-a venit un gînd: „Toată lumea ascultă cu plăcere cînd bat toba şi cînd povestesc. Oare n-aş putea aşa

să cîştig bani şi să construiesc podul?” Unchiaşul chiar în noaptea aceea a făcut cîteva cutii de lemn, care n-aveau decît o deschizătură, pentru bani. A doua zi de dimineaţă a luat toba de aramă şi cutiile de lemn şi le-a aşezat la rădăcina unui copac de scorţişoară, de lîngă locuinţa sa. El a zis sătenilor: „Dacă voi vreţi să mai auziţi poveşti, vă rog să bateţi din tobă; cum voi auzi toba, am să ies din casă şi am să vă povestesc. Însă cei care vor să mă asculte trebuie să arunce cîţiva bani de aramă în cutie. Eu am să pun banii deoparte, pentru podul de piatră pe care am să-l construiesc peste pîrîul din gura satului”. Apoi a început să cînte.

Sătenii ascultau cu plăcere povestirile şi cîntecele un- chiaşului, şi doreau din inimă un pod de piatră peste pîrîu. Aveau încredere în bătrîn şi de aceea toţi se învoiră.

Oamenii din sat şi din satele învecinate lucrau ziua la cîmp, iar unchiaşul cu tobă de aramă împletea papuci. De cum se însera însă, toba se auzea: „Bum, bum, bum!”

Unchiaşul ieşea din casă, se aşeza pe banca de piatră de lîngă pom, îşi trecea mîna prin barbă, îşi rotea privirea asupra celor din jurul lui, copii, tineri, vîrstnici, tuşea o dată, bătea din tobă, cînta două cîntece şi pe urmă începea să povestească. Unchiaşul a povestit multe poveşti frumoase. El a povestit poves- tea lui Iană, care a semănat un dovleac şi urcîndu-se pe vreju- rile dovleacului a ajuns la vîrful muntelui Napo şi a omorît tig- rul cu aripi. A spus povestea fluviului Tonia, despre o fată care, fiind bună la suflet, a făcut din răşină de brad şi din nămol niş- te copii, care, cum vin inundaţiile, duc în spate mamele. A spus povestea unui tablou ţesut din mătase, despre o mamă care a ţesut un tablou frumos pe mătase şi care tablou s-a pierdut, iar cel mai mic dintre fiii ei s-a dus la zeiţele de pe Muntele Soarelui, de unde l-a luat înapoi. Fiul ei s-a căsătorit

cu o zeiţă şi s-au aşezat într-un sat frumos. El povesti despre băiatul Lan şi fata Hun Gu. Jun Lan a găsit un tablou cu flori şi s-a căsătorit cu Hun Gu.

Ah! Unchiaşul a spus zeci şi sute de poveşti minunate.

Oamenii erau numai ochi şi urechi, iar copiii stăteau cu gura căscată. Un cîrd de coţofene încremeniseră în copacul de scorţişoară, nemişcate, ascultînd cu capul plecat, pînă cînd

le-au amorţit picioarele. Vîntul s-a oprit sub frunzele copacului de scorţişoară, atent, nemişcat. Stelele de pe cer ascultau clipind, dorind să coboare. Zeiţele din lună trăgeau cu urechea la poarta palatului, zîmbind şi ele şi voind să coboare.

În fiecare seară toba bătea fără încetare, unchiaşul povestea fără încetare şi toţi veneau să-l asculte de aproape şi de departe. Zece ani a povestit şi o sută de lăzi a umplut cu bani de aramă. Atunci unchiaşul chemă lucrători să-i făurească podul, iar el zi şi noapte lucra alături de ei.

Părul şi barba albă se îmbîcsiseră şi se încîlciseră de praf şi de năduf.

O rudă de-a unchiaşului a trecut pe lîngă pîrîu şi văzîn- du-l atît de obosit i-a zis:

— Unchiaşule, ai împlinit optzeci de ani. Cît ai să mai trăieşti? Pentru ce te prăpădeşti cu firea?

Bătrînul, trecîndu-şi mîna prin barbă, ridică capul, privi apa care curgea vijelios şi zîmbind a grăit:

— Pentru ce muncesc? Pentru urmaşi, de bună seamă, şi nu sînt obosit deloc, sînt în puteri şi pentru ei fac totul. Un om care trăieşte numai pentru el n-are pentru ce trăi.

Rubedenia primind răspunsul s-a înroşit şi a plecat.

Pentru dig şi pentru pod trebuia ciment. Pentru ciment trebuia amestecat nisipul cu varul. Însă în acest pîrîu nu erau decît pietre cît oul de gîscă, nici fir de nisip mărunt, şi-n apropiere nici un munte din care să scoată piatră de var. Ce să facă? Unchiaşul şi lucrătorii erau foarte necăjiţi.

Într-o zi veniră coţofenele de peste mări şi ţări, fiecare purtînd în cioc fire de nisip pe care le presărară pe malul pîrîului. Ele se duceau şi veneau şi în scurt timp au ridicat un munte de nisip.

Într-o seară stelele de pe cer şi-au scuturat praful alb de pe ele, care s-a aşternut pe malul pîrîului şi cît ai clipi din ochi s-a înălţat un munte de

var. Acum aveau cimentul, trebuia construit podul. Era o arşiţă nemaipomenită. Lucrătorii şi un- chiaşul, uzi leoarcă, de-abia îşi mai trăgeau sufletul de obosea- lă. Deodată a început să bată vîntul, oamenii s-au răcorit şi au început să lucreze cu puteri înzecite. Podul era aproape gata,

dar lipsea piatra din mijloc, care făcea legătura între cele două părţi ale podului.

Au încercat multe pietre şi nici una nu se potrivea, iar podul rămînea neterminat. Lucrătorii, mîhniţi, îşi lăsau bărbile în piept.

Unchiaşul era atît de neliniştit, încît îi sălta barba.

Într-o seară, cînd luna se mişca pe cer, zeiţele din lună au văzut că podului îi lipsea piatra de legătură şi atunci au aruncat în grabă piatra cea mare de jad, care a căzut drept în mijlocul podului şi se potrivea de minune.

Unchiaşul cu tobă de aramă stătea la capătul podului, privea oamenii care treceau încoace şi încolo şi, mîngîindu-şi barba, rîdea în hohote de fericire.

S-a întîmplat însă o nenorocire. Cînd să sfîrşească podul, unchiaşul a fost lovit de o piatră la picior. Atunci era atît de încălzit cu treaba, încît n-a prea luat în seamă. După terminarea podului, piciorul unchiaşului se umflă şi, cu tot ajutorul dat, curînd căzu la pat. Zăcea şi nu mai putea să povestească.

Acum, sub copacul de scorţişoară nu se mai auzea toba şi nici povestirile unchiaşului.

Coţofenele zburau în jurul copacului de scorţişoară, iar vîntul sufla prin frunze oftînd uşor. Stelele de pe cer sclipeau la fel ca ochii înlăcrimaţi. Zeiţele de pe lună aveau faţa plînsă.

În seara zilei de 15 august – sărbătoarea lunii – un grup de coţofene au intrat în casa unchiaşului şi l-au luat cu tobă cu tot în lună.

Vîntul a dus copacul de scorţişoară din faţa casei unchia- şului tocmai în lună. Unchiaşul, ajuns la palatul lunii, unde înghiţi leacurile pisate de iepuri, bău apă vie de izvor, adusă de zeiţe, şi rana de la picior i se vindecă repede.

În lună, unchiaşul plin de viaţă şi de voie bună stătea la rădăcina copacului de scorţişoară, bătea iar toba şi spunea poveşti frumoase.

O mulţime de zeiţe îl înconjurau şi ascultau încremenite.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Iepurele judecător

UN LUP flămînd, umblînd prin pădure după pradă, şi nebăgînd de seamă, a păşit în gol, căzînd în capcana pregătită de vînători.

S-a tot sucit în capcană, dar n-avea cum să iasă şi atunci a început să strige din răsputeri:

— Ajutor! Ajutor!

S-a întîmplat tocmai să treacă o capră pe acolo şi lupul plîngînd a rugat-o:

— Scapă-mă, capră blîndă, dacă mor aici nu este nimic, dar îmi vor muri de foame copiii acasă.

Capra răspunse :

— Nu se poate, dacă te ajut ai să mă

mănînci. Atunci lupul i-a spus:

— Îţi jur că dacă mă slobozeşti n-am să mă ating

de tine. Capra s-a înduplecat la rugăminţile

îndelungate ale lupului, a găsit o frînghie, a înfăşurat un capăt de coarnele ei, pe celălalt l-a aruncat în capcană, spunînd lupului să se ţie de frînghie, şi l-a scos afară.

Cînd s-a văzut liber, lupul s-a gîndit de îndată să pună gheara pe capră, să mănînce şi el pe săturate, aşa că i-a spus:

— Dragă capră, m-ai ajutat, dar acum mor de foame, te rog ajută-mă pînă la capăt.

Capra i-a răspuns :

— Ai jurat că n-ai să-mi faci nici

un rău. Lupul a zis:

— Firea mea îmi cere să mănînc carne. Cum aş putea să te iert?

Cînd capra nu mai credea că va mai scăpa din

ghearele şi colţii lupului, a văzut un iepure şi a strigat:

— Iepure înţelept, te rog judecă această pricină. Iepurele, auzind povestea lupului şi a caprei, a zis:

— Amîndoi aveţi dreptate, însă nu cred ce mi-aţi poves- tit. Vă rog să îmi înfăţişaţi faptele pe care mi le-aţi povestit aşa cum au fost. Cînd voi vedea cu ochii mei, voi putea judeca.

Lupul a sărit iar în capcană, a strigat după ajutor şi s-a rugat de capră.

Atunci iepurele i-a spus:

— Nerecunoscătorule, ai uitat binele, aşteaptă frînghia vînătorului.

Capra a plecat bucuroasă cu iepurele.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Răzbunarea iepurelui

ODINIOARĂ iepurele şi leul trăiau laolaltă. Cu toate că erau vecini, leul era foarte îngîmfat şi tot timpul se lăuda că este puternic, dispreţuia pe iepure, îl ocăra adesea şi îl speria. Iepurele nu-l mai putea înghiţi şi atunci s-a gîndit să se răzbune, zicîndu-i:

— Am întîlnit undeva un animal la fel ca tine, care mi-a spus: „Dacă este vreun animal mai curajos ca mine, cheamă-l să vină să ne luăm la întrecere, şi dacă nu îndrăzneşte, atunci să mi se supună şi să mă slujească”.

Aceste vorbe ar fi supărat pe oricine. Leul l-a întrebat pe iepure:

— Nu i-ai vorbit despre mine? Iepurele i-a răspuns:

— Dacă nu-i pomeneam despre tine era mai bine. Mi-a vorbit de sus, a spus multe vorbe urîte şi printre altele că nu te- ar lua nici ca slujitor.

Leul s-a înfuriat şi-a întrebat în grabă:

— Unde-l găsesc?

Iepurele l-a dus pe leu dincolo de munte, apoi i-a arătat o fîntînă adîncă şi i-a zis:

— Acolo este.

Leul a mers la fîntînă, s-a uitat mînios înăuntru şi deoda- tă a văzut că duşmanul seamănă leit cu el, are ochii holbaţi de furie. Leul a urlat o dată şi duşmanul a urlat asemenea. Leului, de mînie, i s-a ridicat părul măciucă şi duşmanului la fel. Leul îşi rînjea colţii, cu labele îl ameninţa pe duşman, iar celălalt îl maimuţărea.

Nemaiputîndu-şi stăpîni mînia, leul s-a săltat o dată şi a sărit cu toată puterea în fîntînă.

Şi astfel îngîmfatul a căzut în fîntînă şi s-a înecat.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Tigru care caută un maestru

DEMULT, demult, într-un munte uriaş, se afla ascuns un tigru mare şi atît de greoi, încît nu putea face nici o mişcare. Cu toate că era foarte puternic nu găsea nimic de hrană.

Într-o zi, cînd a ieşit din vizuina sa după demîncare, s-a întîlnit cu un pisoi, care venea din muntele vecin. Văzînd că pisoiul se mişcă atît de uşor, se gîndi:

„Ce bine ar fi dacă m-aş putea urca pe munţi cum se urcă pisoiul." Şi l-a rugat pe acesta:

— Maestre pisoi, vrei să mă înveţi să urc munţii şi să trec prăpăstiile?

Pisoiul ştia de mult că tigrul este rău şi se gîndea că şi-ar pune viaţa în primejdie, învăţîndu-l. Dînd din cap a spus:

— Bine! Dar mă tem că atunci cînd vei şti acest lucru te vei schimba.

Tigrul i-a făcut multe temenele, rugîndu-l încă o dată pe pisoi:

— Maestre pisoi, dacă vei încuviinţa, am să-ţi fiu întotdeauna recunoscător. De azi înainte, dacă te necăjeşte cineva, am să te apăr cu preţul vieţii mele.

Pisoiul, păcălit de tigru, a înclinat capul şi a zis înduplecat:

— Bine, dacă mă asiguri că după ce te voi învăţa n-ai să-mi răsplăteşti binele cu răul, te ajut.

Tigrul, bucuros, a dat din coadă, a îngenuncheat şi a zis:

— Într-o zi am să ştiu să urc munţii, să trec peste

prăpăs- tii, să vînez şi atunci n-am să uit ajutorul maestrului. Dacă eu am să greşesc faţă de maestru cîtuşi de puţin, să cad în prăpas- tie şi să mă fac praf!

De atunci tigrul l-a recunoscut pe pisoi ca maestru.

Uitînd de oboseală, pisoiul îşi învăţa ucenicul din zori şi pînă-n noapte. N-a trecut mult şi ucenicul a învăţat aproape tot, nu a învăţat doar un singur lucru.

Dar Tigrul era foarte mulţumit, crezînd că ştia totul. Într-o zi, cînd a venit din nou să ia lecţii de la pisoi, privi fix la corpul durduliu al acestuia, lăsîndu-i gura apă. Pisoiul a ghicit gîndul tigrului, dar a mai vrut să-l încerce încă o dată şi a zis:

— Te-am învăţat tot ce ştiu, acum poţi să pleci.

Tigrul, auzind că pisoiul l-a învăţat tot, s-a bucurat tare şi s-a gîndit în ascuns: „Pisoiule, de data asta nu-mi scapi!”

Dar se temea că n-a auzit bine şi l-a întrebat încă o dată :

— Maestre pisoi, este adevărat că m-aţi învăţat tot ce ştiţi ?

Pisoiul i-a răspuns:

— Da, te-am învăţat tot!

Tigrul a găsit un şiretlic, a clipit din ochi şi a zis:

— Maestre pisoi, ia uită-te ce este în pom!

Pisoiul abia a întors capul şi tigrul şi-a arătat colţii, a ridicat ghearele şi a sărit. S-a auzit un zgomot: pisoiul se căţărase în pom.

Pisoiul, cu ochii holbaţi, i-a zis:

— Bine, dacă asta este recunoştinţa ta, şi jurămîntul tău. Noroc că nu te-am învăţat să te sui în pom; dacă te-aş fi învăţat şi acest lucru, mă tem că de mult aş fi fost gustarea ta.

Tigrul, neavînd încotro, a făcut mai multe sărituri ca să ajungă în pom, dar n-a reuşit; a mai încercat cu colţii să stră- pungă trunchiul gros al pomului, dar tot n-a izbutit.

Pisoiul sărea din pom în pom. Cîteodată se aşeza pe crengi şi-şi mîngîia mustaţa, privind la tigru.

Tigrul, stînd jos şi turbînd de mînie, nu ştia ce să mai facă. A văzut cum de sub ochii lui pisoiul a dispărut în munţi, de nu i se mai vedea nici urma.

Toate gîndurile rele ale tigrului s-au spulberat atunci şi dintr-o săritură a ajuns în inima munţilor.

Repovestire de LI IU GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Trei fraţi

ÎNTR-O CASĂ stăteau trei fraţi. În faţa casei creştea un copac de santal, înalt de treizeci de metri, gata-gata să se pră- buşească. Trunchiul copacului era găunos. Înăutru mişunau furnici albe. Rădăcina copacului arsese pînă la jumătate şi se îngălbenise.

Fratele cel mare a trecut pe lîngă copac şi după ce i-a aruncat o privire a zis:

„Acest copac mare în curînd se va prăbuşi, va distruge casa noastră şi ne va omorî! Las' că fraţii mei vor face cum e bine”. Şi a plecat.

Cel mijlociu a trecut pe lîngă copac şi, după ce i-a aruncat o privire, a zis:

„Acest copac în curînd se va prăbuşi, va distruge casa noastră şi ne va omorî! Las' că fratele cel mare şi cel mic vor şti ce să facă!” Şi a plecat şi el.

Mezinul, trecînd pe lîngă copac ca şi ceilalţi, şi-a zis în sinea lui: „Las' că fraţii mei mai mari vor face ce vor crede de cuviinţă!” Şi şi-a văzut de drum.

Zilele se scurgeau una după alta. Într-o seară friguroasă se stîrni furtuna, se auzi un trosnet şi copacul se prăbuşi. Casa se făcu ţăndări. Cei trei fraţi, tremurînd din toate mădularele, scăpară cu viaţă, dar cu hainele ude leoarcă, cu feţele pămîntii, cu casa distrusă, uitîndu-se unul la altul.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Praful de aur

AU FOST ODATĂ doi fraţi. Fratele mai mare era căsăto- rit, iar fratele mai mic era încă holtei. După ce le-au murit pă- rinţii, fratele mai mare a devenit capul familiei. Fratele mai mic, care era foarte harnic, locuia, mînca şi lucra în casa frate- lui mai mare. Fratele mai mare era zgîrcit, ţinea socoteală alto- ra şi astfel s-a îmbogăţit, a făcut avere, încît grînele din hamba- rul său nu se mai terminau şi avea tot ce-şi dorea.

Se purta rău cu fratele mai mic, întotdeauna îi arăta că e nedorit la el în casă, îi spunea vorbe urîte, îl privea încruntat şi-l gonea. Fratele mai mic, nemaiputînd răbda, a plecat de acasă. N-avea nimic altceva la el decît un cuţit şi o frînghie. În fiecare zi se ducea în munte după surcele, pe care le vindea ca să aibă din ce trăi. De fiecare dată, cînd se înapoia din munte cu surcele, trecea pe lîngă o stîncă, pe care punea sarcina cu lemne şi se aşeza ca să se odihnească puţin. Într-o zi, de-abia şezu, că stînca începu să vorbească:

— Of, flăcăiaşule, de ce pui întotdeauna pe mine povara de surcele, care mă apasă?

Fratele mai mic i-a istorisit viaţa lui, zicînd:

— N-am încotro, doar trăiesc din vînzarea

surcelelor. Atunci stînca i-a spus:

— Dacă este aşa, ia un pumn de praf de aur din gura mea. Hai, ia!

Fratele mai mic, bucuros, a luat un pumn de praf de aur, s-a întors acasă, şi-a cumpărat unelte, a cumpărat o vacă şi un rînd de haine bune. Fratele mai mare nu mai putea de invidie şi l-a întrebat pe

fratele mai mic:

— De unde ai luat atîţi bani? Cum de te-ai îmbogăţit dintr-o dată?

Fratele mai mic i-a povestit fratelui mai mare din fir a păr cum a căpătat praful de aur şi cum a cumpărat lucrurile. Fratele mai mare, după ce l-a ascultat, s-a întors acasă în

grabă, a găsit un cuţit şi o frînghie şi a plecat la munte după surcele. Cu o legătură cu surcele a mers zilnic pe drumul care mersese fratele său mai mic, a pus legătura cu surcele pe stîncă şi s-a aşezat să se odihnească.

Stînca i-a strigat cu mînie:

— Acum cîteva zile ai luat un pumn de praf de aur, tre- buie să-ţi fie de ajuns, de ce vii să mai strîngi surcele?

— Nu eu am venit după surcele acum cîteva zile, dar sînt la fel ca el. Fratele meu mai mare nu se poartă bine cu mine, zise omul, care ştia ce spusese fratele său mai mic. N-am nici o avere şi trăiesc din vînzarea surcelelor.

— Dacă este aşa, ia şi tu un pumn de praf de aur.

Fratele mai mare, bucuros, a întins amîndouă mîinile să ia aur, dar stînca i-a prins mîinile şi nu putea în nici un fel să le scoată. Oricît s-a zbătut, a fost în zadar. Neputînd să se întoarcă acasă, soţia şi copilul îi aduceau în fiecare zi demîncare.

Au trecut multe zile, toate bucatele de acasă îi fuseseră aduse lui şi soţia nu mai ştia ce să facă. Într-o zi a venit cu mîinile goale, iar el a început s-o ocărască:

— Ce femeie fără suflet eşti! De ce nu mi-ai adus demîn- care? Unde sînt bucatele noastre?

Soţia, neavînd încotro, i-a zis:

— Nu mai avem nici un bob, le-ai mîncat pe toate. Dar dacă ţi-e foame rău, să te alăptez.

Atunci el a întins capul ca să sugă.

Văzîndu-l în ce hal a ajuns, stînca nu s-a mai putut stăpîni şi a izbucnit în hohote de rîs: „Ha! Ha! Ha!”

Rîzînd, a deschis gura şi astfel omul a folosit acest prilej ca să-şi scoată mîinile din încleştare.

Iată, ce fel de oameni mai există şi pe lumea asta.

Repovestire de LI IU-

GIU şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Pasărea Fericirii

DEMULT, în Tibet, într-un ţinut sterp, sărac, care n-avea nici pămînt roditor, nici rîuri, nici căldură, nici flori, nici co- paci, nici iarbă, oamenii nu mîncau niciodată pe săturate, nu aveau haine călduroase şi nimeni nu ştia cum arată fericirea. Dar ei credeau că în lume există fericire.

Bătrînii spuneau că fericirea este o pasăre frumoasă, care trăieşte departe la răsărit, în Muntele de Zăpadă. Unde zbura Pasărea Fericirii, acolo era fericirea. În fiecare an porneau oamenii să caute Pasărea Fericirii şi nici unul din cîţi au plecat nu s-a mai întors.

Se spunea că erau trei zmei bătrîni, cu barba lungă, care păzeau Pasărea Fericirii şi care numai suflînd în barbă puteau să ia viaţa unui om.

În acest an l-au trimis oamenii pe Uang Tia, un copil isteţ, să caute Pasărea Fericirii. Înainte de plecare, fetele i-au dat rachiu de secară, iar mamele, după un obicei din Tibet, i-au aruncat pe cap ovăz, urîndu-i drum bun. Uang Tia a mers mul- te zile în şir, departe, departe spre răsărit. Deodată s-a ivit un zmeu bătrîn, cu barba neagră, care cu un glas de cioară a strigat:

— Cine a venit aici ? Cine îndrăzneşte şi ce caută aici?

— Mă numesc Uang Tia, caut Pasărea Fericirii, a răspuns Uang Tia.

Bătrînul zmeu a rîs în hohote:

— Eşti cît oul de găină şi îndrăzneşti să vii la mine! Dacă vrei să găseşti Pasărea Fericirii, mai întîi să o omori pe mama lui Io San. Dacă n-ai să faci aşa,

am să te pedepsesc. N-am să omor cu mîinile mele un om atît de mic ca tine, am să te las să mergi treizeci şi trei de poşte pe drum prăpăstios şi ai să te prăpădeşti.

Uang Tia a zis:

— Îmi iubesc mama şi nu pot să omor pe mama altuia, fă ce doreşti.

Zmeul bătrîn, plin de mînie, a suflat o dată în barbă şi într-o clipă drumul neted s-a transformat într-un drum prăpăstios, iar fiecare piatră era ascuţită ca un cuţit.

Uang Tia a mers prima poştă, şi pietrele i-au rupt tălpile pantofilor.

A mers a doua poştă, şi pietrele i-au rănit picioarele. A mers a treia poştă, şi pietrele i-au rănit mîinile.

„Cît de greu îmi e să mai merg! Oare să mă întorc acasă? Nu pot, oamenii din sat aşteaptă să le aduc fericirea”, se gîndea Uang Tia.

S-a lăsat jos şi a început să meargă de-a buşilea. Şi-a rupt hainele, coatele, genunchii. Cînd şi-a terminat drumul, s-a în- tîlnit cu un zmeu bătrîn, cu barba bălaie, care vorbea cum vîjîie vîntul.

— Dacă vrei să găseşti Pasărea Fericirii, mai întîi trebuie să-l otrăveşti pe moşul Lan; dacă nu vrei, am să te las să mori de foame.

Uang Tia s-a uitat la zmeul bătrîn şi a zis:

— Frumos mai vorbeşti! Îmi iubesc bunicul şi nu pot să omor pe bunicul altuia.

Zmeul bătrîn a suflat plin de mînie în barbă şi traista lui Uang Tia a zburat în cer. Munţii verzi, apele limpezi s-au pre- făcut în faţa ochilor săi într-un pustiu nemărginit, unde nu se putea găsi nimic demîncare.

Cînd a terminat prima poştă, îi chiorăiau maţele.

Cînd a terminat a doua poştă, era ameţit de foame şi vedea negru în faţa ochilor.

A mers şi a treia poştă, dar foamea îl sfîşia şi mai cumplit.

Cine a suferit de foame poate să înţeleagă. Uang Tia a băut multă apă rece pe malul rîului şi a mers înainte pînă a făcut treizeci şi trei de poşte, dar a rămas numai piele şi os. Un zmeu bătrîn, cu barba

albă, l-a oprit şi i-a vorbit tunător:

— Cine nu se teme de moarte şi a venit aici? Uang Tia i-a răspuns:

— Mă numesc Uang Tia, caut Pasărea Fericirii.

— Dacă vrei Pasărea Fericirii, să-mi aduci în dar ochii lui Pai Ma. Dacă îndrăzneşti să spui nu, am să-ţi scot ochii numai- decît, a spus bătrînul zmeu.

Uang Tia, cu capul plecat, s-a gîndit puţin şi a zis:

— Te bucuri de răul altuia. N-am să scot ochii fetelor fru- moase. N-am să scot nici ochii lui Pai Ma.

Bătrînul zmeu a suflat într-o clipă în barbă. Lui Uang Tia i-au pierit ochii şi a rămas orb, dar se gîndea că este ultima încercare şi că trebuia să meargă înainte, acolo unde răsare soarele, la Pasărea Fericirii.

Uang Tia a făcut treizeci şi trei de poşte pipăind pămîntul cu palmele. S-a căţărat pe vîrful Muntelui de Zăpadă şi a auzit Pasărea Fericirii vorbindu-i:

— Dragă copile, pe mine mă

cauţi? Uang Tia, bucuros şi

trist, a răspuns:

— Da, am venit să te caut. Oamenii de la noi se gîndesc tot timpul la tine. Hai să mergem!

Pasărea Fericirii l-a mîngîiat uşor cu aripile şi a cîntat pentru el. Uang Tia avea acum ochii mai strălucitori ca înainte. Rănile i se vindecaseră şi muşchii erau mai tari. Pasărea Feri- cirii l-a poftit pe Uang să mănînce carne uscată şi prăjitură cu frişcă.

Uang Tia s-a întors în sat stînd pe spatele Păsării Fericirii şi a poposit pe vîrful muntelui.

Pasărea Fericirii l-a întrebat:

— Şi acum ce

doreşti? Uang Tia

i-a răspuns:

— Noi vrem căldură şi fericire, păduri şi flori, cîmpii şi

rîuri

. Atunci Pasărea Fericirii a strigat de trei ori de pe vîrful

muntelui. Prima dată a strigat:

— Soare auriu, ieşi din nori, vîntule cald, suflă

din cer! A doua oară a strigat:

— În munţi şi la poalele munţilor să crească codri după codri, toate florile de la munte să înflorească, toate păsările să cînte!

A treia oară a strigat:

— Să apară rîuri albastre şi cîmpii verzi, iepurii albi de bucurie să zburde pe iarba verde!

De atunci, oamenii din acel ţinut nu mai duc o viaţă chi- nuită, nu mai ştiu ce înseamnă sărăcia şi nevoile.

Repovestire de LI-IU-GIN şi OLGA STRATULAT

POVESTE POPULARĂ CHINEZĂ

Corabia preţioasă

UANG SIAO n-avea tată şi trăia cu mama sa într-o coli- bă, lucra la cîmp şi strîngea surcele ca să trăiască.

Cînd Uang Siao se ducea la munte după lemne, trebuia să treacă o punte de lemn foarte îngustă. Apa de sub punte era adîncă şi curgea ca un vîrtej.

Într-o zi, Uang Siao pornise la munte cu o cobiliţă şi cu o frînghie. Cînd a ajuns la rîu, a văzut cum un moşneag, care trecea puntea, a alunecat şi a căzut în apă. Uang Siao în grabă a pus cobiliţa jos şi frînghia, a sărit în apă şi l-a scos afară. Bătrînul tremura tot şi nu mai putea merge. Uang Siao l-a întrebat unde locuieşte şi l-a dus în cîrcă acasă. Batrînul a scos de sub pat o cutiuţă de lemn, a tras capacul, i-a arătat înăuntru o corăbioară de hîrtie şi i-a spus:

— Tu eşti flăcău curajos şi inimos, acesta este darul pe care ţi-l fac în semn de recunoştinţă pentru că m-ai salvat. În iunie va fi o revărsare mare de ape; satul şi cîmpurile vor fi acoperite de valuri. Atunci tu să pui corăbioara pe apă şi să-i spui: „Măreşte-te, măreşte-te repede şi să pluteşti încotro bate vîntul!” Ea va scăpa întrega familie de la nenorocire. Cînd apa va scădea, să rosteşti: „Scade apa, se vede pămîntul, micşorea- ză-te repede!” şi ea va fi ca şi mai înainte o corabie de hîrtie.

Bătrînul i-a dăruit cutia de lemn lui Uang Siao şi l-a mai sfătuit:

— Orice animal vei întîlni în cale, să-i dai ajutor, numai oameni să nu salvezi.

Uang Siao, cu capul plecat, a luat cutiuţa, a

privit-o cu luare-aminte şi ar fi vrut să mai spună ceva, dar cînd a ridicat capul, batrînul parcă se mistuise. Se afla singur, în picioare, la capătul punţii; în sinea sa era uimit şi a văzut că ţine în mînă o cutie vopsită cu lac strălucitor. A rămas o clipă nemişcat, şi-a dat seama că este tîrziu şi s-a întors cu cobiliţa acasă.

I-a povestit mamei ce s-a întîmplat, iar mama i-a spus:

— Aceasta e o corabie preţioasă, pune-o bine, într-o zi îţi va fi de folos.

Uang Siao a pus-o într-o firidă din perete.

Într-o seară de iunie nori negri au acoperit cerul, tunete neîntrerupte, fulgere şi o ploaie cu stropi cît boabele de soia a căzut. A plouat în şir cîteva zile şi cîteva nopţi.

Vai, cîtă apă!! În faţa porţii lui Uang era o mare de apă.

Se vedea că în curînd va pătrunde în casă.

Ploaia nu înceta şi apa înainta mereu. Mama şi fiul erau atît de speriaţi, încît se învîrteau locului.

Deodată Uang Siao şi-a amintit de corabia preţioasă şi a scos-o din firidă. A desfăcut cutia, a pus corăbioara pe apă şi a zis: „Măreşte-te, măreşte-te repede şi să pluteşti încotro bate vîntul!” Cînd a terminat de vorbit, corăbioara s-a mărit, catargul s-a ridicat şi pînza s-a întins.

Cabina corăbiei era mai mare decît casa lui Uang Siao. Băiatul a strîns în grabă toate lucrurile înăuntru. Mama şi fiul s-au urcat în corabie. Apa creştea mereu. Ploaia nu se mai oprea. În curînd casa lui Uang a fost acoperită de ape. Corabia înainta pe aripa vîntului, mama stătea în cabină, iar Uang din cînd în cînd scotea capul să vadă potopul.

Corabia îşi urma drumul. Un şarpe mare se zbătea în apă. Uang Siao l-a salvat în grabă şi l-a luat în corabie. Şarpele a dat din cap către Uang Siao, în semn de mulţumire. Corabia plutea mai departe.

Deodată Uang a văzut multe furnici strînse la un loc, rostogolindu-se în apă, gata-gata să fie luate într-o clipă de val. Uang Siao le-a salvat şi le-a urcat în corabie. Furnica cea mai mare l-a privit pe Uang cu recunoştinţă.

Corabia îşi croia cale mereu. Au dat peste un stup de albine cu aripile ude de ploaie şi care nu mai puteau să ţină piept. Uang le-a salvat şi pe ele şi le-a luat în corabie. Matca a ieşit din stup şi s-a

înclinat cu recunoştinţă în faţa lui Uang Siao.

Corabia înainta şi nu departe s-a ridicat dintr-o dată un val şi sub val se vedea un om zbătîndu-se, sleit de puteri. Parcă se auzea strigătul: „Ajutor!” Uang Siao, nesocotind vorbele bătrînului, a cîrmuit corabia într-acolo şi l-a salvat. Cînd l-a

văzut mai bine, şi-a dat seama că este chiar fiul boierului Giang San, din satul învecinat. S-au făcut fraţi de cruce. Giang San era fratele mai mare, iar Uang, fratele mai mic. Cînd ploaia s-a oprit, norii se împrăştiaseră şi a ieşit soarele, Uang Siao a oprit corabia la poalele muntelui, a dat drumul şarpelui, albinelor şi furnicilor, ca să-şi caute singure hrana. Uang Siao şi Giang San se duceau zilnic după surcele la munte şi găteau pe corabie. După cîteva zile apa a scăzut, pămîntul se ivea pretutindeni şi corabia cobora de cum scădeau apele. S-a oprit la poalele muntelui şi nu mai era nevoie de ea. Uang Siao s-a sfătuit cu Giang San cum să se pregătească cît mai bine ca să se întoarcă acasă. Au adunat lucrurile din corabie şi au făcut două legături.

Giang San a întrebat:

— Ce se va întîmpla cu corabia

noastră? Uang Siao i-a răspuns:

— Aceasta este o corabie năzdrăvană, poate să fie mare sau mică.

S-a dus în faţa bărcii şi a rostit: „Apa scade, pămîntul se vede, micşorează-te repede!”

Numaidecît corabia a început să se micşoreze; s-a făcut iar corăbioara de hîrtie. Uang Siao a luat-o şi a pus-o în cutiuţa de lemn.

Mama împreună cu fiii s-au întors în sat, dar casa le fu- sese luată de ape. Uang Siao şi Giang San s-au urcat la munte, au doborît cîţiva buşteni, au tăiat iarbă de munte şi au clădit o colibă, gîndindu-se să aibă un cuib unde să se adăpostească. N- aveau ce să mănînce, trebuind să se mulţumească cu ceea ce găseau în munţi – coaja copacilor, rădăcinile ierburilor. Mama cu fiii se sfătuiau ce să facă.

Giang San a întrebat:

— Nu putem dărui corabia împăratului? Curtea ne va da bani, îmbrăcăminte, vom avea ce mînca, ce îmbrăca, unde să locuim şi nu ne vom mai chinui.

Toţi trei s-au gîndit că n-au altă ieşire şi s-au

hotărît să facă aşa. Atunci Uang Siao a zis:

— Mîine am să pornesc la drum. Giang San i-a spus:

— Tu eşti tînăr, nu eşti umblat prin lume, mai bine să mă duc eu.

Mama l-a rugat pe Giang San:

— Cînd vei ajunge acolo, orice vei face, să ne scrii, ca să nu fim prea îngrijoraţi.

Giang San i-a promis:

— Desigur, cum am să vă uit?

Uang Siao împreună cu mama au strîns toate bucatele din casă şi le-au dat lui Giang San pentru drum, iar Uang Siao i-a spus secretul corăbioarei. Giang San a ajuns în capitală şi-a dăruit împăratului corabia preţioasă. Împăratul s-a bucurat foarte mult, l-a făcut pe Giang mare demnitar şi i-a dat de nevastă cea mai frumoasă fată de la curte. I-a construit un castel, i-a dăruit mult aur, argint, bani şi mătăsuri. Atunci Giang a uitat cu desăvîrşire pe Uang Siao şi pe mama lui, care trăiau într-o mizerie cruntă. Se temea doar să nu vină Uang după el, căci dacă împăratul ar fi aflat că corabia preţioasă era a lui Uang Siao s-ar fi terminat cu slujba lui la palat.

După plecarea lui Giang San, Uang Siao şi mama lui abia îşi mai duceau zilele şi trăiau cu speranţa că vor primi o veste de la Giang. Au trecut trei luni de zile şi n-au primit nici o veste; nu mai aveau din ce trăi. Uang se sfătui cu mama sa:

— Mă duc în capitală, în căutarea fratelui meu; dacă rămîn acasă tot nu pot înfăptui nimic.

Mama nu avea ce să facă şi l-a lăsat să plece.

Uang, cerşind demîncare, îndurînd multe chinuri pe drum, a ajuns pînă la urmă în capitală.

„Într-o aşezare aşa de mare, unde să-l caut?” se frămînta el. A ajuns la uşa unui han. Hangiul, văzînd că este un flăcău puternic, s-a gîndit că ar fi bine să-l ia ca ajutor şi l-a întrebat:

— Eşti atît de tînăr, de ce nu munceşti? Cum de

ai ajuns să cerşeşti?

— Sînt de la ţară, nu cunosc pe nimeni aici. Ce să fac? a răspuns Uang.

Hangiul, văzînd că Uang este foarte sincer, l-a întrebat mai departe:

— Pentru ce ai venit în capitală?

— Am venit să-l caut pe fratele meu mai mare, a răspuns Uang.

— Cine este fratele tău mai mare? Ce face în capitală? l-a cercetat hangiul.

— A venit acum trei luni în capitală, ca să-i dăruiască împăratului o corabie preţioasă, şi se numeşte Giang San.

— O, fratele tău este demnitarul Giang. De cîte ori se duce la curte trece pe la această răscruce. Să înnoptezi aici şi mîine dimineaţă o să-l vezi.

— Bine, a spus Uang, bucuros să înnopteze în han.

A doua zi de dimineaţă, într-o litieră mare, verde, de brocard, înconjurată de soldaţi cu săbii strălucitoare şi avînd în faţă cete de oameni, care ţineau în mîini steaguri de toate culorile, fluturîndu-le, bătînd din tobe şi sunînd din goarne, stătea mîndru Giang San. Hangiul l-a vestit pe Uang, iar Uang a ieşit în stradă şi a văzut că într-adevăr în litieră se afla Giang San. Nemaiputîndu-şi stăpîni bucuria, a strigat în grabă:

— Frate! Frate!

Giang a scos atunci capul din litieră şi l-a văzut pe Uang.
În sinea sa îl ura: „Iată că a venit sărăntocul!” A dat imediat ordin oamenilor:

— De unde a răsărit sălbaticul ăsta? Ce îndrăzneală, să iasă în calea mea! Loviţi-l!

Unii au ridicat bîtele, alţii biciul şi toţi s-au înghesuit să-l bată. L-au bătut pînă i-a crăpat pielea şi a leşinat. A rămas ză- cînd jos, fără suflare.

Oamenii l-au vestit pe Giang că a murit, el a crezut într- adevăr, şi teama i-a dispărut din inimă. A poruncit oamenilor să-l ridice şi să-l arunce într-un loc pustiu în afara oraşului.

Uang s-a trezit încet, a deschis ochii, a văzut că

în jurul lui nu era nimeni decît un şarpe mare, care avea în gură iarba vindecătoare şi-l mîngîia pe Uang cu iarba pe tot corpul.

După puţin timp, s-a însănătoşit şi se simţea mai puter- nic ca înainte. Şarpele i-a vorbit:

— Eşti omul cel bun, care m-ai salvat, am aflat că eşti în nenorocire, de aceea am venit să te ajut.

„Cîinosul de Giang San, cît se deosebeşte de acest şarpe”, s-a gîndit Uang şi fără să vrea i-au dat lacrimile.

— Omul meu bun, nu fi trist, rănile ţi s-au vindecat; aceasta este o iarbă care poate alina orice boală, trebuie doar să te freci cu ea şi ai să te faci bine.

Cum a terminat de vorbit, şarpele i-a dat iarba minunată şi a dispărut ca vîntul. Uang Siao a strîns iarba, să salveze cu ea alţi oameni. Într-o zi, fiica cea mai iubită a împăratului, s-a îmbolnăvit de o boală grea. Nu putea ridica mîinile, nu putea mişca picioarele şi abia mai putea să respire.

Cu toate că a chemat doctori din toate colţurile ţării, nici unul nu i-a aflat leacul.

Împăratul a dat ordin să se pună peste tot înscrisuri gal- bene: „Cel care o va vindeca pe prinţesă va fi soţul ei; va avea rangul de mare demnitar; şi cel mai bun cal de călărit. Dacă va dori aur, va primi aur; dacă va dori argint, va primi argint”.

Uang Siao a intrat în oraş. În faţa porţii oraşului a văzut oameni care se înghesuiau să citească porunca împărătească. Uang s-a dus şi el, şi, după ce a citit, a desprins înscrisul. Sol- datul, care sta de pază, l-a luat pe Uang şi l-a condus la palat. Împăratul l-a întrebat:

— Poţi vindeca pe prinţesă? Uang a răspuns:

— Da, o pot vindeca.

Împăratul a poruncit să i se dea lui Uang demîncare şi băutură. Fetele din casă l-au condus pe Uang să o vadă pe prinţesă. Uang a scos iarba vindecătoare şi a atins-o cu ea de la cap pînă la picioare. Mîinile şi picioarele prinţesei au început să se învioreze şi s-a ridicat în capul oaselor ca mai înainte de a fi fost bolnavă. Prinţesa, cu ochii înlăcrimaţi de bucurie, i-a mulţumit salvatorului ei,

Uang Siao, şi l-a întrebat:

— Cine te-a trimis pe tine?

Uang i-a povestit ce se întîmplase şi prinţesa l-a iscodit

iar

:

— Ce scria acolo?

— Celui care te va vindeca i se va îndeplini orice dorinţă.

— Şi ce gînduri ai? l-a întrebat prinţesa.

— Vreau să te iau de nevastă.

Prinţesa a scos din deget un inel şi i l-a dat lui Uang ca amintire. Împăratul, pentru a-şi îndeplini făgăduiala, a pregă- tit totul pentru nuntă. Cînd a aflat Giang San, s-a făcut foc şi pară, negru la faţă de invidie şi teamă. Se gîndea: „Toată lumea a spus că acest flăcău a murit în bătăi. Cum a înviat? Dacă va ajunge soţul prinţesei, ce se va întîmpla cu mine?”

Şi-a stors creierii cum să facă să-l ucidă pe Uang. A încruntat din sprîncene şi a ticluit un plan. A poruncit sluji- torilor să-i pregătească litiera, a luat multe bucăţi de aur şi s-a dus la paznicul care era cel mai apropiat om de încredere de la curte. I-a dăruit aurul şi acela l-a primit foarte bucuros. Giang San i-a spus paznicului:

— Uang, de fapt, este un flăcău sărac, care taie surcele.
Cum se poate mărita prinţesa cu un asemenea om?

Paznicul a înţeles gîndul lui Giang San şi i-a spus:

— Aşa a fost hotărît în înscrisul galben şi nu se poate face altfel.

Giang l-a învăţat atunci:

— Amestecă 20 kg de susan cu 20 kg de tărîţe. Spune-i împăratului să-i dea un răgaz de jumătate de zi, ca să aleagă susanul de tărîţe; dacă nu-l va alege, atunci să fie pedepsit.

Paznicul a primit aurul de la Giang şi s-a hotărît să-l ajute. A doua zi l-a sfătuit în taină pe împărat şi împăratul l-a ascultat.

A poruncit să pregătească susan şi tărîţe şi i le-a dat lui Uang să aleagă susanul de tărîţe.

Uang se gîndea: „Cum pot să aleg într-un timp aşa de scurt? Asta înseamnă că mi s-au scurtat zilele”.

Nu-i venea de loc să se apuce de treabă şi aştepta cu ochii închişi pedeapsa. Deodată, o furnică mare s-a urcat pe umărul lui Uang şi i-a şoptit:

— Omule bun, care ne-ai salvat, nu te mai necăji!

Repede s-au adunat multe furnici, care au intrat

în tărîţe şi fiecare a ieşit cu cîte un bob de susan în gură, pe care l-a pus în grămadă. N-a trecut mult şi tot susanul a fost ales bob curat, luminat. Împăratul a venit chiar el să se încredinţeze şi n-a mai avut nimic de spus.

Giang San, cînd a aflat, furios, a plecat în mare grabă cu multe daruri la paznic şi l-a învăţat altceva: Să ia 54 de litiere cu flori asemănătoare, şi pe 53 de fete să le îmbrace şi să le împodobească la fel ca pe prinţesă, să le pună în cele 53 de litiere şi prinţesa să fie printre ele, iar Uang să aleagă. Dacă nu va alege litiera în care stă prinţesa, atunci va fi pedepsit.

Paznicul a primit cererea lui Giang San şi împăratul i-a dat iar ascultare. Au fost pregătite şi litierele şi fetele. Împăratul i-a poruncit lui Uang să aleagă. Uang se gîndea că acum nu va mai avea scăpare. Cînd o albină mare i-a zburat la ureche şi i-a şoptit:

— Omule bun, care ne-ai salvat, nu te necăji. Să alegi litiera care este înconjurată de albine, în ea se află prinţesa.

Cele 54 de litiere cu flori erau pregătite. Uang stătea lo- cului şi prin faţa sa trecură cele 53 de litiere. Dar abia în ultima era prinţesa înconjurată de albine. Uang a pus mîna pe litieră, litiera s-a oprit şi prinţesa a apărut. Împăratul de data asta nu mai avea ce spune. Uang şi prinţesa s-au căsătorit.

Atunci Uang i-a povestit prinţesei nerecunoştinţa lui Giang, cum Giang a venit să-i dăruiască împăratului corabia preţioasă. Prinţesa a cerut împăratului să-i răzbune soţul. Împăratul a încuviinţat şi l-a întrebat pe paznicul cel mai apropiat:

— Ştiai că corabia preţioasă, dăruită de Giang San, era a lui Uang?

Paznicul s-a speriat că împăratul ar şti toate dedesub- turile şi i-a povestit împăratului de-a fir a păr cum a vrut Giang să-l piardă pe Uang. Atunci împăratul s-a mîniat şi mai tare şi a poruncit călăului să-l ucidă pe Giang.

Împăratul l-a făcut mare demnitar pe Uang, dar Uang n- a primit. L-a întrebat ce doreşte şi a

răspuns că nu doreşte nimic decît să se întoarcă acasă, să lucreze la cîmp şi s-o îngrijească pe mama sa.

Împăratul a trimis oameni în satul lui Uang, ca să-i facă o casă. Uang a cerut în loc de litieră o căruţă trasă de catîri. În ea a urcat-o pe soţie, iar el însuşi era vizitiu şi s-au îndreptat spre satul lui natal.

Bătrîna, de îndată ce a văzut chipul atît de frumos al nurorii – că dintr-o sută nu putea să aleagă una ca ea – s-a bucurat tare.

De atunci Uang sapă pămîntul, iar soţia sa cea frumoasă şi cinstită a devenit ajutorul său şi duc împreună o viaţă fericită.

Repovestire de LI IU-GIU şi OLGA STRATULAT

HELTAI GÁSPÁR

Poveste despre maţe, picioare şi mîini

ZICE-SE că odată, de mult, mădularele omului s-au re- voltat împotriva maţelor, acuzîndu-le pe acestea de trîndăvie: „Cît îi ziua de lungă maţele nu fac nimic, iar noi muncim de ne gîrbovim, ca să le umplem! Ia să ne punem în poară şi să nu le mai slujim.” Zis şi făcut. Şi, din acea zi, foamea începu să dea tîrcol maţelor, iar ele, lipsite de hrană, n-avură cum să trimită sporul de putere atît de trebuitor mădularelor. Mîinile şi pi- cioarele începură a se împletici de-atîta slăbiciune şi să se tîn- guiască: „Ce cugetare netrebnică ne-a dat sfădirea! Am făcut-o de oaie, căci, supărîndu-ne pe maţe, tot răul ni l-am pricinuit nouă, care ne ogîrjim. Dar dacă mai vrem să ne salvăm, atunci haide de grabă să nu facem ce-am mai făcut şi să dăm maţelor ce li se cuvine.”

Traducere din limba maghiară

HELTAI GÁSPÁR

Iepurele şi căpăţîna de varză roşie

IEPURELE trecea odată pe un drumeag şi se propti de gardul unei frumoase grădini. Aruncă înăuntru o privire isco- ditoare şi zări nişte căpăţîni de varză de mai mare frumuseţea. Pofta de varză îl cotropi. Dădu roată de jur împrejurul grădinii, dar nu descoperi nici o bortă pe sub gard. În ăst timp, peste iepurele pofticios se năpusti un vulpoi, care-l întrebă:

— Ce-i, urecheatule, îţi face cu ochiul varza ceea? De ce nu sai pîrleazul, ei?

— Ba bine că nu! răspunse iepurele. Atîta doar că nu-i coaptă. Varza tînără nu-i bună de mîncat.

Vulpoiul nu se lăsă dus cu una cu două.

— Şi mie mi-a fost dat să găsesc nişte struguri, şi nu m- am încumetat să mă înfrupt din ei, fiindcă nu erau pîrguiţi, zise şi înghiţi în sec.

Dar noi ştim: vulpoiul ar fi gustat el bucuros strugurii, dacă aracul n-ar fi fost prea înalt.

Traducere din limba maghiară

HELTAI GÁSPÁR

Lupul şi plugarii

LUPUL se afla la marginea pădurii şi tocmai se pregătea să dea o raită în poieniţa din apropiere, unde zărise o turmă de godaci păzită de oameni. Pe deasupra se rotea un corb şi fîlfî- ind din aripi înfipse ghearele în spinarea unui porc. Dobitocul parcă nici nu simţise corbul şi-şi văzu mai departe de treabă. Ce-şi zise însă lupul, privind toate acestea? „Ce bine este să te dai huţa. Te salţi în spinarea lui şi n-are nimeni treabă cu tine. Hai şi eu!" Şi cu aceste gînduri ochi un grăsun, se apropie bini- şor de el, făcu un salt şi îl încălecă. Godacul însă se sperie, înce- pu să guiţe şi să alerge ca un besmetic. Oamenii băgară numai-decît de seamă cum stau treburile şi luară degrabă urmele lupului. Lighioana fu înconjurată şi apoi dă-i cu pietre şi cu ciomege, de-i tăbăciră pielea. Lupul, văzîndu-se încolţit, fugi ca să scape cu viaţă. În cale îi răsări un vulpoi, care-l întrebă:

— Ce-i cu tine, cumetre, pesemne n-ai avut noroc pe unde ai umblat. Blana ţi-e numai petice.

— Aşa-i, am păţit-o, cît pe ce să dau ortul popii – se plîn- se lupul. Zău că nu mai există dreptate pe lumea asta! Auzi mata, un corb capătă îngăduinţa să se plimbe în văzul tuturor pe spinarea unui grăsun! Cînd l-am văzut, mi-a venit şi mie pofta să mă duc de-a călare. Da' nici n-am apucat să mă prind de ceafa porcului, că blestematul şi începu să guiţe, de parcă i-aş fi înfipt cuţitul în coaste. Apoi oamenii s-au repezit la mine cu ciomege. Mulţumesc celui de sus că am scăpat cu viaţă. Păi zi şi mata, asta-i dreptate? Corbul să călărească pe godac şi să nu-l supere nimic, pe cînd eu am avut parte de cele mai aspre huiduieli. Şi doar mă ştii ce suflet blînd sînt.

— Mare nepriceput – îi zise vulpoiul – dacă ai uitat zicala: „Dobitocul bătrîn în buiestru nu se învaţă”. Cine te-a pus să pofteşti a călări, cînd nici tu, nici moşu-tău, nici tătîne- tău n-au suit vreodată în şa?

Traducere din limba maghiară

HELTAI GÁSPÁR

Tîlharul şi copilul

CICĂ ODATĂ sub ciutura unei fîntîni plîngea un copil de ţi se rupea sufletul de mila lui. Tocmai atunci trecu pe acolo un tîlhar de codru, isteţ nevoie mare. Se opri şi începu a-l descoa- se pe plîngăreţ. Copilul, părîndu-i-se că nu-i de-a bună, îi răspunse în doi peri drumeţului:

— Ia, am avut şi eu o găletuşă de aur, cu care scoteam apă din fîntîna asta, dar i-am rupt toarta şi s-a dus la fund. Şi nu mai ştiu cum să fac să o găsesc.

Atîta i-a fost tîlharului, că şi intră la idei.

Îndată măre îşi lepădă haina şi coborî în fîntînă. Tulbură toată apa, ca să găsească găletuşa de aur. În timp ce tîlharul se trudea de zor, copilul îi îmbrăcă haina lăsată la vedere şi fugi în pădure. Într-un tîrziu însă tîlharul pricepu că fusese tras pe sfoară şi ieşi din fîntînă. Cînd dădu să se îmbrace, ia haina de unde nu-i! Cuprins de mînie, se aşeză pe un bolovan şi începu a se căina :

— Nesocotitule, vezi ce pacoste a dat peste tine, dacă ai rîvnit la bunul altuia? Uite, acum nici de al tău nu mai ai parte!

Traducere din limba maghiară

HELTAI GÁSPÁR

Vulturul şi corbul

ODATĂ, vulturul, văzînd o turmă de oi, zbură la iuţeală de pe craca pe care sta cocoţat şi fîlfîind puternic din aripi răpi o mioară şi dus a fost cu ea. Întîmplarea fu văzută de către corb, care nu mai putu de nerăbdare: „Ia te uită ! Păi dacă mer- ge aşa, de azi înainte nici eu nu mai umblu după hoituri. Fac şi eu ce face vulturul şi mă aleg în fiecare zi cu carne proaspătă.” Apoi corbul se avîntă cu toată puterea deasupra turmei şi-şi înfipse ghearele în spinarea unui berbec. Acesta, speriat, înce- pu să alerge cu corbul în spinare. Păstorul văzu ce se petrece şi dădu să prindă răpitoarea. Nu-i fu greu, deoarece ghearele cor- bului se încurcaseră în lînă, şi singur nicicum n-ar fi putut scă- pa. După ce fu prins, corbului i se retezară amîndouă aripile, ca să nu mai zboare şi fu dus acasă la copiii păstorului.

Vecinii văzură ciudata pasăre şi întrebară ce fel de lighioană să fie. Dar corbul le spuse:

— Ia, am vrut şi eu să devin vultur, şi acum bag seama că am rămas de fapt un biet corb.

Traducere din limba maghiară

HELTAI GÁSPÁR

Racii

RĂCUŞORUL se juca în pîrîu şi se sălta de-a-ndărătelea, cu mare plăcere. Îl zări bătrînul rac, tatăl său, care fu cuprins de ciudă şi nu se putu stăpîni să nu-i zică fiului:

— Feciorașul tatii, nu umbla de-a-ndărătelea, că nu-i bine. Mergi şi tu cu faţa-nainte, ca toate fiinţele.

— Sînt de părere, dragă tată, că fiul este dator a se supune tatălui şi a-i urma întocmai pilda. Şi-apoi, de vreme ce n-am văzut rac care să meargă cu faţa înainte, ci numai cu spatele, am socotit că e bine să urmez năravul neamului meu. Dar, totuşi, dacă tu, tată, îmi arăţi cum să umblu, mă prind să fac întocmai, zise răcuşorul.

Racul-tată, auzind acestea, începu a face mişcări cu faţa înainte, dar obosi iute şi băgă de seamă că nu mai poate. Atunci răcuşorul se năpusti asupra lui:

— Tată, ai grijă, te prind pescarii, dacă mergi prea încet!

— Ei, dacă aşa stau lucrurile, atunci ia să merg eu altfel!

— Cum, tată, ia să văd!

— Uite aşa.

Şi racul tată prinse a merge de-a-ndărătelea repede. Cînd văzu răcuşorul astă minune zise:

— Tată, dacă umbletul ăsta e mai cu folos, mi-l aleg şi eu. Iar din partea mea, să meargă cu faţa înainte cei ce vor voi, că eu unul nu!

Traducere din limba maghiară

HELTAI GÁSPÁR

Bradul şi trestia

TRESTIA răsărise aproape de trunchiul unui brad falnic. De cîte ori adia vîntul, de atîtea ori trestia cea plăpîndă se îndoia. Atunci bradul se răsti la ea:

— Du-te de aici! Nu eşti demnă să stai lîngă mine!

— De ce să mă duc? întrebă trestia înţepată.

— Fiindcă eşti nepotolită, n-ai pic de linişte în tine. De ce nu stai locului, soro? Ia aminte la mine, vezi bine că stau falnic şi neclintit, oricît ar bate vîntul.

— Văd, numai că eu nu pot, n-am puterea ta şi atunci, ca să rezist, mă las legănată după cum bate vîntul, zise trestia.

— Aşa da, singură recunoşti că eu sînt mai tare.

În ăst timp se stîrni un vînt puternic. Trestia cea mlădie prinse a se legăna, iar bradul cel falnic, ca să-şi dovedească cu orice preţ statornicia, nu se clinti nici o leacă. Însă vîntul a fost atît de turbat, încît a smuls bradul din rădăcină şi l-a culcat la pămînt.

Traducere din limba maghiară

POVESTE POPULARĂ DIN SICILIA

Don Giovanni Misiranti

LA PALERMO se povesteşte adesea despre un oarecare Don Giovanni Misiranti. Ziua nu-şi dorea altceva decît o buca- tă de pîine şi cîţiva bani, iar noaptea visa numai pămînturi pe întinderi nesfîrşite şi palate.

Într-o bună zi, mai deznădăjduit ca oricînd, ieşi brusc pe poartă şi ţipă: „Soartă, soartă, de ce m-ai părăsit? Cum pot eu oare trăi mai departe, în mizeria asta, cînd visez atîtea minunăţii? Nu vrei să te opreşti şi la mine? Ei, bine, atunci voi porni eu în căutarea ta!”

Zis şi făcut; o porni la drum în căutarea norocului.

Mergînd aşa, iată că în cale-i răsări un bob de mazăre. Se opri să-l ridice, gîndindu-se în acelaşi timp: „Dar dacă în bobuleţul acesta e închis norocul meu? Chiar aşa, eu îl voi sădi şi din el se va înălţa o tulpină frumoasă cu multe păstăi, din care voi culege toate boabele, cît să umplu un ghiveci mare... După un an voi lua cu chirie o grădină şi în ea voi planta toate boabele din ghiveciul cel mare. După alţi cîţiva ani voi închiria o magazie, unde să păstrez toată recolta, ajungînd astfel un negustor de vază.”

Şi tot mergînd înainte, făcîndu-şi tot felul de socoteli, ajunse în piaţa unui sat în care nu mai fusese niciodată. Privi în piaţă şi văzu un şir întreg de magazii, şi în faţa uneia din ele, o femeie. Se apropie de ea şi o întrebă:

— Preabună femeie, aceste magazii se pot închiria?

— Da, dar de ce? Cine vrea să le închirieze?

— Stăpînul meu, răspunse Don Giovanni Misiranti.

— Şi cine este stăpînul dumitale?

— Stăpînul meu este... Don Giovanni Misiranti. Cui tre- buie să mă adresez ca să aflu tot ceea ce mă interesează?

— Doamnei care locuieşte aici deasupra...

Don Giovanni se îndepărtă şi se duse la un cumătru de-al său.

— Cumetre, îi spuse el, trebuie să-mi împrumuţi un cos- tum de-al dumitale. Am nevoie de el pentru douăzeci şi patru de ore.

— Bine, cumetre, ţi-l împrumut, îi răspunse acela.

Şi-i împrumută un costum bun de-al său. Don Giovanni îl îmbrăcă şi se duse la frizer să-şi tundă părul şi să se bărbierească. Ieşi de acolo cu totul alt om.

Se întoarse atunci la femeia pe care o întrebase cine era stăpîna magaziilor şi-i spuse:

— Preabună femeie, a venit cumva vreun slujitor de-al meu, ca să afle dacă se închiriază aceste magazii?

— Da, seniorule. Poate că vreţi să le vedeţi? Veniţi cu mine, ca să vă însoţesc pînă la soţia stăpînului meu.

Don Giovanni, ţanţoş ca un cocoş, o urmă şi se prezentă stăpînei magaziilor. Aceasta, văzînd în faţa ei un bărbat chipeş, frumos îmbrăcat, cu pălărie, mănuşi şi un lanţ gros de aur la buzunarul mic de la vestă, îi făcu mii de plecăciuni. În timp ce ei schimbau tot felul de vorbe de laudă, intră în odaie o fată de o frumuseţe rară. Don Giovanni se îndrăgosti de ea de cum o văzu.

— Fata aceasta este o rubedenie de a dumneavoastră? întrebă el.

— E fiica mea.

— Şi e căsătorită? continuă să întrebe Don Giovanni Misiranti.

— Nu.

— Îmi face plăcere ceea ce aud, fiindcă nici eu nu sînt însurat.

Şi cu un zîmbet viclean adăugă:

— Ar fi chiar vesel ca în loc să încheiem tîrgul cu închi- rierea magaziilor, să încheiem căsătoria mea cu fiica dumnea- voastră... Ce gîndiţi, doamnă, despre această părere?

— În viaţă orice se poate întîmpla! răspunse ea.

Şi pînă una alta se gîndea: „Un bărbat atît de elegant şi care vorbeşte atît de înţelept trebuie să fie într-adevăr un senior şi pesemne că e şi foarte înstărit, din moment ce poartă un lanţ de aur atît de valoros!”

În timp ce Don Giovanni vorbea, sosi şi tatăl fetei. Don Giovanni îşi scoase pălăria şi-l salută pînă în pămînt. Apoi spuse:

— Eu sînt posesorul multor pămînturi şi aş vrea să închi- riez cele treisprezece magazii pe care le aveţi, ca să le umplu cu mazăre şi cu năut. Şi apoi, dacă nu vă este cu supărare, aş dori ca fiica dumneavoastră să-mi fie soţie...

— Dar cine sînteţi şi cum vă numiţi? îi răspunse tatăl fetei. Trebuie să ştiu şi eu cui îi voi da de soţie pe fiica mea. Nu credeţi?

— Oh, desigur, desigur. Eu mă numesc Don Giovanni Misiranti.

— Daţi-mi o zi răgaz şi vă voi răspunde, spuse tatăl fetei.

— Bine. Mă voi întoarce mîine.

Şi Misiranti se mai duse încă o dată la cumătru să-l roage să-i împrumute un alt costum de haine. Între timp, mama, mulţumită să-şi mărite fata cu un om înstărit, se duse la fiică- sa şi-i spuse că un bărbat foarte bogat, care părea un „baron”, Don Giovanni Misiranti, stăpînul a nu ştiu cîte vagoane de nă- ut şi mazăre, şi atîtea altele, voia să o ia de soţie. Fata se arătă fericită de această cerere în căsătorie şi o rugă pe mama ei să-i răspundă lui Don Giovanni că şi ea vrea. A doua zi, cînd Don Giovanni auzi că şi frumoasa fată dorea să se mărite cu el, se simţi mai fericit decît un rege şi, în timp ce stătea de vorbă cu tatăl ei despre căsătorie, mîngîia boaba de mazăre, de care nu se mai despărţea şi pe care o ţinea mereu la el, în buzunarul de la haină.

Şi spunea:

— Aş vrea să facem nunta cît mai repede, deoarece afa- cerile nu-mi permit să întîrzii prea mult.

— Da, senior Giovanni, îi răspunseră părinţii fetei, e bine săptămîna viitoare?

— De acord, răspunse el. Săptămîna viitoare facem nun- ta. Băgaţi de seamă că mi-aţi făgăduit.

Şi foarte încîntat se întoarse la cumătru şi-l rugă încă o dată să-i împrumute un alt costum.

Soacra, văzînd că în fiecare zi Don Giovanni îşi schimba costumul, spunea în sinea ei: „Într-adevăr, acest Don Giovanni

trebuie să fie un mare senior şi trebuie să fie şi foarte bogat... Sînt convinsă că e un baron...”

În ziua hotărîtă, se făcu nunta cu mare fast şi Don Gio- vanni Misiranti primi din partea socrilor, ca dotă a fiicei lor, două sute de galbeni peşin, pe lîngă mobilă şi îmbrăcăminte.

Don Giovanni, de cum se trezi în bogăţia aceea nemaipo- menită, începu să cheltuiască şi să risipească în stînga şi în dreapta, cumpărînd daruri soţiei şi pentru el costume luxoase. Şi de fiecare dată, cînd punea mîna în buzunar, ca să ia bani, nu uita să mîngîie boaba de mazăre şi să-i şoptească: „Norocul meu, norocul meu, ajută-mă întotdeauna.”

Don Giovanni trăia ca un adevărat bogătaş. Pînă şi el începea să creadă că este un baron. Ca să se întoarcă pe moşiile lui, nici nu pomenea. Dar după opt zile de viaţă ca în basme, soacra intră la gînduri: „Cum oare, Don Giovanni, care spunea că nu poate să piardă vremea din cauza treburilor de pe moşii, nu-şi duce soţia pe domeniile lui?”

Într-o zi îl luă de o parte şi-l întrebă:

— Don Giovanni, cînd o veţi duce pe fiica mea la moşia dumneavoastră?

— Drept este, răspunse Don Giovanni, dar tocmai azi vo- iam să vă spun. Cît mai curînd vom porni spre domeniile mele!

Rămas singur, totuşi, el începu să devină îngrijorat. Cum avea s-o scoată la capăt? Le spusese că este bogat, că are pă- mînturi întinse, şi în realitate n-avea nimic, Nici o bucată de pămînt cît un petec de batistă. Cum să facă? Îşi puse iar mîna în buzunar, scoase boaba de mazăre şi începu s-o mîngîie. În timp ce-o mîngîia astfel, îi spunea: „Boabă, bobiţă dragă, nu eşti tu norocul meu? Ei, atunci trebuie să mă ajuţi. Ajută-mă acum, aşa cum m-ai ajutat şi prima dată. Ba chiar ajută-mă mai mult de astă dată”. Şi pînă seara tîrziu, pînă la ora culcării, nu mai făcu altceva decît să mîngîie boaba şi

să-i spună întruna aceleaşi cuvinte. Apoi, în sfîrşit, a adormit. Şi în somn visă ceea ce avea de făcut.

A doua zi de dimineaţă, de cum se trezi, porunci să i se pregătească o trăsură şi adresîndu-se soacrei şi soţiei lui le spuse:

— A sosit vremea să plecăm. Ne vom duce la Messina. Eu mă duc înainte, călare; voi veţi veni în urma mea. Vă voi spune eu unde să vă opriţi.

Se sui pe cal şi o porni înainte. Cînd sosi într-un loc care- i plăcuse lui cîndva şi ar fi vrut să fie al său, chemă pe un ţăran care muncea acolo şi-i spuse:

— Iată doisprezece tari[9]. Va trece pe aici o trăsură cu do- uă doamne. De îndată ce te vor întreba al cui e pămîntul aces- ta, tu trebuie să le răspunzi: „Este al lui Don Giovanni Misiran- ti, stăpîn pe multe pămînturi cultivate cu mazăre şi năut, oho, cîte!”

Soseşte trăsura cu cele două doamne.

— Om bun, al cui e tot ţinutul acesta?

— Al lui Don Giovanni Misiranti, stăpîn pe multe pămîn- turi cultivate cu mazăre şi năut, oho, cîte!

Închipuiţi-vă cît erau de fericite mama şi fata!

Dar Don Giovanni nu era, fiindcă trebuia să colinde drumul mai departe. Ajunseră într-alt ţinut şi acolo, de asemenea, un ţăran le spuse că tot pămîntul acela aparţinea lui Don Giovanni Misiranti, stăpîn a nu ştiu cîte hectare de mazăre şi năut, oho, cîte!

Între timp, Don Giovanni continua să meargă înaintea lor şi tuturor ţăranilor pe care-i întîlnea, le dăruia cîte doisprezece tari, în schimbul promisiunii de a repeta aceleaşi vorbe la aceleaşi întrebări ale doamnelor, care călătoreau într- o trăsură. Şi de fiecare dată cînd îşi vîra mîna în buzunar, ca să scoată banii, nu uita să mîngîie boaba de mazăre.

După ce călătoriseră ziua întreagă, Don Giovanni înainte, pe cal, şi doamnele în spatele lui, în trăsură, şi după ce nu se mai vedea urmă de cîmpie, înaintea lor înălţîndu-se doar munţii, Don Giovanni se opri şi, cînd îl ajunseră şi doamnele, le spuse:

— Acum nu mai am ce să vă mai arăt. Voi căuta un han unde să vă puteţi odihni.

Şi se uită în jur, să vadă dacă nu era vreo casă unde să le poată găzdui. Văzu în schimb un palat

măreţ şi la un balcon o

---

[9] Tari – monedă siciliană.

tînără fată, care-i făcea semn să se apropie, însoţind gestul cu glasul: „psss, pss...”

El se apropie şi tînăra îi spuse să se urce pe scară. Pe măsură ce se suia, Don Giovanni se simţea din ce în ce mai uluit. Ce minunat era palatul acela! Cîte oglinzi, cîtă lumină! Totul era strălucitor! În mijlocul sclipirii aceleia pînă şi fata care se apropia de el scînteia ca soarele de pe cer. Ce lucruri minunate! Covoare scumpe, sfeşnice de aur, scaune, fotolii, oglinzi şi pereţii numai în aur curat.

După ce l-a plimbat prin tot palatul, din turn şi pînă în pivniţă, ticsite toate cu butoaie de vin, şunci, damigene de ulei, brînzeturi mii şi, în sfîrşit, toate bunătăţile de pe lume, tînăra îl întrebă:

— Îţi place palatul acesta?

— Cum să nu-mi placă? Aici aş vrea să rămîn şi mort, darmite viu...

— Atunci, vino să vezi!

Şi-l conduse într-o preafrumoasă încăpere, unde nu mai intraseră pînă acum. Şi aici era totul numai în aur strălucitor, dar mai era încă un cufăr mare de tot, pe care-l deschise tînăra. Don Giovanni se frecă la ochi şi căscă gura mare, de atîta uimire:

— Mamăăăăă! strigă el; cîte bogăţii!

— Vezi toate acestea? Haine, bijuterii, monede de aur, ba chiar şi palatul, toate sînt ale tale, dacă vrei. Şi ale soţiei tale. Eu sînt boaba de mazăre pe care ai păstrat-o în buzunar. M-ai ţinut totdeauna alături de tine şi m-ai alintat. Ai avut încredere în mine şi, în loc să mă arunci, m-ai păstrat. Acum vreau să fiu şi eu bună cu tine. Îţi dăruiesc toate aceste bogăţii; tu caută să fii înţelept, să ştii să le păstrezi. Eu plec pentru a nu mă mai întoarce niciodată. Nu-ţi rămîne decît să trăieşti în belşug dacă te vei pricepe cum şi în ce fel.

Don Giovanni ar fi vrut să se arunce la picioarele acelei făpturi generoase, dar ea dispăru o

dată cu ultimul cuvînt rostit. Alergă la balcon, grăbit să-şi cheme soacra şi soţia.

— Ah, fata mea, îi spunea mama fetei, ce mare noroc ai avut!

Intrînd apoi în palat, se adresă ginerelui:

— Don Giovanni, aveai deci asemenea palat, şi nu ne spuneai nimic?

— Şi ce voiaţi să vă spun? Nici eu însumi nu ştiam. Acest palat este primit în dar.

— Într-adevăr, ce dar măreţ! Şi cine ţi l-a făcut?

— O boabă de mazăre!

— Glumeşti, Don Giovanni!

— Nu glumesc. Chiar o boabă de mazăre. Numai că boa- ba de mazăre era o zînă, care a vrut să mă răsplătească pentru că nu m-am mai despărţit de ea din clipa cînd am găsit-o.

Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE POPULARĂ DIN SICILIA

Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele

ACEASTA este povestea lui Peppi, fiul cumetrei Rosa, sărmana aceea din Salaparuta, care avea două fete şi un băiat de crescut. Cumătrul Nino – vă amintiţi? – murise la saline, fără să lase nenorociţilor acelora nici un bănuţ măcar. Fetele, se ştie, trebuiesc ţinute acasă, aşa că ele nu puteau fi de mare folos în familia lor. Se pot duce să aducă nutreţ pentru anima- le, cînd există, sau să scoată apă din fîntînă. Dar cumătra Rosa n-avea animale. Şi nu numai că nu avea animale, dar nu avea nici un petec de pămînt măcar.

Cum trăiau? Cine poate şti? Atît vă pot spune: zilele dintr-o lună în care reuşeau să mănînce ceva se puteau număra pe degete; pe degetele de la două mîini.

Peppi, un băieţandru de toată frumuseţea, putea el, oare, să trăiască astfel? Desigur că nu. Şi atunci într-o bună zi îi spuse mamei lui:

— Mamă, ştii ceva? Dă-mi binecuvîntarea ta, că mă duc să rătăcesc prin lume în căutarea norocului.

— Mă doare, fiul meu, dar văd că ai dreptate. Tu nu mai poţi duce asemenea fel de viaţă. Eu te binecuvîntez şi harul Domnului să te aibă în pază! Însă te rog să nu ne uiţi şi, dacă poţi, să te întorci!

Într-o zi cu soare, Peppi îşi luă desaga în spinare şi se tot duse pînă ce ieşi afară din sat.

Şi mergi, şi mergi, pe pămîntul ars şi printre stîncile munţilor, pînă ce, în sfîrşit, dădu de o gospodărie.

Acolo erau doi oameni, care băteau grîul pe arie, şi atunci Peppi îl întrebă pe unul din cei doi:

— N-aveţi cumva nevoie de vreun băiat să vă ajute?

Acela, fără să-l lase să-şi termine vorba, îşi chemă prietenul:

— Turi... Turi, dezleagă cîinele...

Abia, abia avu timp Peppi s-o ia la goană.

Şi iar o porni la drum, pe un soare care-l ardea ca focul iadului. Din cînd în cînd mai întindea mîna, să culeagă cîte o smochină, sau cîte o mură, ca să-şi mai domolească chinurile foamei.

Pe înserat ajunse la o altă gospodărie.

— Noroc bun şi sănătate! le spuse el oamenilor de acolo.

— Ce cauţi?

— Caut să aflu dacă nu cumva aveţi nevoie de un băiat de ajutor.

— Nu pleacă mîine văcarul? întrebă unul dintre oamenii aceia. Aşteaptă că mă duc să-l întreb pe vechil.

Se ridică şi intră în conac.

Între timp se apropie de Peppi o bătrînică şi-i spuse:

— De unde vii, fiule?

— Vin din Salaparuta. Am mers toată ziua pe jos.

— Pe soarele de azi? Ah, fiule... Şi pîine... ai avut puţină pîine?

— Nici o înghiţitură măcar... nici nu-mi amintesc cînd a fost ultima dată cînd am mîncat!

— Fiule! Vino încoace că-ţi fac eu rost, şi-i întinse o pîine frumoasă şi o farfurie de urdă. Mănîncă, fiul mamei, mănîncă.

După puţin timp apăru vechilul. Se uită la Peppi din cap pînă în picioare, apoi îl întrebă, tot dintr-o singură suflare:

— Cum te numeşti? Cîţi ani ai? De unde eşti? Ţi-a venit de pe acum cheful de muncă şi vrei să-ţi cîştigi o pîine?

Peppi, fără să mai mestece bucata de pîine din gură, se porni să-i răspundă:

— Mă numesc Peppi, am douăzeci de ani, vin din Sala- paruta şi vreau să muncesc, pentru că acasă la mine nu se mai ştie cînd se poate mînca, ci se ştie numai că n-avem ce mînca niciodată.

— Atunci bine. Dacă vrei, pot să-ţi dau slujba de

văcar. Mîine, mai înainte de a apare zorii, îţi iei boii şi te duci cu ei pe munte. Dar nu-ţi pot da decît demîncare şi nimic altceva. Baţi palma?

— Da, bat palma, dacă sînt încredinţat că mănînc în fie- care zi. Dumnezeu să vă binecuvînteze.

A doua zi dis-de-dimineaţă, mai înainte de răsăritul zorilor, se sculă şi se duse la staul să-şi ia boii. Bătrînica din seara trecută îi dădu o bucăţică de pîine şi o bucăţică de brînză şi apoi îl urmări cu privirea pînă ce se făcu dispărut în spatele unei stînci.

Peppi stătea în fiecare zi pe lîngă boi. Erau peste zece la număr, aşa că-i dădeau de lucru, nu glumă. Seara se întorcea la conac, unde găsea puţină mulţumire în cuvintele bunei bătrîne, care-i amintea de mama lui.

Şi această amintire, pe măsură ce treceau zilele, îi dădea o stare de tristeţe de neînchipuit. Mai ales acum, cînd ştia că se apropie sărbătoarea carnavalului, tristeţea lui era şi mai mare, de nici cîntecul din flautul de trestie pe care şi-l făcuse nu-i mai alina durerea.

Din cînd în cînd îl vedea trecînd pe vechil cu puşca pe umăr, înainte de a se duce să inspecteze terenurile, dar n-avea curajul să-i spună nimic. Făcuseră un pact, şi Peppi ţinea mult să-l respecte. „Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele”, spunea în sinea lui. Dar cu nefericirea ce i se citea pe figură n-avea ce face.

Şi astfel vechilul, care-l privea de cîtva timp cu o mai mare atenţie, văzîndu-i căutătura şi sila, care i se întipărise cu îndîrjire pe faţă, îl întrebă într-o seară:

— Peppi, ce ai?

— Nimic, răspunse el.

— Nimic? Ei, atunci de ce stai mereu aşa bosumflat? La început nu erai aşa.

— N-am nimic, zicea Peppi, în timp ce în sinea lui repe- ta: „Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele!”

— Nimic, Peppi? De ce nu-mi spui ce ai? Dar el mereu cu acelaşi răspuns:

— Nimic. N-am nimic.

Pînă cînd într-o seară – acum nu mai lipseau decît trei zile pînă la carnaval – în sfîrşit, izbucni:

— Uite ce am... mă doare că vine carnavalul şi mă gîn- desc că rău am făcut tîrgul, să îmi daţi numai demîncare şi bani nu, ca să mă pot întoarce la mama şi la surorile mele şi să pot petrece cu ele carnavalul.

— Aşa este, Peppi. Eu nu ţi-am făgăduit decît mîncare şi nimic altceva. N-am vorbit despre bani şi de aceea nici nu-ţi voi da. Fii pe pace şi nu te mai gîndi la asta.

E un fel de a vorbi „nu te mai gîndi la asta!” Peppi nu reuşea să-şi mute gîndul.

A doua zi, ca de obicei, Peppi se duse cu boii pe munte. Era întunecat la chip, foarte întunecat. Desigur că nu se putea resemna, dar era şi foarte sigur că vechilul nu avea să-i dea nici un bănuţ măcar.

Şi-şi uşura sufletul de furie, lovind în stînga şi în dreapta cu băţul, în toate pietroaiele ascuţite ce-i ieşeau în cale.

La un moment dat se auzi strigat:

— Peppi! Peppi!

Se întoarse şi se uită peste tot, dar nici urmă de suflet omenesc. Se gîndi că poate i se păruse şi atît. Poate că era de vină dorinţa lui aprigă de a se simţi strigat de măicuţa lui şi de aceea i se păruse că-şi aude numele printre stîncile acelea pustii şi mute. Desigur că nu fusese decît o închipuire a lui. Singura fiinţă vie, dacă se putea spune aşa, era bătrînul bou din cireadă, care făcea la fiecare mişcare să-i sune clopotul purtat la gît.

Dar un nou glas repetă:

— Peppi! Peppi!

— Cine mă cheamă? strigă el înfuriat de astă dată. Bătrînul bou se întoarse şi-i spuse:

— Eu te chem.

— Ei, cum aşa? Tu vorbeşti?

— Da, eu vorbesc. Ce ţi s-a întîmplat ţie, de te văd atît de întunecat la chip de cîteva zile?

— Sînt îndurerat că poimîine este carnavalul şi nici de carnaval vechilul nu îmi dă ceva bani, ca să mă pot întoarce la maică-mea şi la surorile mele.

— Nu mai avea nici o grijă, te învăţ eu ce să faci. Deseară cînd te vei întoarce la conac, trebuie să-i

spui: „Şi nici pe bătrînul bou nu vreţi să mi-l daţi?” Ai să vezi că din cauză că nu mă poate vedea în ochi, fiindcă niciodată n-am vrut să-i muncesc, îţi va răspunde: „Da”.

Seara, Peppi se întoarse cu o nouă speranţă în inimă. Dar pe chip se strădui să păstreze aceeaşi tristeţe şi frămîntare.

Vechilul, văzîndu-l la fel de îmbufnat ca şi cu o seară în urmă îi spuse:

— Tot îmbufnat, Peppi? N-ai înţeles cele ce ţi-am spus? Nu ţi-am spus eu să fii pe pace, că de la mine bani n-ai să primeşti?

— Da, am priceput răspunsul dumneavoastră, deloc îm- bucurător; dar nici de boul acela bătrîn nu vă înduraţi, care-i mai bătrîn decît toate cucuvelele din pădure? Dumneavoastră ştiţi că nu-i bun de nimic şi că nu vrea să iasă la muncă. Dacă mi-l daţi mie, în schimb, îl înjunghii şi astfel îi pot duce mamei mele ceva carne. Poimîine e carnavalul şi...

— Ei bine, poţi să-ţi iei boul, şi-ţi dăruiesc şi o bucată de frînghie să-l legi şi să ţi-l duci de aici.

A doua zi, de cum se crăpă de ziuă, Peppi îşi luă boul cel bătrîn şi se îndreptă spre casa lui.

De-a lungul drumului, la un moment dat, trecu printr-un sat. Dar pe străzi nu se vedea nimeni. Se întreba unde s-o fi dus lumea de acolo, cînd auzi un zgomot în spatele lui ca un tropăit de copite şi un glas care-i striga:

— Fereşte, fereşte, că te omoară taurul înfuriat!

Dar boul se apropie de el şi-i şopti: „Peppi, întreabă: dacă-l prind mi-l daţi mie?”

Peppi îl ascultă şi omul îi răspunse :

— Dar cum îl poţi prinde? Taurul acela ne omoară pe noi toţi şi pe tine. Dar dacă eşti în stare, n-ai decît.

Boul îi spuse lui Peppi:

„Stai în spatele meu şi să nu-ţi fie teamă”.

În goana mare sosi şi taurul. Dar furia lui se opinti în pielea boului tare ca stînca. Şi izbitura fu atît de puternică, încît rămase doborît şi ameţit la pămînt. De îndată Peppi luă un capăt al frînghiei cu care ţinea legat de coarne boul cel bătrîn şi legă şi

coarnele taurului. Se întoarse apoi către omul care-i strigase să se ferească, şi-i spuse:

— L-am prins şi acum mi-l păstrez.

— Bine, răspunse acela, vorba-i vorbă. „Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele”.

Peppi îşi continuă drumul şi sosi într-un alt sat.

Aici, în piaţă, se făcuse un cerc de multă lume, în mijlocul căruia un vestitor al regelui striga cît îl ţinea gura:

„Regele meu promite celui ce se crede în stare să are într-o singură zi o mie de palme de pămînt, mîna fiicei sale; iar celui ce nu va reuşi, tăierea capului”.

— Peppi, du-te tu la rege şi spune-i că te încumeţi să faci tu munca asta într-o singură zi, spuse boul.

Şi Peppi se îndreptă spre palatul regelui. Legă cele două animale ale lui de gardul de fier şi înaintă spre poartă. Sentinelei îi spuse că venea să împlinească el cele aflate de la vestitorul regelui, şi sentinela îl lăsă să treacă.

Cînd auzi regele că vrea să încerce el, îi spuse:

— Tu nu ştii că o mie de palme de pămînt înseamnă atît cît nu poate fi isprăvit într-o singură zi? Ia seama că vorba unui rege trebuie respectată şi cum sînt convins că tu nu vei reuşi, mă vei obliga să-ţi tai capul.

— Dar eu tot vreau să încerc.

— N-ai decît să încerci. Dar să-ţi aduci aminte că tu ţi-ai căutat moartea.

— Sîntem înţeleşi, Măria Ta!

— Ei bine, atunci mîine vei face încercarea. Pînă una, alta, ia-ţi animalele şi du-le la mine în staul. Şi cere cît fîn crezi pentru amîndouă.

De cum răsări soarele, Peppi trecu la lucru. În primul rînd ceru să i se dea un braţ şi jumătate de fîn, deoarece boul îi spusese: „Un braţ de fîn taurului şi o jumătate mie”.

De la ferestrele şi de la balcoanele palatului, regele împreună cu toţi curtenii se înşiraseră să privească minunea.

La amiază, aproape tot cîmpul era arat. Mai rămînea de arat doar un petec neînsemnat, pe care desigur că Peppi, în mai puţin de o oră, avea să-l

termine.

Dar curtenii, alarmaţi, alergară la rege şi-i spuseră:

— Într-adevăr, Măria Ta, vrei să dai mîna fiicei domniei tale unui biet văcar?

— Dar ce pot face altceva? răspunse regele. Voi nu ştiţi că vorba regelui trebuie respectată?

— Desigur că ştim asta, Măria Ta, dar există un mijloc ca să nu trebuiască respectată întocmai promisiunea, dînd vina pe văcar.

— Care?

— Lăsaţi totul în seama noastră.

Chemară o slujnică şi-i spuseră să fie gata să-i ducă lui Peppi pe cîmp o găină friptă şi o sticlă de vin. Apoi se duseră în pivniţă, puseră în vin ceva să-l adoarmă şi i-l încredinţară sluj- nicei. Ea se duse pe cîmp şi-i spuse lui Peppi:

— Mănîncă şi bea, căci ai muncit de ajuns. Acum mai ai puţin.

Peppi se uită la munca făcută şi la ceea ce-i mai rămă- sese, şi cum se convinse că în mai puţin de o oră avea să ter - mine de arat tot cîmpul, mai întîi dădu fîn boilor, jumătate de braţ bătrînului bou şi un braţ întreg taurului, şi apoi se aşeză şi el să mănînce. Şi în timp ce se îndestula, avea chef să şi bea. Şi cum vinul era într-adevăr din cel bun, goli toată sticla. După ce se ospătă, se aşeză puţin la umbră, lîngă bătrînul bou. Avea de gînd să se odihnească doar cinci minute, dar somnoroasa pe care i-o puseseră curtenii în vin îl doborî, cufundîndu-l într-un somn greu şi adînc. Bătrînul bou se uita la el.

Între timp, orele treceau şi soarele ajunsese aproape de asfinţit. Bătrînul bou, văzînd că Peppi continua să doarmă, în- cepu să îşi facă griji şi atunci începu să-i dea ghionturi cu copi- ta şi să-l scuture. La început Peppi părea că nu simte nimic, dar mai încolo, cînd începu şi taurul să-l lovească în spate, se hotărî pînă în cele din urmă şi deschise ochii.

— Ce? Ce e? repeta întruna, somnoros.

— Soarele apune acum şi dacă nu te trezeşti, ca să termi- năm cu aratul, mai înainte de a apare luna, eşti pierdut şi rege- le va da poruncă să ţi se taie capul.

Peppi se trezi brusc şi deşi era ameţit şi pe jumătate adormit, se apucă din nou de lucru. Într-o

jumătate de oră termină de arat bucăţica de pămînt ce mai avea de făcut, rămînîndu-i timp după aceea să treacă din nou peste tot cîmpul. Cînd soarele asfinţi şi din spatele munţilor îşi făcu apariţia primul corn al lunii, desprinse boii şi o luă spre palatul regelui.

— Măria Ta, am terminat, îi spuse el regelui.

— Ştiu. Te-am privit toată ziua. Ce doreşti acum pentru lucrul tău? Ai fi mulţumit cu două lăzi de galbeni?

— Nu, Măria Ta. Vestitorul Măriei Tale spunea că îi vei da de soţie, celui ce va avea să reuşească, pe fata ta. Eu am reu- şit, mi-am primejduit viaţa, sînt neînsurat şi de aceea o vreau pe ea. Măria Ta mi-ai spus că aşa sună înţelegerea. Şi ştii cum se spune: „Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele”.

— Bine, Peppi. Voi respecta înţelegerea, dar nu pentru că spui tu că „Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele”, ci pentru că un cuvînt dat de un rege este totdeauna respectat.

— Dacă-mi dai fata, nu-mi pasă că-i mai drept cum spui Măria Ta, sau cum spun eu.

În timp ce regele şi Peppi schimbau asemenea vorbe, curtenii se întreţineau astfel: „Ia te uită cine trebuie să ia de soţie pe fiica regelui! Nu-i altceva decît un ţăranoi necioplit, un adevărat văcar. Dar vom vedea noi cum se va sfîrşi istoria asta. Să ne bucurăm de poveste pînă la urmă”.

Peppi a fost condus în camera de baie. A fost îmbăiat, săpunit, pieptănat, îmbrăcat din cap pînă în picioare în straie bogate, ba chiar şi parfumat. Parcă era alt om, fiindcă se transformase într-un tînăr de toată frumuseţea.

Se făcu o nuntă ca în poveşti, cu nemaipomenit dichis.

Cum schimbară inelele de nuntă, Peppi alergă în staul ca să dea încă o porţie boilor lui dragi, care-l ajutaseră atîta. Ba chiar se gîndea – în timp ce cobora scările – că avea să-i ceară regelui, acum socrul său, să i se facă un staul special boului său bătrîn, căruia îi datora toată fericirea.

Dar de îndată ce ajunse în staul, bătrînul bou îi făcu semn cu capul să se apropie, şi-i spuse:

— Ascultă, Peppi. Acum ai devenit om mare,

nimic mai mult decît ginerele regelui, şi eu nu voi mai putea rămîne ală- turi de tine. Fiind în viaţă, eu nu-ţi voi mai putea fi de folos. În schimb, nemaifiind, te voi mai putea ajuta în continuare. Aşa- dar, omoară-mă şi toate oasele mele sădeşte-le în cîmpul arat laolaltă. Apoi trebuie să pui în salteaua ta o copită, iar carnea mea s-o dai bucătarului s-o pregătească în diferite feluri, cum

se găteşte iepurele de casă, iepurele vînat, puiul, curcanul, porcul, ba chiar şi peştele.

— Eu să te omor? Asta niciodată! Tu mi-ai făcut atîta bi- ne şi tocmai eu să te omor? Tu mi-ai fost prieten şi tovarăş cre- dincios, ai ţinut la mine mai mult decît toţi oamenii şi tocmai eu să te răsplătesc astfel? Asta nu se va întîmpla niciodată!

— Şi totuşi aşa trebuie să faci, Peppi! Şi crede-mă că nu- mi faci deloc rău, după cum bănuieşti tu. Mi-ai face, dimpot- rivă, rău, dacă m-ai lăsa în viaţă. N-am mai putea sta aproape de dimineaţă pînă seara în fiecare zi, ca pînă acum, şi atunci aş muri de durere. Vezi aşadar, că dacă îmi iei viaţa acum, e spre binele meu şi al tău.

— Fie după cum spui tu, dar eu voi continua să vin în fiecare zi să te văd. Ba chiar să ştii că mă gîndeam să dau po- runcă să ţi se construiască un staul lîngă odaia în care dorm eu.

— Da, ce-i drept, ar fi frumos un staul lîngă camera de dormit a ginerelui regelui! Tu nu vrei oare să pricepi că acum nu mai eşti un ţăran şi un simplu văcar? Că nu mai e ca mai înainte? Fă ceea ce-ţi spun eu, şi mă vei face fericit. Şi apoi, nu ţi-am spus să pui o copită de a mea în salteaua ta? Vom fi totdeauna aproape.

Şi atîtea îi spuse şi tot îi spuse, că pînă în cele din urmă Peppi, chiar dacă simţea fiorul morţii în inima lui, de durere, trebui să omoare pe bătrînul bou. Şi făcu întocmai după cum îl povăţuise să facă.

Carnea, gătită de bucătar, după spusele lui Peppi, a fost adusă la masa de nuntă şi toţi comesenii, în timp ce mîncau, lăudau bucatele: Dar asta e carne de iepure de casă... Ba e de iepure vînat... E pui... Este curcan... Carnea asta este de porc... Nu... este peşte!

Cînd se lăsă seara, Peppi, care-i atrăsese atenţia bucăta- rului să-i păstreze toate oasele, le luă şi se duse să le semene pe cîmp, apoi, în timp ce soţia lui

dormea, luă copita pe care o pusese deoparte şi o vîrî în saltea, în locul unde dormea el. După cîtva timp, soţia lui se trezi şi-i spuse:

— Ce vis frumos am avut, Peppi! Am visat că deasupra capului nostru stăteau atîrnate cireşi şi în toată camera erau trandafiri şi iasomie. Şi cireşile erau atît de bune, că şi acuma

mi se pare că le simt gustul. Iar parfumul de trandafiri şi iasomie mi se pare că-l am şi acum în nări.

Şi întinse o mînă, iar cînd şi-o retrase în pumn simţi cum strînge trandafiri şi iasomie. Apoi întinse alta şi culese o cireaşă. Şi imediat strigă :

— Nu-i vis, nu-i vis. E cireaşă, o pot

atinge! Şi Peppi:

— Nu-i vis... Nu-i vis. Am cireşi în gură.

Trecu regele, ca să se ducă şi el la culcare, şi auzind ţipetele acelea, se opri să vadă ce se întîmplase. Văzu camera plină de flori şi de fructe, încît fu ispitit să mănînce şi el.

De dimineaţă, Peppi deschise fereastra şi se uită pe cîm- pul unde semănase oasele. Minune! Era plin de pomi roditori, cu fructe de toate felurile.

— Vino, soţie dragă, să vezi ce minune! strigă el.

Auzind strigătul său, regele împreună cu curtenii se repeziră şi ei la ferestre. „Hai să vedem ce e !”

Se duseră pe cîmp şi îşi dădură seama că nu era o simplă închipuire. Erau, într-adevăr, şi pomii, şi fructele, aievea. Şi toţi începură să se înfrupte şi mereu apăreau alte roade. Cu cîtă smerenie şi încîntare îl priviră toţi pe Peppi, care înfăptuise toate minunăţiile acelea!

Dar trebuie să ştiţi că regele, pe lîngă fiica pe care o dă- duse de soţie lui Peppi, mai avea alte două fiice, căsătorite cu doi prinţi. Şi aceşti doi prinţi erau geloşi şi invidioşi din cale- afară pe faima lui Peppi la Curte. Şi de aceea jurară să-i fure taina şi să-l facă să fie aruncat afară din palat. Îşi chemară amîndouă soţiile şi le spuseră să caute să descopere taina lui Peppi de la sora lor. Dar aceasta le răspunse că nu o cunoştea şi atunci surorile ei o convinseră să-l întrebe seara pe soţul ei.

Seara, în pat, soţia îl întrebă pe Peppi prin ce vrăjitorie reuşise el să facă atîtea minuni. Şi Peppi,

care avea încredere în soţia lui, îi povesti totul.

A doua zi, cumnaţii îi spuseră lui Peppi:

— Punem rămăşag că sîntem în stare să destăinuim taina care te-a ajutat să făptuieşti totul.

— Punem rămăşag, răspunse Peppi, care avea încredere în soţia lui.

— Să punem atunci rămăşag, noi pe toată averea ce o avem, şi tu pe a ta.

— Bine, dar să nu uitaţi: „Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele”.

Iar ceilalţi, rîzînd în sinea lor, repetară: „Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele”.

Cît ai clipi, cumnaţii îi spuseră că taina lui era copita de bou, dar că ei i-o furaseră şi acum el rămăsese fără nici o putere.

Peppi a fost nevoit să le dea toată averea lui şi zestrea soţiei, devenind astfel sărac ca la început. Ba chiar şi mai sărac, acum, după ce se obişnuise cu bogăţia şi cînd bătrînul bou îi murise. Şi nu-şi mai găsea liniştea, gîndindu-se cum de putuseră cumnaţii lui să-i afle taina. De la soţia lui nimeni n-ar fi putut afla nimic... Aşadar, cine o fi fost? O întrebă pe soţie şi ea îi răspunse într-o doară: „O fi fost Soarele”.

El o luă de-a bună.

Avea să se ducă să stea de vorbă cu Soarele şi să-i spună că nu a fost drept să facă ceea ce făcuse!

Fără să mai stea pe gînduri, îşi luă pe el iarăşi straiele prăpădite de văcar şi o porni la drum. Şi mergi, şi mergi, pînă ce ajunse la o colibă. Bătu în uşă şi-i deschise un pustnic :

— Ce doreşti?

— Dumneata ai şti să-mi spui unde răsare Soarele?

— Asta e o întrebare de pus acum în miezul nopţii? Deocamdată intră şi mîine te-oi trimite la un alt frate de al meu, tot un pustnic, şi-ţi va spune el.

A doua zi de dimineaţă o porni din nou la drum. Şi mer- gi, şi mergi, pînă ce ajunse la altă colibă, făcută din frunze şi fîn. În poartă stătea un pustnic, care, de cum îl văzu, îl întrebă:

— Ce-ai, fiule, de umbli prin partea locului? Ce cauţi tu?

— Mă trimite fratele dumitale, pustnicul, care locuieşte în munţi. Mi-a spus că dumneata ştii să-mi

arăţi unde răsare Soarele.

— Eu, fiule? Eu nu ştiu. Dar mergi şi iar mergi, pînă ce o să dai de o peşteră. În peştera aceea stă un pustnic, care ştie unde răsare Soarele.

Peppi sărută mîna pustnicului şi-o luă la drum. Şi mergi, şi mergi pînă ce ajunse într-o peşteră săpată în stînca unui munte foarte înalt. Unii spun că era muntele Erice; alţii, Cofa- ni, muntele unde se întîlneau noaptea vrăjitoarele. În peşteră era un pustnic, în genunchi, care se ruga; avea o barbă lungă pînă în pămînt, cînd stătea în picioare.

Peppi îl atinse pe umăr, căci acesta, rugîndu-se, nu-l putuse auzi pe Peppi cînd intrase acolo.

— Ce este, fiul meu? Ce doreşti tu de la un biet pustnic?

— Mă trimit fraţii dumitale, pustnicii de la şes şi din munte. Spun că-mi poţi arăta dumneata unde răsare Soarele.

— Da, fiul meu. Eu ştiu, dar nu-i uşor de ajuns acolo. Iată acest ac! De-a lungul drumului vei întîlni un leu, care nu te va lăsa să treci. Dar el are o ţeapă în labă, care-l face să sufere şi de-aceea e tare furios. Tu însă trebuie să spui: „Cumetre leu, cumătrul dumitale, pustnicul, îţi trimite salutări şi m-a rugat să-ţi scot ţeapa din labă”. Apoi, după ce îi vei fi scos ţeapa, trebuie să spui: „Şi acum ajută-mă să vorbesc cu Soarele”.

Peppi făcu întocmai după cum îi spuse pustnicul. Leul îi fu recunoscător şi îi mulţumi:

— Tu mi-ai redat viaţa şi puterea. Spune-mi ce vrei şi îţi voi împlini dorinţa.

— Vreau să vorbesc cu Soarele.

Leul se ridică, şi, cu paşi mici şi repezi, îl însoţi pe Peppi pînă la malul mării.

— Aici răsare Soarele, îi spuse. Dar mai înainte de a apa- re Soarele, va apare un delfin, căruia îi vei spune: „Cumetre delfin, mă trimite cumătrul leu, căruia i-am redat viaţa şi pute- rea, scăpîndu-l de ţeapa din labă. El doreşte ca dumneata să mă ajuţi să vorbesc cu Soarele. E vorba de viaţă şi de moarte”.

Peppi făcu întocmai, cînd apăru delfinul.

— Bine, spuse delfinul, suie-te imediat pe spinarea mea şi ţine-te strîns de aripile mele. În curînd va apare Soarele şi eu voi sălta din coadă. Să te ascunzi şi să te adăposteşti la umbra ei, căci altfel Soarele te va arde cu razele lui de foc.

Peppi făcu ceea ce-l povăţuise delfinul şi ţinîndu-se strîns de aripile lui şi la umbra cozii îi spuse:

— Oh, Soare, de ce m-ai trădat? Am ajuns sărman ca la început, ba chiar mai rău ca la început. De ce ai destăinuit taina mea şi ai lăsat să mi se fure copita boului cel bătrîn?

— Nu eu am fost de vină. Soţia ta te-a trădat, ca să le facă pe plac surorilor ei, rău sfătuite de soţii lor, cumnaţii tăi. Aşadar, nu mie trebuie să-mi aduci dojana ta.

— Atunci, iartă-mă, Soare! Mi-am pierdut vremea zadar- nic şi am colindat atîta drum zadarnic.

— Nu-i adevărat. Nu ţi-ai pierdut timpul. Eu te-am văzut în fiecare zi din viaţa ta şi vreau să te ajut. Spune-mi ce să fac pentru tine.

— Iată ce: Poimîine să nu apui la aceeaşi oră, ci la miezul nopţii şi jumătate.

— Bine, îţi făgăduiesc împlinirea acestei plăceri pe care mi-o ceri.

Peppi mulţumi Soarelui, şi delfinului, şi întorcîndu-se de unde venise, mulţumi leului şi celor trei pustnici, care-l ajuta- seră, şi apoi se întoarse la palat. Îi chemă pe cumnaţii săi şi le spuse :

— Mai vreţi să punem un rămăşag?

— Şi pe ce mai vrei să pui rămăşag, că doar nu ţi-au mai rămas decît ochii cu care să lăcrimezi?

— Eu pun rămăşag pe capul meu şi voi pe averea voastră.

— Şi ce fel de rămăşag să fie ăsta?

— Că voi face să strălucească Soarele în miezul nopţii!

— Eşti nebun! îi spuseră cumnaţii. Soarele în miezul nopţii!

— Vreţi să punem rămăşag sau vă este teamă?

— Nouă să ne fie teamă? Nici nu ştii ce spui, văcar necioplit şi prostănac! Ne este atît de teamă de tine, că nu numai că punem rămăşag pe averea noastră, dar o mai adăugăm şi pe cea dată de tine.

— Înţelegerea e făcută?

— Făcută!

— Şi să nu uitaţi: „Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele!”

— Bine, bine, vom ţine minte.

Şi începură să privească cu toţii Soarele.

La şapte şi jumătate, la fel ca în celelalte zile, Soarele o porni spre asfinţit. Cei doi cumnaţi îşi frecau mîinile de mulţumire. Dar, ba că e, ba că nu e, cînd ajunse la cîţiva metri de mare, Soarele nu se mai clinti nicicum. Trecu de opt, trecu de nouă, se făcu zece, unsprezece, douăsprezece şi Soarele tot acolo, fix, în acelaşi punct. Toţi oamenii şi regele însuşi rămăseseră încremeniţi cu ochii într-acolo, îngroziţi de ceea ce vedeau. În miezul nopţii, Soarele! Aceasta nu se mai întîmplase de cînd lumea. Şi acum, oare, ce voia Soarele să facă? Nu mai voia să apună?

Cînd mai trecu o jumătate de oră după miezul nopţii, credincios făgăduinţei făcute, se cufundă brusc în mare.

— Daţi-mi cele cuvenite! strigă Peppi către cumnaţii săi.

Şi aceia, îngălbeniţi de supărare şi groază, se văzură siliţi să-i dea totul.

Dar Peppi, luîndu-şi lucrurile sale, le spuse:

— Vreau să vă arăt inima bună pe care o au văcarii şi ţă- ranii, pe care voi îi dispreţuiţi atîta. Ţineţi-vă lucrurile voastre şi daţi-mi numai ce-i al meu. Eu nu vreau ce-i al altuia, ci mi-a- junge numai ce-i al meu!

Rămaseră împietriţi cu toţii. Afară de rege, care admirînd fapta lui Peppi, îşi scoase coroana de pe cap şi o puse pe capul lui Peppi, spunîndu-i:

— Tu eşti regele. Tu eşti mai demn decît mine să porţi coroana.

N- aş şti bine să spun dacă această poveste este adevă- rată. Dar, dacă nu este, ar putea fi. Nu vi se pare?

Traducere din limba italiană de GEORGE LĂZĂRESCU

CUPRINS

Poveste populară din Banat – Povestea lui Abrud........3
Poveste populară din Banat – Din purcar, călugăr.....21
Basm sîrbo-croat – Inelul făcător de minuni..............25
Basm sîrbo-croat – Omul de fier................................37
Basm sîrbo-croat – Balaurul şi feciorul de împărat....42
Basm sîrbo-croat – Fîntîna de Aur............................50
Poveste populară turcă – Povestea tăietorului de lemne 59
Poveste populară turcă – Mireasa cea bătrînă...........63
Poveste populară turcă – Ţăranul şi Sultanul Mahmut67
Poveste populară turcă – Keloglan şi fata de padişah 71
Poveste populară turcă – Mărul care rîde şi mărul care plînge. 80 Poveste populară turcă – Povestea babei şi a cocoşului...85
Poveste populară turcă – Povestea lui Atoglu şi a lui Gulhanîm87 Poveste populară turcă – Zîna din portocală...94
Poveste populară chineză – O călătorie ciudată.......100
Poveste populară chineză – Zoreaua nestemată......106
Poveste populară chineză – Maimuţele şi lăcustele. 108
Poveste populară chineză – Cum s-a tras cu arcul în lună 110
Poveste populară chineză – Bîta răzbunării............114

Poveste populară chineză – Cocorii........................117
Poveste populară chineză – Povestea casei.............119
Poveste populară chineză – Unchiaşul cu toba de aramă
....121

Poveste populară chineză – Iepurele judecător........125
Poveste populară chineză – Răzbunarea iepurelui...127
Poveste populară chineză – Tigru care caută un maestru..128
Poveste populară chineză – Trei fraţi.......................130
Poveste populară chineză – Praful de aur................131
Poveste populară chineză – Pasărea Fericirii..........133
Poveste populară chineză – Corabia preţioasă.........137
Heltai Gáspár – Poveste despre maţe, picioare şi mîini 146
Heltai Gáspár – Iepurele şi căpăţîna de varză roşie.147
Heltai Gáspár – Lupul şi plugarii............................148
Heltai Gáspár – Tîlharul şi copilul...........................149
Heltai Gáspár – Vulturul şi corbul...........................150
Heltai Gáspár – Racii...151
Heltai Gáspár – Bradul şi trestia............................152
Poveste populară din Sicilia – Don Giovanni Misiranti 153
Poveste populară din Sicilia – Omul să-şi ţină vorba şi boul coarnele...160